

YENİ ÇAĞ

- **G. Kwiatowski:** Emeğin güçleri, barışın güçleridir
- **J. Czyrek:** PBİP'nin sosyalizm ülkülerinin utkusu için savaşımları
- **A. Havari:** Prometheus'un yaktığı ateş söndürülemez
- **H. Pirsch:** Çatışma stratejisinde «psikolojik savaş»ın yeri
- **G. Farakos:** «Ortak Pazar»ın tuzakları
- **xx:** «Bir numaralı» sosyal hastalık. Buna karşı nasıl savaşıılır?
- **R.V. Vivo:** Latin Amerika ile ABD arasında çelişkiler artıyor
- **H. Kalt:** Yayıncıların reklamı yapılan iyileşme mi, yoksa bunalımın süregelmesi mi?

Ozel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi
- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs belgileri
- **xx:** TKP Merkez Komitesi Sekreterliği'nin çağrısı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaşa mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Filistin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı
- **xx:** Ortak çağrı

5

Mayıs

1984

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

YENİ ÇAĞ

5 (239)
Mayıs
1984

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Georg Kwiatowski Emeğin güçleri, barışın güçleridir	3
Jozef Czyrek PBİP'nin sosyalizm ülkülerinin utkusu için savaşımları	13
Ali Havarı Prometheus'un yaktığı ateş söndürülemez	25
Hans Pirsch Çatışma stratejisinde «psikolojik savaş»ın yeri	32
Grigoris Farakos «Ortak Pazar»ın tuzakları	43
xx: «Bir numaralı» sosyal hastalık. Buna karşı nasıl savaşılmalı?	51
Raul Valdes Vivo Latin Amerika ile ABD arasında çelişkiler artıyor	72
Hans Kalt Yaygarayla reklamı yapılan iyileşme mi, yoksa bunalımın süre- gelmesi mi?	87

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	98
xx: TKP Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs belgileri	100
	1

xx: TKP Merkez Komitesi Sekreterliği'nin çağrısı	102
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Sovyetler Birliği Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaşa mesajı	103
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Filistin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	104
xx: Ortak çağrı	105

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvator, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsraill, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 31 Mart 1984

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pro rozsirovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Praha 6, Thakurova 3
	İŞVEÇ	Czechoslovakia

Emeğin güçleri, barışın güçleridir

İŞÇİ SINIFININ 1 MAYIS GELENEKLERİ

Georg Kwiatowski

*Alman Komünist Partisi'nin «Barış ve Sosyalizm Sorunları»
dergisi Yazı Kurulu'ndaki temsilcisi*

Her yıl 1 Mayıs geldiğinde, bütün dünyada işçi sınıfı çağdaş tarihin ana itici gücü ve ilerici toplumsal dönüşümlerin en ardıcıl, en kararlı savucusu ve mimarı olduğunu ortaya koyuyor. Sosyalist ülkelerde o erktedir ve ekonomik ve toplumsal ilişkilerin daha da iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacına yönelik yapıcı eylemini başarıyla sürdürüyor. Büyük sermayenin egemen olduğu yerlerde, sömürüye ve tekelci baskıya karşı, işçi sınıfının haklarını korumak ve genişletmek için, demokrasi ve sosyal kurtuluş için savaşım yürütüyor. Bağımsızlıklarını korumaya ve sağlamlaştırmaya, emperyalizmi ve yeni sömürgeciliği püskürtmeye çalışan gelişmekte olan ulusların yaşamında gittikçe artan önemde bir rol oynuyor. İşçi sınıfı toplumsal yaşamın en önemli alanlarında, gerçekten tarihsel düzeyde, benzeri olmayan görevlerle karşı karşıyadır. Yürüyüşlerde ve gösterilerde 1 Mayıs belgileri atarken ve gereksinimlerini ve istemlerini açıklarken, milyonlarca emekçi insan şimdi, bu görevlerin merkezine günümüzün ana sorununu koyuyor. İşçi sınıfının tüm öteki amaçlarına ulaşması için yaşamsal koşul olan barış korunmalıdır.

Bu yıl geleneksel savaşım bayramını zorlu bir uluslararası ortamda kutluyoruz. Amerika Birleşik Devletleri'nin ve NATO'nun saldırgan güçleri, Avrupa'ya «Pershing-2»leri ve kanatlı roketleri yerleştirmeye başlayarak, dünyanın çeşitli bölgelerinde halklara karşı provokasyonlarını artırarak uluslararası durumu kötüleştiriyor ve nükleer bir felaket tehlikesini artırıyorlar.

NATO liderleri şimdi endişeli dünya kamuoyunu yatıştırmaya, şaşırtıp

yanlış yönle çekmeye çalışıyorlar. Barışın korunması için, daha fazla roketle, bombaya, uçağa, savaş gemisine ve «savunma» donatılarına gereksinimleri olduğunu öne sürüyorlar. Ama sorun, bütün bunların sonucunun ne olacağıdır. Savaş hazırlıkları sürerken barış nutukları çekmek hiç de iyi bir şey vaatetmiyor. Bu NATO liderlerinin hazırladıkları barış sakın bir küller ve yıkıntılar «barışı» olmasın?

Öncelikle ABD'ninkiler olmak üzere aşırı gerici güçler, korkunç boyutlardaki silahlanmayı, halkların özgürlük ve bağımsızlık özelemlerine karşı saldırgan davranışlarla paralel yürütüyorlar. Hatta, Grenada ve Lübnan'da olduğu gibi, egemen ülkelere karşı doğrudan çapulculuğa başvuruyorlar. Bu güçler Küba'ya karşı provokasyonlarını artırıyor ve Nikaragua ve El Salvador'u silahla işgale hazırlanıyorlar. Sosyalizm ve kapitalizm arasındaki tarihsel kavgayı silahlı savaşla çözme çabasıyla ve Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarını sömürme ve baskı altında tutma sistemlerini korumak için, sosyalist topluluk ülkeleri ve gelişmekte olan devletlerle çatışmaya yöneliyorlar. ABD işte bu nedenle, sınırlarından binlerce kilometre uzaktaki bölgeleri kendi „ulusal çıkarları“ açısından yaşamsal bölgeler ilan edip, askersel üstünlük kurmayı amaçlıyor.

Bu koşullarda, tüm barış, özgürlük, ulusal bağımsızlık ve sosyal adalet amaçlayanların ortak çabaları, Reagan yönetiminin politikasının özünü oluşturan saldırı ve savaş politikasına karşı direnişleri son derece büyük bir önem taşıyor. Dünya gelişmelerinin izleyeceği yol ve bizzat insanlığın geleceği, böylesi çabaların etkinliğine bağlıdır.

ABD emperyalizminin ve onun NATO'lu bağlaşıklarının politikasının neden olduğu artan bir nükleer felaket tehdidi, giderek daha çok insanın uluslararası güvenlik sorunlarının herkesin işi olduğunun farkına varmasını sağlıyor. Kapitalist devletlerde hükümetleri halkların sesine kulak vermeye zorlamak için herkes barış ve savaş sorununun çözümüne katılmalıdır.

Şimdi barış hareketinde en değişik toplumsal-politik güçler temsil ediyorlar. Nükleer bir yangının alevlerinde toptan yokolma tehlikesi, toplumsal konumlarına, politik görüşlerine, ideolojik inançlarına ya da dini inanışlarına bakmaksızın gezegenimizde yaşayanları eşit biçimde etkiliyor.

Kuşkusuz barışın korunması ve savaşın önlenmesiyle en yakından ilgili olan işçi sınıfı ve tüm diğer emekçilerdir. Çünkü, dünyanın tüm zenginliklerini yaratan ve uygarlığı kuran onlardır. Savaş, ölüm ve yıkım getirir. Yaşamın kaynağı ve toplumsal ilerlemenin itici gücü olan emeğin karşıtı ve düşmanıdır. Barış ve emek bölünmez bir bütündür. Bu, geleceğin sosyalist toplumunu «her halkın tek ve aynı hükümdarı *emek* olacağı için, uluslararası ilkesi *barış* olacak» ⁽¹⁾ bir toplum olarak tanımlayan K. Marks tarafından vurgulanmıştır.

(1) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 17, s. 5 (Rusça)..

Toplumsal ve politik konumu nedeniyle, proletaryanın savaştan bir çıkarı olamaz. İşçi sınıfı her zaman, silahlı çatışmaların kendine en büyük acı ve felaketleri getirdiği ve sömürü ve toplumsal baskı boyunduruğunu artırdığı bir sınıf olmuştur.

1864'te kurulmuş olan Uluslararası İşçi Birliği'nin ilk programatik belgesi, Birinci Enternasyonal'in Marks tarafından yazılmış olan Kuruluş Bildirgesi, halk düşmanı saldırgan savaşlara karşı savaşımı, işçi sınıfının genel kurtuluş hareketinin önemli bir bileşimi olarak açıkladı. Proletarya, deniyordu bildirgede, «cınai amaçlar peşinde, ulusal önyargılarla oynayan ve korsanlık savaşlarında halkların kanını ve servetini harcayan» ⁽²⁾ burjuvazinin «gerici dış politikasını reddeder.

Tarih inandırıcı biçimde şunu kanıtıyor: Saldırgan savaşlar ile insan sömürüsü birbirleriyle çok yakın bir bağ içindedir, militarist özelemleri olanlar asalak sömürücü sınıflardır. Savaş her zaman, antagonistik sınıflı toplumların gelişimiyle birlikte el ele yürümüştür. Emperyalizmle birlikte sömürücü toplumların bu uğursuz niteliği son derece güçlenmiş ve genişlemiştir. Çok sayıda «yerel» korsanlık kampanyaları bir yana, tarihteki en yıkıcı savaşlar olan her iki dünya savaşını da çıkaran emperyalizmdir.

İşçi sınıfının devrimci önderleri istilacı savaşların gerçek özünü, kaynaklarını sergilemişler ve aynı zamanda insanoğlunun barış içinde yaşayabilmesi için savaşımın yollarını da göstermişlerdir. İşçi sınıfının devrimci kanadının üyeleri, bu açınımı her zaman derin toplumsal dönüşümler, sömürünün, sınıfsal ve ulusal baskının her biçiminin yok edilmesi ve yeni toplumsal ilişkilerin kurulması savaşımıyla bağlamışlardır.

İkinci Enternasyonal'in 1893 yılında yapılan Zürih Kongresi 1 Mayıs gösterilerinin yalnız 8 saatlik işgünü belgisiyle değil, aynı zamanda barış için savaşım belgisiyle de gerçekleştirilmesi kararını alırken, bu gösterilerin «işçi sınıfının toplumsal dönüşümler aracılığıyla, yani tek tek uluslar içinde barışa ve uluslar arasında barışa götürecekt tek olası yolu seçerek sınıfsal ayrımları kaldırma kararlılığı»⁽³⁾ın bir ifadesi olması gerektiğini vurguladı.

1917'de erki ele geçiren Rusya işçi sınıfının zaferi, doğaldır ki, tarihte ilk kez hem eski sömürücü düzeni, hem de kökü bu düzende olan savaşın nedenlerini yok ederek büyük bir tarihsel dönüm noktasını oluşturmuştur. Yeni sosyalist toplumun ilk devlet eylemi olarak, Lenin'in iyi bilinen Barış Buyruktusu, proletaryanın dış politika ilkelerinin pratikte uygulanmasının başlangıcını oluşturmuştur.

Ekim Devrimi, yalnızca insanoğlunun toplumsal gelişimi alanında değil, aynı zamanda emperyalizmin saldırgan ve yağmacı savaşlarına, ba-

⁽²⁾ Agy, c. 16, s. 11.

⁽³⁾ Protokoll des Internationalen Sozialistischen Arbeiterkongresses in der Tonhalle Zürich vom 6. bis 12. August 1893, Zürich 1984, s. 36.

rışın, halkların özgürlük ve bağımsızlığının korunması politikasıyla karşı çıkarak uluslararası ilişkiler alanında da yeni bir çağ açmıştır. Tüm uluslararası ilişkiler sistemine büyük etki yapmıştır. Başta uluslararası işçi sınıfı olmak üzere öteki savaş karşıtı güçlerle birlikte Sovyetler Birliği 20'li ve 30'lu yıllarda barışın korunması için ısrarlı bir savaşım yürütmüştür.

Ne ki o zamanlar uluslararası arenada toplumsal-sınıfsal güçler dengesi öyleydi ki, yeni bir dünya savaşının çıkmasını engellemeye yetmedi. Yine de, savaş tehlikesine karşı bu savaşımın deneyleri ve derslerinin, bugün, yeni tarihsel koşullarda büyük önemi vardır. Bunlar barışın korunmasına ilişkin günümüzün birçok sorununa güçlü bir ışık tutuyorlar. İşçi sınıfının en ileri ve devrimci kesimi, her zaman, tüm ulusları kapsayan barış hareketlerinin bileşen bir parçası ve aktif bir ögesi olmuştur.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde işçi sınıfı ekonomik ve politik hakları için eylemini, barış ve demokrasi için eylemleriyle birleştirerek, tekellere karşı çetin bir savaşım yürütmüştür. 1929-1933 «büyük bunalım»ıyla ve Almanya'da faşist diktatörlüğün kurulmasıyla, işçi sınıfı hareketi çok büyük önemde bir görevle karşı karşıya kaldı. İşçi sınıfı, yağmacı, yayılma savaşlarına ve emekçilere karşı doğrudan toplumsal ve sınıfsal baskıya yönelmeye başlayan büyük sermayenin en gerici şovenist güçlerine

Bu anlamda, Komintern'in 7. Kongresi (Temmuz-Ağustos 1935) tarihsel bir rol oynadı. Komünist partilerin «merkez» belgelerinden birinin, faşizme karşı savaşımın ayrılmazcasına bağlı olan «barış için» savaşım olacağını açıkladı. Kongre, nazizmi, uluslararası karşıdevrimin vurucu gücü, emperyalist savaşın başlıca kışkırtıcısı ve Sovyetler Birliği'ne karşı bir «haçlı seferi»nin başlatıcısı olarak sergiledi ve işçi sınıfını faşizme karşı direnişte birleşik bir cepheye bir araya gelmeye, işçi sınıfının birliği temelinde, tüm antifaşist ve demokratik güçleri içeren geniş bir Halk Cephesi kurmaya çağırdı. Komünist ve işçi sınıfı hareketinin antiemperyalist gelenekleri tarihine yeni bir sayfa yazan Komintern'in 7. Kongresi, o zamanlarda bile, tüm barış güçlerinin birliğinin sağlanması koşuluyla, halkın barış savaşımı için büyük potansiyellerin varlığını vurgulayarak, barışın korunmasına ilişkin birçok soruna yeni bir yaklaşım getirdi. Alman işçi sınıfı hareketinin önde gelen lideri Wilhelm Pieck, Kongre'de şöyle dedi: «Biz, kapitalist ülkeler işçi sınıfıyla SSCB'nin barış için ortak savaşımının savaşı engelleyebileceğine inanıyoruz.»

İtalyan komünistlerinin temsilcisi Palmiro Togliatti'nin Kongre'ye sunduğu «Emperyalistlerin yeni bir dünya savaşı hazırlıkları karşısında Komünist Enternasyonal'in görevleri» başlıklı raporunda şunlar vurgulandı: «Barış için savaşımımızı olabildiğince geniş ve popüler kılmalıyız ... Barış savaşımı yalnızca eğer savaşın tüm düşmanları, barışın tüm dostları, küçük burjuvazinin en geniş yığınlarının güçleri, aydınlar, tehdit

altındaki ulusal azınlıklar ve barışın korunmasından çıkarı olan devletler birleşir ve savaş tacirlerine ve başlatıcılarına karşı güçlü bir cephe oluştururlarsa en büyük başarı şansına sahiptir.»

Ne yazık ki, faşistlere ve savaş tehlikesine karşı işçi sınıfının ve tüm öteki antimilitarist güçlerin eylem birliği zamanında gerçekleştirilemedi. Komintern 7. Kongresi'nin Sosyalist İşçi Enternasyonal'i'ne yaptığı, savaş tacirlerine karşı birleşik bir cephe kurulması çağrısı desteklenmedi. 1935 ile 1939 yılları arasında Komintern faşizme ve savaşa karşı ortak eylem önerisiyle on kez Sosyalist Enternasyonal'e gitti, ama sosyal demokrat partilerin birçok üyesinin işbirliği istemesine karşın Sosyalist Enternasyonal yönetimi bunları sürekli geri çevirdi.

Sosyalist Enternasyonal'in sağ-reformcu liderlerinin antikomünist, anti-sovyetik tutumları, işçi sınıfının savaşıma yeteneği üzerinde yıkıcı etkiler yaptı ve savaşa hazırlanan tekeli sermayenin en gerici güçlerine karşı direnişini zayıflattı. Bu, faşizmin ilerlemesinin zamanında yolunu kesme ve saldırganları gemleme çabalarını büyük ölçüde engellediğinden, halklara çok pahalıya mal oldu. İnsan uygarlığı nazi barbarlığından, dünyada Hitler faşizminden başta Sovyet halkının savaşımlı olmak üzere, anti-Hitler koalisyon halklarının kahramanca savaşımlı sayesinde ve korkunç can kayıpları ve yıkımlar, milyonlarca erkek ve kadının ıstırap ve acıları pahasına kurtuldu.

Bugün, nükleer bir savaşın engellenmesi ve gerginlik ocaklarının yok edilmesi sorunu işçi sınıfının, emekçi yığınların ve tüm halkların önünde görülmemiş bir keskinlikle durmaktadır. İnsanoğlunun tarihinde ilk kez sorun onmilyonlarca insanı hayal edilemez dehşetlerden ve acılardan sakınmak değil, aynı zamanda bu gezegende yaşamın kendisini de korumaktır. Askerel tekniğin gelişimi ve şimdiye kadarki en korkunç savaş silahlarının yıkıcı etkisinin artışı, emperyalist militarist güçlere korkunç yıkım araçları vermiştir ve bu tüm insanlık için benzeri görülmemiş bir tehlike oluşturmaktadır.

Ancak günümüzde değişimler geçiren yalnızca savaşın olası sonuçları değildir. Aynı zamanda, savaşın toplumsal yaşamdan silinmesi ve uluslar arasında barışçı ilişkilerin kurulması savaşımının koşullarında da bir değişiklik olmuştur. Dünya sosyalist sisteminin ve ulusal kurtuluş ve işçi sınıfı hareketinin potansiyellerinin güçlenmesi, ve halk yığınlarının savaşa karşıtı protestolarının yükselmesi, savaş tehlikesi doğuran ve savaşı kendi politikalarının bir aracı olarak kullanmayı sürdürme umudunda olan toplumsal güçlere başarılı bir şekilde karşı konulmasını olanaklı kılmaktadır.

Ne ki, nesnel olanaklar, otomatik olarak, kendiliklerinden gerçekliğe dönüşmezler. Ne de barış için çağrıda bulunmak onu korumaya yeter. Barış, yalnızca etkin eylem ile sağlanabilir.

Yaşam çoktan göstermiştir ki, kapitalist ülkelerde barış hareketinin gücü belirleyici ölçüde emekçi halkın bu harekete katılımına bağlıdır. Onlar kendi ülkelerinin hükümet ve parlamentolarına güçlü bir politik baskı uygulayabilir ve onları barış ve silahsızlanma yolundan yürümeye zorlayabilirler.

İşçi sınıfının çıkarlarının en ardıcıl savunucuları olan komünistler, barış hareketini genişletmeyi ve güçlendirmeyi ve onu daha etkin kılmayı hedefleyerek tüm düşünce ve çabalarını savaşın engellenmesi ve savaş tehditinin kaldırılmasında yoğunlaştırıyorlar. Partimizin geçtiğimiz Ocak ayında yapılan 7. Kongresi'nde, eğer daha sağlam bir barış isteniyorsa, «yığınlar kendi barış arzularını ve önemli politik kararların alınmasında kendilerinin de söz hakkının olması istemini egemen sınıflara dayatmaya artan ölçüde hazırlanmalıdırlar» diye vurgulandı.

İşçiler uluslararası durumun gerginleşmesinin ve savaş tehlikesinin artmasının ardındaki gerçek nedenlerin farkına vardıkça, onların barış güçleri hareketine katkıları da daha fazla olacaktır. Kongremizde şöyle denildi: «Barış isteyen, onu kimin tehdit ettiğini bilmelidir. Savaş tehlikesini yoketmek isteyen, bunun nereden kaynaklandığını bilmelidir».

Bu, biz komünistlerin omuzlarına şöyle bir görev koyuyor: Emekçi halka savaşın kaynaklarının nerede olduğunu göstermek. Roketlerin savunucuları ve burjuva iletişim araçları, kapitalizmde savaş hazırlıklarından doğrudan çıkarları olan ve savaştan maddi ve politik kazançları olan güçleri gizlemek amacıyla her geçen gün Doğu'dan gelen «tehdit» üzerine yeni yeni yalanlar düzüyorlar.

Silah üretimi alanında, emek ile sermayenin çıkarlarındaki çelişki, belki de başka hiç bir yerde olmadığı kadar keskindir. «Savunma» harcamaları ne kadar artarsa, kârları sürekli artan silah satıcıları ve askersel-sanayi komplekslerinin patronları da o kadar memnun oluyorlar. Ama savaş hazırlıklarının yürütüldüğü ve sağlık hizmetleri, eğitim, emeklilik, işsizlik ödemeleri, konut yapımı, çevreyi koruma, tüm sosyal güvenlik sistemi ve ekonominin sivil sektörünün gelişimi için ayrılan ödeneklerin kesildiği yerlerde, emekçi halkın durumu kötüleşiyor. Militarizasyon ne kadar yoğun olursa, toplumsal baskının vidaları da o kadar sıkılıyor, demokratik hakların kısıtlanması o kadar yoğun oluyor. Bu, her zaman böyle olmuştur.

50 yılı aşkın bir zaman önce, Hitler'in erki ele geçirmesinin öngününde, bunalımın başladığı 1929 yılında işçiler istemlerini savunmak için 1 Mayıs'ta Berlin sokaklarına çıktıklarında, komünistler bildirilerine şunları yazmışlardı: «Kahrolsun emperyalist savaş planları! Kahrolsun zırhlı kruvazörler ve Reichswehr için emekçi halkın cebindeki son kuruşlara da el koyan militarizmin kirli savaş hazırlık planları!»

Bugün, 1929'dan bu yana görülen en derin bunalım döneminde, par-

timiz yine barış eylemini, emekçi halkın hakları, iş, ücretler ve sosyal güvenliğin savunulması için savaşımla yakından bağlıyor. 7. Kongremizde kabul edilen AKP'nin Barış ve İş İçin Savaşım Programı'nda şöyle deniyor: «Ücretli işçi ve memurların barışın korunmasındaki sınıf çıkarlarının bir ifadesi olarak, sendika kararlarının uygulanmasıyla uyumlu olarak ve yine işçi sınıfı ile barış hareketinin ortak eyleminin bir ifadesi olarak, 1 Mayıs bayramı, silahlanmanın artırılmasına ve toplumsal soyguna karşı barış ve iş için etkileyici bir savaşım günü olmalıdır.»

Partimiz, barış ve iş savaşımının bir tek karşıtı olduğunu vurguluyor: Büyük sermayenin en gerici güçleri ve bunların politik yöneticileri. Halkın sırtına eşitsiz bir askersel harcama yükü bindiren ve nükleer bir savaş tehditini dayatan bu adamlarla, sendikaların emekçi halkın çıkarlarını savunmaya yönelik istemlerine karşı çıkanlar ve istihdamı düşürme ve toplumsal ve demokratik hakları kısıtlama ve yoketme politikası yürütenler aynı adamlardır. Kapitalist dünyada en büyük bir «istenmeyen insanlar» ordusunun, tam da en geniş silahlanma programlarının gerçekleştirildiği bir dönemde ortaya çıkması rastlantı değildir.

İşsizlik, kapitalist kâr hırsı sonucu en keskin sosyal afet haline geldi. Barışın korunmasıyla birlikte çalışma hakkı için savaşım şimdi birçok kapitalist ülkede en önemli görevdir. Biz komünistler, ve aynı zamanda FAC'ndeki birçok sendikacı ve sosyal demokrat, barış için savaşımla iş için savaşımın bir bütün oluşturduğuna inanıyoruz. Çabalar somut olmalıdır, bu nedenle de şu belgi üzerinde duruyoruz: «Roket değil iş!» Savaşım programımız budur.

Yığinsal işsizliğe karşı çıkarken ve ülkemizde işyerlerinin korunmasında ve yenilerinin yaratılmasında ısrar ederken, sendikacılar, sosyal demokratlar ve komünistler iş haftasının ücretlerde bir azalma olmadan 35 saate indirilmesi istemini öne sürüyorlar.

İktisatçılar ve sendikacılar, FAC'de çalışma haftasındaki 5 saatlik bir indirimin, 3,5 milyon işsiz ve yarı işsizden 1,5 milyonuna iş sağlayacağını hesaplıyorlar. Egemen çevrelerin sözcüleri de «bunun için paramız yok» diyorlar. Ama fonlar bulunabilir, bunun bir yolu ekonominin üzerine yük olan geniş silahlanma harcamalarında indirim yapmaktır.

Gittikçe artan nükleer tehditin geniş halk yığınları arasında yarattığı uyanıklık, diğerlerinin yanı sıra, savaş sonrası dönemde FAC sendikalarının barış savaşımına katılımının ilk kez bu kadar büyük olması olgusunda kendini hissettiriyor.

Federal Almanya topraklarına yeni ABD roketlerinin yerleştirilmesine karşı muhalefet ilk başladığında, birçok sendika lideri barış hareketine mesafeli duruyorlardı. O zamandan bu yana köklü değişiklikler oldu. Alman Sendikalar Federasyonu, 8 milyon üyesiyle işletmelerde ve bürolarda roket yerleştirilmesini protesto için işbirlikmaları gerçekleştirdi, şu

anda sayısı 300'ü aşmış olan işletme barış komiteleri oluşturdu. Birçok sendika silahsızlanma, barış ve uluslararası güvenlik savaşına katılma kararı aldı. Sosyal Demokrat Parti (SPD)'nin tutumunda değişiklik olması da büyük önemdedir. SPD şimdi roketlerin konumlandırılmasına karşıdır, ve bunun birçok öteki ülke sosyalist partilerinin ve bir bütün olarak Sosyalist Enternasyonal'in bu konuya yaklaşımında önemli bir etkisi oluyor.

İşçi sınıfı hareketinin tarihi, işçi sınıfının savaş tehdidine karşı savaşında birlik içinde olmayan bir eylem yürütmesinin ne kadar büyük kayıplara yol açtığını gösteriyor. Barış hareketine tüm katılanların bağılaşıklığı ve bu bağılaşıklığa olası en geniş sayıda erkek ve kadının katılımı için çağrıda bulunurken, partimizin başta gelen amacı işçilerin çabalarını daha da güçlü kılmaktır. Alman Komünist Partisi'nin 7. Kongresi şunu vurguladı: «Barış hareketi, işçi sınıfının eylem birliğini, ve sendikaların, sosyal demokratların ve komünistlerin işletmelerde ve her yerde aktif katılımını gerekli kılıyor.»

Komünistler işçi sınıfı hareketi içinde barıştan yana tutum alan tüm güçlere elini uzatıyor. SPD'nin FAC topraklarına yeni ABD roketlerinin yerleştirilmesine «Hayır» demesini destekliyoruz. Öteki birçok politik konu üzerinde varlığını sürdüren görüş ayrılıklarına karşın, bu doğrultuda aktif olarak çalışan sosyal demokratlar, komünistlere güvenilir bağılaşıklar olarak bakabilirler.

Barış savaşımının başarısı büyük ölçüde işçi sınıfının dayanışmasına ve yalnızca ulusal düzeyde değil, aynı zamanda uluslararası düzeyde de güçlü bir barış eylemine bağlıdır. Emekçi halkın uluslararası birliğin ve kardeşliğinin bir ifadesi olarak, ulusal ve ırksal kökene bakmaksızın, proleter enternasyonalizmi halklar arsında barışı savunarak, savaşı ve saldırganlığı besleyen milliyetçiliğe ve şovenizme her zaman karşı çıkmıştır. Birinci Enternasyonal'in faaliyetinin antimilitarist yönelimini vurgularken Marks şöyle dedi: «Uluslararası İşçi Birliği'nin Kongresi'nin kendisi aynı zamanda bir barış kongresidir, çünkü değişik ülkelerin işçilerinin birliği sonunda uluslar arasında savaş olanaksız kılacaktır.» (4)

Emekçi halkların enternasyonal dayanışması, şimdi, barışın güçlendirilmesi ve uluslar arasında dostluk ve işbirliğinin öne çıkarılması için birincil önemdedir.

Emperyalist çevreler insanların beyinlerini, başka halklara karşı, her şeyden önce sosyalist ülkeler halklarına ve gelişmekte olan ülkeler halklarına karşı nefret ve düşmanlık dolu tüm şoven duygu ve görüşler başta olmak üzere tutucu ve gerici kavramlarla doldurmaya çalışarak, kendi askersel serüvenlerinin yolunu döşemenin ve militarist doğrultularını haklı

(4) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 16, s. 556.

göstermenin peşindedirler. Bu nedenle, bu ideolojik etkilemelere, emekçi halk arasında uluslararası dayanışma ülküleri ile karşı koymak ve tüm antisovyetizm ve ırksal ve ulusal önyargı belirtilerine karşı savaşmak son derece önemlidir.

Biz, FAC komünistleri, kendi payımıza, sosyalizm üzerine gerçeklerin yayılması, uğursuz antisosyalist ve antisovyet kampanyaların geri püskürtülmesi ve en başta Pentagon'un FAC'ni bir nükleer felaketin olası ocağına dönüştürmesine olanak veren tehlikeli «roket kararı» olmak üzere NATO ülkelerinin saldırgan askersel hazırlıklarını gizlemek için kullanılan sözde «Sovyet tehditi»nin bir masal olduğunun sergilenmesi için aktif çalışıyoruz. Biz halkımızın, erkin emekçi halkın elinde olduğu, silahlanma yarışı ile zenginleşen ve savaşlardan çıkarı olan toplumsal güçlerin olmadığı, ve bu nedenle de dış politikaların barışın korunması ve güçlendirilmesi amacıyla yönelik olduğu tüm sosyalist ülkelerin halklarıyla dostluk içinde yaşamasını istiyoruz. FAC komünistleri, tüm halkların yaşamsal çıkarlarını gözettiği ve nükleer tehlikeyi yok etmenin yolunu açtığı için, sosyalist topluluğun değişik barış girişimlerini destekliyor.

Barış için savaşım verirken, her zaman emperyalizme, faşizme ve savaşa karşı savaşımın ön sıralarında yer almış olan Alman komünistlerinin uzun bir geçmişe sahip geleneklerini kendimize rehber ediniyoruz. Bu çabalarımızda, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin, Ernst Thölmann ve Max Reimann gibi devrimci önderlerin anıları bizi esinlendiriyor.

İşçi sınıfının kapitalist ülkelerdeki barış savaşımı gelenekleri, sömürgeciliğe karşı savaşım ve ulusal kurtuluş hareketlerini destekleme gelenekleriyle sıkı sıkıya bağlıdır.

Bugün de, aynı şekilde, emperyalizmin, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın gelişmekte olan ülkelere yönelik yayılmacı politikasına karşı çıkmadan barıştan yana tutum almak olanaksızdır. AKP 7. Kongresi'nin halkların kurtuluş savaşımıyla dayanışma üzerine özel bir kararı şunu vurguluyor: «ABD emperyalizmi dünya hakimiyeti arzularını gerçekleştirmek ve bu anakaralardaki ülkeler üzerindeki baskı ve sömürü politikasını sürdürmek amacıyla, antiemperyalist ve kurtuluşçu hareketleri ezmek için askersel yollara başvurmaktan çekinmiyor.»

Biz inanıyoruz ki, bu politikaya karşı koymak, işçi sınıfı ve örgütleri başta olmak üzere tüm ilerici, demokratik ve barıştan yana güçlerin görevidir. FAC komünistleri Asya, Afrika, Latin Amerika'da halkların emperyalist sömürü ve baskıya, ırkçılığa, sömürgeciliğe, ve yeni sömürgeciliğe karşı, ulusal bağımsızlık, toplumsal ilerleme ve adil bir yeni uluslararası ekonomik düzen için verdikleri savaşım ve dayanışmalarını dile getiriyorlar. Biz, gerici, diktatörlük rejimlerine karşı savaşanların

tümüyle ve zindanlarda çürütülen, ya da baskı ve kovuşturmaların kurbanı olmuş olan tüm bu yiğit toplumsal ve ulusal kurtuluş savaşçılarıyla dayanışmamızı dile getiriyoruz. Biz ülkemizin işçilerine ve tüm öteki çalışan insanlarına, barışın korunmasıyla ulusların özgürlüğü arasındaki yakın ilişkiyi anlatmak için çalışıyoruz.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Lenin, barış sorununun «günün canalıcı konusu» olduğunu söyledi ve «bu konuda proletaryanın *tüm* ulusu, *tüm* sınıflardan tüm namuslu ve gerçek insanları, gerçekten temsil ettiğini»⁽⁵⁾ vurguladı.

Günümüzde işçi sınıfı, ilerici, en insancıl ülkelerin ardıcıl savunucusu olarak, kendi çıkarları için, halkların toplumsal ve ulusal kurtuluşu için savaşımı, yarının, insanoğlunun son günü olmasını engellemek amacıyla yaşamın bizzat kendisini koruma savaşımı ile birleştirmekten başka bir şey yapamaz.

İşte tam da bu nedenle milyonlarca emekçi 1 Mayıs'ta barış, emek ve uluslararası dayanışma belgileriyle sokaklara dökülür.

(5) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 34, s. 300.

PBİP'nin sosyalizm ülkülerinin utkusu için savaşımlı

Jozef Czyrek

PBİP MK Politik Büro üyesi ve PBİP MK Sekreteri

Polonya'daki güncel durumu gerçekçi bir gözle değerlendirdiğimizde, kesin olarak şu sonuç çıkacaktır: Partinin ideolojik-politik birliği sürekli güçleniyor; emekçilerin öncüsü Polonya Birleşik İşçi Partisi ülkenin önünde duran karmaşık sorunların çözümünde toplumdaki yönetici ideolojik-politik güç rolünü giderek daha etkin bir biçimde yerine getiriyor. Yerel örgütlerden il örgütlerine kadar tüm parti örgütlerinde birkaç ay süren yıllık parti toplantıları kampanyası, bunun somut bir kanıtıdır.

Yıllık parti toplantılarının sonuçları, PBİP MK'nin bu yılın Şubat ayında yapılan 15. Plenumunda değerlendirildi. Plenumda, aynı zamanda Mart ayı ortalarında yapılan ve partinin çalışmalarının ve iki buçuk yıl süren olağanüstü ağır dönemde elde ettiği başarıların geniş bir gösterisi olan PBİP 9. Olağanüstü Kongresi delegelerinin Ulusal Konferansında tartışılacak örgütsel ve programsal sorunlar görüşüldü.

Parti, 80'li yılların başlarında ciddi bir sınav vermek zorunda kaldı. Bir yandan, 70'li yıllarda sosyalizm kuruculuğu pratiğinde ortaya çıkan hataları düzeltme, eksiklikleri ortadan kaldırma, ekonomide ve toplumsal yaşamdaki bunalımlı durumları yenme zorunluluğu doğmuştu. Öteyandan da sosyalist devletin ve devrim kazanımlarının gerici ve karşı devrimci güçlerin saldırılarına karşı savunmanın güçlendirilmesi gerekiyordu. Şimdi diyebiliriz ki, tüm güçlüklerle, kimi komünistlerin tutumlarında görülen kararsızlıklara, özellikle 9. Kongre eşiğinde militan kadronun kimi kesimlerinde oportünizmin ortaya çıkmasına ve revizyonist hayallerin belirmesine karşın, PBİP tarihsel sınavı vermiştir. Polonya'da sosyalizmin savunulmasından yana kesin konum almış, Marksist-Leninist niteliğini ve ideolojik birliğini korumuş ve güçlendirmiştir. Bu, komünistlerin ve Polonya emekçilerinin toplumun sağlıklı bir ortama kavuşmasına, toplumsal-politik ve ekonomik sistemin yönünü ve özünü belirlemeye yönelik ana istemlerini yansıtan PBİP'nin 9. Olağanüstü Kongresi kararlarında ifadesini bulmuştur.

Sosyalist yenilenme dediğimiz değişikliklerin kesin, açık sınıfsal nitelik ve ideolojik içeriği vardır. Burada sözkonusu olan, her şeyden önce toplumda ve devlette işçi sınıfının çıkarlarına öncelik tanınması sosyalizmin ilke ve değerlerinin yeniden yerine konması, bunların toplumsal ve politik yaşamda ardıcıl olarak gerçekleştirilmesidir.

Partinin yenilenme çabaları Polonya işçilerinin 1980 yazı için karakteristik olan ve «sosyalizme evet, tahribata, yıkıma hayır» belgisinde en tam

ifadesini bulan, konumlarıyla uyum içindeydi. Bu belge, işçi ve ülke emekçilerinin o dönemdeki istem ve çabalarının başlıca anlamını kendisinde toplamıştı.

O dönemde, değişik nedenlerden dolayı saldırgan ve sosyalizm düşmanı güçlerin eylemleri de artmıştı. Bu güçler, nitelikleri bakımından birbirinden farklıydılar, ideolojik-politik geleneklere yaklaşımları değişti, çoğu kez birbirinden son derece uzaktı, değişik felsefi görüşleri savunuyorlardı ve geleneksel sağ gericiliğin temsilcilerinden, Troçkist, anarko-sendikalist, sosyal-demokrat ve hristiyan-demokrat fikirlerin savunucularından oluşuyorlardı. Ama onların ortak yanları vardı, onları birleştiren bir ideolojik platform vardı: Sosyalizmi reddetmek, onun kazanımlarına karşı düşmanca bir tutum takınmak. Emekçiler arasında nesnel olarak ortaya çıkan hoşnutsuzluktan ve onların şaşkınlığından yararlanarak demagojiye başvuran bu çevreler, işçi sınıfı içinde ideolojik-politik bölünmeler yaratmaya, onu devrimci geleneklerden koparmaya çalışıyorlardı.

İşçi sınıfının partisi, onun toplumdaki öncü rolü ve devletteki yönetici konumları, saldırıların başlıca hedefi olmuştı. Sosyalist devlet, işçi sınıfına karşı uzlaşmaz bir güç olarak gösteriliyordu. İşçi sınıfının ise kendi yaşamsal sınıfsal çıkarlarını ve tüm toplumun demokrasi ve özgürlük istemlerini ancak devlete karşı savaşıarak, kendi örgütünü kurarak ve «Özyönetimli Reç Pospolita» ⁽¹⁾ denilen politik formüle ifade edilen bir tür çift yönetim oluşturarak gerçekleştirileceği belirtiliyordu.

Toplumsal yaşamda ve ekonomide artan anarşiyle yanyana yürüyen tüm bunlar, Polonya devleti ve ulusunun varlığı için gerçek bir tehlike oluyordu. Hatta, PHC'nin dış politikasının temel ilkelerini yıkma ve en başta da onun güvenliğinin, sınırlarının dokunulmazlığının ve barışçı gelişmesinin temelini oluşturan SSCB ile birliğini sarsma girişimlerinde bulunuluyordu. Emperyalizmin antikomünist merkezlerinin geniş ve her türlü desteğinden yararlanan karşıdevrimci güçler, üyelerinin çoğunluğunun baştan gerçek bir sendikal örgüt olarak kabul ettiği „Solidarność“u antisosyalist yönelimli politik bir hareket durumuna getirmeyi başardılar.

13 Aralık 1981'de ilan edilen olağanüstü durum, olayların tehlikeli gelişme zincirini kopardı, iç savaş ve ulusal yıkım tehlikesini önledi, toplumsal-politik durumun istikrara kavuşması sürecinin başlamasına yolu açtı, halk ekonomisinin ve devletin yönetilmesi sisteminde gerekli değişikliklerin yapılmasına geçilmesi için reel olanaklar yarattı. PBİP, sosyalist devlette yönetici işlevlerini yerine getirirken, sürekli işçi sınıfının ve diğer emekçi kesimlerinin güvenliğini yeniden sağlıyordu. Politik güçlerin yerelimi sosyalizm yararına değiştirmeye başladı, bu da karşıdevrimin etkisinin sınırlanması, onun yönetici merkezlerinin politik bakımdan yalıtılması

(¹) Reç Pospolita (rzeczpospolita) – Cumhuriyet demektir. (Not Red.)

İçin olanaklar yarattı. Eylemlerini illegal yürüten karşıdevrimci öğelerin yükselttikleri ve yığınları sokak gösterilerine, basını boykota, ya da işi yavaşlatma eylemlerine çağıran belgiler, işçi sınıfı ve emekçilerden destek görmedi. Bununla, sınıf savaşının «kim-kimi» temel sorunu ilkel olarak çözüme bağlanmış ve bu aşama da burada sona ermiş oldu.

Ancak, buradan ülkemizde politik ve özellikle de ideolojik savaşın sona erdiği anlamı çıkarılmamalıdır. PBİP Merkez Komitesi'nin 14–15 Ekim 1983'de yapılan 13. Plenumunda, parti, yeni koşullarda ve yeni aşamada savaşın çetin ve karmaşık niteliğinin bilincinde olduğunu kanıtladı. PBİP MK Birinci Sekreteri W. Yaruzelski yoldaş, Plenumdaki konuşmasında bu konuda şunları belirtti: «İdeolojik savaşım aralıksız sürüyor. Her yerde veriliyor. Bu savaşım cephesi tüm çevreleri, insan gruplarını içine alıyor, önemli toplumsal sorunları içeren her konuşmadan geçiyor». (2)

Merkez Komitesi, geçilen yolun deneyimlerini genelleştirerek, Plenum öncesinde komünistler arasında yapılan geniş tartışmanın sonuçlarını gözönünde bulundurarak, ülkedeki politik durumun çok yönlü ve gerçekçi bir değerlendirmesini yaptı ve parti çalışmalarının ana yönlerini belirledi. Plenum kararlarında, ideolojik savaşımın görevleri, teorik platformu, politik pratiği ve toplumsal ve ekonomik süreçlerin yönetimini kendinde birleştiren bütünsel parti çizgisinin diyalektik bir parçası olarak ele alınıyor. Çünkü sosyalizm kuruculuğunda ilerleme, toplumsal bilinçte köklü değişiklikler yapılması, bu bilinçte sosyalizm ilkelerinin iyice yer etmesi ve bu ilkelerin insanların emeğe, yurttaşlık görevlerine karşı tutumlarında gerçekleşmesi, ancak, PBİP'nin tüm bu alanlardaki uyumlu eylemleriyle sağlanabilir.

İdeolojik çalışmalarda şu veya bu somut durumu niteleyen iç ve dış koşulların geniş boyutlarını hesaba katmak gerekir:

Birincisi, Polonya'daki sosyalizm düşmanı güçlerin Amerika Birleşik Devletleri ve diğer NATO ülkelerindeki antikomünist merkezlerce aktif olarak desteklendikleri görmezlikten gelinemez. Emperyalizm, sosyalist Polonya'ya karşı «psikolojik savaş» niteliği taşıyan ve şimdiye dek görülmemiş boyutlarda bir propaganda saldırısı başlattı. ABD, ekonomik baskı ve politik şantajla, bu arada ülkemize karşı açıkça fark gözetmekten tutun da muhalefeti teşvik etme gibi kendine özgü politikaya kadar en iğrenç yöntemlere başvuruyor. Emperyalizm ve özellikle de Amerikan yönetimi, sosyalizmle global çatışma politikasını uygularken, onun zayıflatılmasına ve içerden çökertilmesine ağırlık veriyor. Bu bakımdan, Polonya'daki politik savaşım, iki sistem arasındaki global ideolojik çatışmayla sıkı sıkıya bağlıdır.

Casus radyoları, çok sayıdaki yayınları, diğer propaganda araçlarını

(2) «Trybuna Ludu», 17 Ekim 1983.

ku

leyerek, ülkemizin iç sorunlarına açıkça karışarak, bu alanda kabul edilen uluslararası normları ve ilkeleri hiçe sayarak, çiğneyerek, Polonya'da toplumsal bilinci etkilemeye çalışıyorlar. Adına «illegal» denilen çok az sayıda gruplar ve yayınlar, bir yandan dışardan propaganda desteği alıyor, öteyandan da bunların varlığı ve bozguncu girişimleri, yıkıcı radyoların yaydığı tezlerin «gerçekçi olduğunu gösterme» amacı güdüyor.

İkincisi, karşıdevrimci merkezlerin 1980 yazından sonraki dönemde yaygınlaştırdıkları saldırgan propagandanın sonuçlarını yeniden değerlendirmek ve ortadan kaldırma süreci, Polonya'nın toplumsal bilincinde daha uzun zaman varlığını koruyacaktır. Marksist açıdan «yanlış bilinç» olarak nitelenebilecek olan bu sonuçların etkisi büyüktür, bunlar PBİP'nin 70'li yıllarda ideolojik çalışmalarında görülen eksikliklere ve yapılan hatalara damgasını vurmuştur. Bu, özellikle genç kuşağın ve aynı zamanda toplumumuzun belirli çevrelerinin politik bilincinin durumuyla ilgilidir.

Üçüncüsü, toplumsal-ekonomik bunalımın sonuçlarının, emekçilerin yaşam düzeyini hâlâ daha etkilediğini, bunların haklı olarak hoşnutsuzluklara neden olduğunu ve bu temelde karamsarlık ve pasiflik yarattığını küçümsemek olmaz. Sosyalizmin düşmanları, sosyalizmi global olarak gözden düşürmeye yönelik çizgiyi sürdürmek PBİP'nin Polonya'nın gelişme programını saptamadaki politik-moral haklarını reddetmek için tam da benzer tutumlardan yararlanmaya çalışıyorlar. İşte bundan ötürü partinin, emekçilerin bilincinde ancak iyi örgütlenmiş, etkin çalışmaların olumsuz olayların üstesinden gelinmesine yardım edeceği, ülkenin ilerlemesi ve halka daha iyi bir yaşam sağlayabileceği görüşünü güçlendirecek olan yığınlarla sürekli, sabırlı ve akıllı bir diyalog yürütmek gerekiyor.

Bununla birlikte, partinin, 9. Kongresinden sonra oluşan koşullarda geniş anlamli halk erkinin, sosyalist demokrasinin temsili ve dolaysız biçimlerinin gelişmesine yönelik ana çizgisinin altını çizmek gerek. Bu, işletmelerde işçilerin, köylerde de köylülülerin öz yönetimlerinin temel kazanımları olan üretim demokrasisinin gelişmesini olduğu gibi, devlet organlarının rolünün yükselmesini de içeriyor. Burada söz konusu olan Seym'in (Meclisin) güçlenmesi ve kendi yönetim bölgesine giren ekonomik, sosyal ve kültürel sorunların çözümünde halk konseylerinin yeni hukuksal belgeler temelinde yetkilerinin genişletilmesidir.

Sosyalist devletin, yeni toplumu kurma amaçlarının yaşamda gerçekleşmesine yardım eden başlıca araç olarak güçlenmesinde toplumsal aktifliğin artması ve partinin ideolojik eylemlerine özel ve somut bir önem veren halkın bilinç düzeyinin yükselmesi belirgin bir rol oynuyor. İşte bundan ötürü parti, ekonomide henüz daha kendini gösteren ayrılma eğilimlerine, ötede beride raslanan işçilerin öz yönetimini politik savaşım

alanına çevirme girişimlerine, sendikal harekette anarko-sendikalizmi diltme eğilimlerine karşı koymak zorundadır.

Yığınların sosyal-ekonomik politik eğitimini gerçekleştirerek, bunların sosyalist ekonomiyi yönetme ve toplumsal gelişme yasalarını daha derinlemesine kavramasını sağlamak, sosyalist demokrasi kurumlarının işlerliğinin önemli bir koşulu olan halkın politik ve hukuksal kültürünü yükseltmek gerek.

Görülüyor ki, ülkemizdeki ideolojik savaşım soyut, basit bir teoriler boğuşması değildir. Bu savaşımın sonuçları, gerçek yaşamdaki değişikliklerin gelişmesiyle, onun sosyalist ülkülere yakınlaşmasıyla belirleniyor. SBKP Merkez Komitesi'nin Haziran (1983) Plenumunda da ideolojik çalışmalar sorunları bu ruhta ele alındı. Burada Y. V. Andropov şunları vurguladı: «Hatta en çarpıcı ve ilginç propaganda, en becerikli ve akıllı eğitim, en yetenekli sanat bile, eğer bunlar güncel yaşamın gerçekleriyle sıkıca bağlı olan ve giderek ileri gelişmenin yollarını gösteren derin ilkelerle donatılmamışsa, amaçlarına ulaşamaz». (3)

İşçi sınıfının öncü rolünün toplum yaşamının tüm alanlarında gerçekleşmesi, PBİP'nin 9. Kongresinde saptanan politikasının ana amacı olarak belirlendi.

Sosyalizm, devrimci Marksist-Leninist partinin yönetimindeki işçi sınıfının savaşımı sonucu, ülkülerden gerçeğe dönüşüyor. İşçilerin çıkarlarının, değerlerinin ve özlemlerinin daha tam gerçekleşmesi, bu savaşımın özünü oluşturuyor. İşçilerin çıkarları, değerleri ve özlemleri ise tüm emekçi kesimlerinin istemlerini en tam yansıtır ve bundan ötürü de, işçi sınıfı geniş halk yığınlarının desteğini kazanıyor.

İşçilerin çıkarlarını böyle gören, anlayan partimiz, bunların pratikte gerçekleşmesi çalışmalarını yönetiyor. Ve bu da, onun toplumsal görevinin ana içeriğini oluşturuyor. Komünistlerin görevi, işçilerin sesine ve eleştirilerine kulak vermek, bunlara dayanarak sorunların çözümünde önemi bakımından sırasını saptamak ve rasyonel önerileri eylem direktifi yapmaktır.

İşçi sınıfına, halka hizmet etmek, gelişmeyi engelleyen her şeye karşı: Haksızlıklara, bürokrasi belirtilerine, emek insanının onuruyla oynanmasına, halkın malının çarçur edilmesine, emeğin kötü örgütlenmesi ve tek sözle emekçileri öfkeliendiren her şeye karşı savaşım vermek demektir. Parti, emekçilerin değişik türden eksikliklere karşı haklı hoşnutsuzluğunu yaratıcı güce, güncel yaşamın yetkinleştirilmesinin aracına dönüştürme savaşımının başını çektiği sürece ancak güven kazanacaktır.

İşçi sınıfı, sosyalizm kuruculuğunda yönetici rolünü yerine getirirken,

(3) SBKP MK'nin 14–15 Haziran 1983 Plenumu belgeleri, Moskova 1983, s. 11.

aynı zamanda, kendisi de değişikliklerin, gelişme ve oluşmaların karmaşık süreçlerini yaşıyor. Ama aynı zamanda o, kararsızlıklardan ve kuşkulardan da bağımsız değildir. «Halkın dostlarının» dışardan yaydıkları yalanların etkisinde kalmaktadır. Bu nedenle her türlü demagojilere karşı uyanık olmak gerek.

Parti, işçiler arasında, işçiler de partide olmalıdır. İşte bizim ulaşmak istediğimiz amaç budur. İşçi sınıfının içinde, onunla birlikte olmak, onunla birlikte çalışmak ve onu yönetmek, onun değişen koşullara uygun olarak öncü rolünü güçlendirmek, onun durumuna, saygınlığına ve onuruna, işçilerin yaşam ve çalışma koşullarının iyileşmesine özen göstermek, işte PBİP'nin sınıfsal politikasının temel anlamı budur.

İşçi partisinin, Leninci partinin yalnız açıklamalarda değil, her şeyden önce eylemlerde bütünsel, ideolojik-politik bir güç olarak hareket etmesi, onun karakteristik çizgisini ve ona olan toplumsal güvenin temelini oluşturuyor. Partinin 9. Kongresinde kabul edilen Tüzüğe dayanılarak, partinin çalışmaları yeniden demokratik santralizm ilkeleri temelinde yapılmaktadır. Bu çalışmalar özellikle, PBİP MK'nin 7. Plenumundan sonra daha aktif bir biçimde yürütülmüştür. Sağlıksız, bölücü eylemlere yönelen tüm kuruluşlar dağıtılmıştır. Toplumsal gelişmenin Marksizm-Leninizm'in açıkladığı yasallıklarını reddeden, partimizin ve devrimci işçi hareketinin başlıca ilkelerini ve reel sosyalizmin deneyimlerini küçümseyen revizyonist eğilimler ortadan kaldırılıyor.

Özü bakımından partinin sosyalizm kuruculuğunda yönetici rolünü baltalamayı ve onun her şeyden önce toplumsal bilinci etkileme görevlerini sınırlamayı, yani partiyi pratikte biçimsel bir ideolojik-moral harekete dönüştürmeyi amaçlayan görüş ve ilkeler olağanüstü büyük bir tehlike oluşturuyor. Onun rolünün böyle kavranması, sosyalizm kuruculuğunun temel ilkeleriyle çelişiyor ve PBİP'nin ve diğer kardeş partilerin deneyimlerinin de gösterdiği gibi, sonuçta sürekli sosyalizmden uzaklaşmaya itiyor. İşte bundan ötürü biz, Polonya'da varolan değişik dünya görüşlerini «güçlerin serbest oyunu» ve ülkedeki sosyalist yenilenmenin nesnel önkoşullarını baltalama gibi sonuçlara neden olan burjuva demokrasisine özgü politik plüralizmi kökleştirmek için bir temel olarak gösterme girişimlerine kesin karşı koyuyoruz.

Aynı zamanda, biz yeni olayları anlamayan, gerekli değişikliklerden kuşku duyan, geçmiş zamanlara ve başka koşullara ait biçimlere körükörüne bağlı kalan tutucu, dogmatik eğilimlere de kesinlikle karşı koyuyoruz.

Revizyonizm, oportünizmi ve teslimiyetçiliği, dogmatizm ise tutuculuğu ve sekterliği doğuruyor. Her ikisi de, değişik yönlerden ve değişik belgiler altında da olsa aynı sonuçlara götüren demagojilere başvuruyorlar: Partiyi, onun gelişmelere yaptığı etkiyi, emekçilerle bağlarını zayıf-

latmak. Bu arada oportünizm, bugünkü çetin politik savaşım ortamında, bizim için büyük bir tehlike oluşturuyor.

Bizim, partinin birliğine bir nevi biçimsel bir kategori olarak bakmaya niyetimiz yoktur. Parti, canlı bir organizmadır, program çizgisinin ya da politik konumlarının saptanmasında ortaya çıkan tartışmalar ve değişik fikirler gayet normal ve hatta arzu edilen olaylardır. Çünkü yaşamda kendini gösteren çelişkiler, politik ve teorik görüşlerde ifadesini buluyor. Çelişkilerin ortaya çıkması ve ortadan kaldırılmasının kesintisiz süreci, partinin gelişmesine itici bir güç olarak hizmet ediyor. Ancak, 9. Kongreden sonra PBİP'nin yaşamında temel normlar durumuna gelen ve değişik görüşlerin çatıştığı sorunlara değişik yaklaşımların belirlendiği parti içi demokrasinin, tartışma ve eleştiri özgürlüğünün sonuçta partinin birliğine hizmet etmesi gerektiğini unutmamak gerek. W. Yaruselski yoldaş Merkez Komitesi'nin 13. Plenumunda bu duruma özel bir dikkat çevirdi ve şöyle dedi: «Komünist olmak demek, her şeyden önce yiğit ve açık yürekli bir insan olmak demektir. Bu, insanlar arasında olmak, hergün dünyanın değişmesi için savaşmak, başkalarına öğretmek ve onlardan öğrenmek, işçilere kulak vermek ve işçilere her gün Polonya için, bizim ülkülerimiz için en önemli olanı anlatmak demektir». (4)

Parti üyesi olmak demek, aynı zamanda becerikli, dürüst ve komünistin başkalarında bulunmasını istediği niteliklerin kendisinde de bulunmasını öngören ahlaksal konumlara sahip olmak demektir.

V. İ. Lenin şöyle diyordu: «Öncü, öncülük görevlerini ancak yönettiği yığınlardan kopmamayı, gerçekten tüm yığınları ileriye götürmeyi başardığı zaman yerine getirebilir. Komünist olmayanlarla tüm alanlarda birlik sağlanmadan, başarılı bir komünizm kuruculuğundan söz edilemez.» (5) İdeolojik ve politik yönetimi gerçekleştirerek, örnek olarak hareket ederek, sözlerin eylemlerle uyumluluğunu sağlayarak öncü olmak, işte partinin ideolojik donatımının iyileştirilmesi buna hizmet etmelidir. Biz, parti eğitim sisteminin geliştirilmesi ve yetkinleştirilmesine, işte bundan ötürü büyük önem veriyoruz. Bu eğitim, komünistlerde Marksizm-Leninizm teorisi üzerine bilgilerini derinleştiriyor, onlara çağdaş dünyadaki gelişmelerin bağımsız analizinde bu teoriyi yaratıcı bir biçimde uygulamalarına yardım ediyor, komünistlerin gerçek yaşamla ilgili kendi bağımsız ilişkilerinin saptanmasına temel oluşturuş ve onları parti ilkelilerinin, sosyalist değerlerin ve amaçların savunulması için kanı ve delillerle silahlandırıyor. Bununla birlikte, birçok parti örgütü, komünistlerin eğitimine hâlâ gereken dikkati göstermiyorlar. Partinin teorik ve pratik eylemleri, her zaman ustalıkla uyumlaştırılmıyor. Çoğu zaman, parti ça-

(4) «Trybuna Ludu», 17 Ekim 1983.

(5) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 45, s. 23.

lışmalarında ekonomik sorunlar, politik ve ideolojik sorunlardan yapay bir biçimde ayrılıyor.

Parti aktifinin eğitimi ve kendi kendini eğitiminin örgütlenmesi sorunu, ertelenmez bir görevdir. Bu sorunun, şimdiye kadarkine kıyasla yönetici kadroyu çok daha geniş bir biçimde kapsaması gerek. Politik birliğin düzeyi, yöneticinin eğitiminin ölçütü olarak, kadro politikasında daima gözönünde bulundurulmalıdır.

Biz, parti üyelerinin ve tüm toplumun enternasyonalist eğitimine de büyük önem veriyoruz. Uluslararası durumun olağanüstü tehlikeli ve karmaşık döneminde, sosyalist ülkeler topluluğunun birlik ve dayanışmasını daha da güçlendirme sorunu, ilkesel bir önem kazanmıştır. Bizim topluluğumuz, barışın ve dünyada yaşamın korunması savaşımında tüm insanlığın güçlü bir dayanağı ve güvencesidir.

Bugünkü ağır dönemde, partileri, halkları ve topluluk devletlerini birleştiren enternasyonalist ilişkiler, yeni bir nitelik kazanmıştır. Sosyalist ülkelerin ve en başta da Sovyetler Birliğı'nin Polonya'ya toplumsal-ekonomik bunalımın sonuçlarını ortadan kaldırmak için gösterdikleri kardeşçe yardım ve destekleri, proleter enternasyonalizmi ilkelerinin pratikteki yeni, gerçek bir kanıtıdır. Bu, bizim politik çalışmalarımızda önemli bir hareket noktası hizmeti görüyor. Biz, Polonya devletinin yetkinleştirilmesinde ekonomik sorunların çözümünde reel sosyalizm ülkelerinin zengin deneyimlerini yaratıcı bir biçimde kullanıyoruz. Yeni düzen kuruculuğunda her ülkenin gerçek katkısı olan böylesi bir deneyimin teorik açıdan genelleştirilmesi, komünistlerin ortak zenginliğidir.

Günümüz koşullarında partinin ideolojik temeliyle uyumlu olan dünya görüşlerinin oluşması, onun eğitici eylemlerinin belirgin bir görevini oluşturuyor. Gerçek odur ki, bu 9. Kongre kararlarına da geçmiştir, biz partinin kapılarını dine bağı olan insanlara, özellikle de PBİP sıralarında sosyalizm için savaşım veren, ülkenin politik yaşamına aktif katılan işçi ve köylülere kapamıyoruz. Ama, partide Kongrenin bu kararlarıyla uyum içinde olan, Marksizm-Leninizm'in dünya görüşünü, onun toplum bilincinde egemen olmasını sağlamak için atılımlı ve ardıcıl bir çalışma yürütüyoruz.

Seçilen bu birlik ve savaşım çizgisini günümüzdeki gelişmeler doğruluyor. Bu çizginin sınıfsal içeriğini, işçi sınıfı partisinin, sosyalizmi tanıma platformunda duran ve sosyal adalet ve yasallıklar temeline dayanan güçlü bir Polonya kurulmasından, onun kopmaz birliğinin, sosyalist devletler arasındaki konumlarının perçinleşmesinden yana olan tüm diğerk ulusal güçlerle birliğı oluşturuyor. Aynı zamanda bu çizgi, kendi gürültülü belgi ve açıklamalarının dışında, Polonya'yı sosyalist yoldan saptırmayı, onun yapısında ve politik doğrultusunda sınıfsal değışikliği amaçlayan güçlerle kesin bir politik savaşım çizgisidir.

Birlik ve savaşım çizgisiyle uyum içinde geniş halk yığınlarını kucaklayan Yurtsever Ulusal Yeniden Doğuş Hareketi gelişiyor ve güçleniyor. O, kendi açısından farklı dünya görüşleri ve inançları olmasına bakmaksızın, ulusun ilerici çıkarlarının onlar için en büyük önemi olan değişik toplumsal güç ve grupların birlik çabaları biçimini oluşturuyor. Bilimsel Marksist dünya görüşünün etkisinin genişlemesine özen gösterirken biz, aynı zamanda dünya görüşü ve inanç farklılıklarının sosyalist anavatan uğruna harcanan emeğe karşı bir engel oluşturması için elimizden geleni esirgemiyoruz.

Parti, Polonyalılar arasında dine bağlı olanlar ve olmayanlar diye politik bir ayırım yapılması girişimlerine karşıdır. Sosyalist hümanizm, işçi sınıfının amaçlarıyla bağlı olan değerler, her yurttaş için kıymetlidir.

PBİP, Polonya koşullarından hareket ederek, din ve kiliseye karşı kendi tutumunu saptamıştır. Parti, her zaman, yaşamın tüm alanlarında kilisenin devletten ayrılması, vicdan ve din özgürlüğü ilkeleri gibi, Anayasal ilkeleri kendisine kılavuz edinmiştir. Biz bu ilkelerin hizmet ettiği devletin genliğine, iç huzur ve düzene özen gösterirken, bunların çiğnenmesine de kesinlikle karşı çıkıyoruz. Komünistlerin hoşgörüsüzlükle, savaşkan klerikalizmle, din ile hiç bir ilişkisi olmayan kışkırtıcı girişimlerle barışmaya niyeti yoktur.

Ulusun temel değerlerinin, yani barışın korunması, Polonya'nın güvenliğinin, onun iç huzurunun sağlanması, aynı zamanda emeğe, toplumsal mülkiyete ve yaşama karşı saygının, sosyal hastalıklara karşı savaşımın güçlendirilmesi gibi bir dizi moral-etik nitelikli sorunların sözkonusu olduğu her alanda, devlet ile kilisenin karşılıklı birbirini etkilemesi için geniş olanaklar açılıyor.

Parti, felsefi alanda kendi görüş ve değerlerini yayma çalışmalarını hızlandıracaktır. Bilimsel dünya görüşünün etkisini genişletme sorunu, partinin görevleri arasındadır. O, çağdaş yurtseverliğin ve hümanizmin çok çeşitli geleneklerinin kaynaklarını ve gerekçelerini küçümsemeye niyetli değildir. Aynı zamanda o, ilerici, sol güçlerin savaşımlarıyla bağlı olan geleneklerin, kaynak ve gerekçelerin reddedilmesi, küçümsenmesi girişimlerini de hiç bir zaman hoşgörüle karşılamıyacaktır.

Önümüzde, Marksist-Leninist öğretinin konumlarını yeniden kazanma ve yönetici rolünü ülkenin tinsel yaşamında ve toplumsal bilincin oluşmasında güçlendirme görevi duruyor.

Geçmişteki hatalar, çatışmanın dayattığı ağır koşullar, bizim son yıllarda, ideolojik alanda bazı konumları yitirmemize yol açtı. Bunları yeniden elde etmek, güçlendirmek ve atılım yapmak gerek.

Sosyal bilimlerde durumun iyileştirilmesinin özel bir önemi vardır. Parti, durumun doğru kavranması zorunluluğu sorumluluk duygusundan, ve aynı zamanda ülkenin toplumsal-politik, ekonomik ve kültürel gerek-

sinimlerinden hareket ederek, sosyal bilimlerin önüne yeni yeni görevler koyuyor. Bu, 9. Kongre kararlarında yer alan Marksizm-Leninizmin gelişmesinin, Marksist metodolojinin toplumsal-politik gelişmelerin analizinde uygulanmasının, politik hataları ve biçimsizlikleri ortadan kaldırmada doğru bir politika izlemesinin temel koşullarından biri olan bu görüşlerde ifadesini buluyor.

Sosyal bilimler alanında, karşıt metodolojik doğrultudaki savaşımla örülen keskin politik bir savaşım veriliyor. O, kendine has Batı bilimlerine tapmanın, kısa süreli modayı züppece taklit etme ve burjuva doktrinlerinin sonuçlarını ve tezlerini ülkemiz topraklarına taşıma yeltenişlerinin önünü kesme zorunluluğu ile bağlıdır.

Çalışmalarında Marksizm-Leninizm'i kılavuz edinen bilim adamlarının ezici çoğunluğu, Marksist olarak kalmıştır. Ama, konularını gösterişli bir biçimde terkedenler de olmuştur.

Marksizm-Leninizm'in rolü ve konularının güçlenmesi için savaşırken biz, araştırmalar pratiğinde onun teorik ve metodolojik ilkelerine bağlı kalıyoruz. Partinin, bilim adamlarının laboratuvarlarına karışmaya niyeti yoktur. Bunların Polonya'da yaşamın, sosyal-politik bakış açısından önemli olan güncel sorunlarının çözümüne tam olarak katılımını sağlamaya yardım ediyoruz. Bunları şöyle sıralayabiliriz: Günümüzde Polonya toplumunun sınıf ve katmanlarının ve herşeyden önce de işçi sınıfının yapısı ve bunların bilinç düzeyi; PHC'nde sosyalist-politik sistemin işlerliği, toplumun örgütlenmesi ve yönetilmesi, teori ve pratiği, ekonominin gelişmesi ve ekonomik reformların sonuçları.

Bizim, Polonya'nın tarihsel süreçlerini inceleme çalışmalarını derinleştirmemiz gerek. Son zamanlarda, onun genel değerlendirilmesi ve çok sayıdaki bölümleri de yeniden ağır bir saldırıya hedef oldular. Düşman, bu değerlendirmeleri gerici politik kavram ve yönelimleri aklamak amacıyla revize etmeye çalışıyor. Ama hiç te tarihsel gerçekler için değil, tersine Polonya'nın yalnızca Batı gelenekleriyle ilişkilerini kapsayan tezleri geliştirme gibi politik bir amaçla.

İnsanın gelişmesini engelleyen sınıfsal sınırlamaları ortadan kaldırma, insanın kişiliğini zenginleştirme, onun toplumsal ilerlemenin yükseltilmesi sorumluluğuyla uyum içinde haklarını geliştirme sorunları, işçi sınıfının programsal çalışmalarının daima dikkat merkezinde yer almıştır. Düşmanlarımız, bu sorunlar etrafında karmakarışık bir sözler yığını oluşturdular. Ama aynı zamanda bu sorun, özellikle her yeni kuşağın yaptığı gibi, yaşama, yurttaşlığa ve kişisel sorumluluğa yönelik en iyi örnekleri arayan gençler arasında canlı bir ilgi uyandırıyor. Gençlerde, bizim ülkülerimiz ruhunda felsefi, toplumsal ve tinsel yönelimler oluşturma görevi, Marksist sosyal bilimlerin sorumluluklarından biridir.

PBİP MK'nin 9. Kongresinde biz, özellikle genç kuşağın eğitiminde

devlet eğitim sisteminin ve yüksek eğitim kurumlarının sorumluluğunun altını çizdik. Öğretim ve eğitim süreçlerinin organik bağı, okullarımızın henüz güncel pratiği durumuna gelmemiştir. Gençliğin sosyalist toplumun ölkü ve tinsel değerleri ruhunda eğitilmesi sorununa, yüksek eğitim kurumları da içinde, tüm eğitim sisteminde çok az önem veriliyor. Bunun yerine, zaman zaman yabancı örnekler yaygınlaştırılıyor. Bundan ötürü, bütünsel eğitim sürecinin ve en başta da ana dili, edebiyatı ve tarihi öğretme gibi sosyal bilimler kesitinin ideolojik-eğitim çalışmalarının içeriğini zenginleştirme zorunluluğu vardır. Eğitmenin ideolojik konumu, bilgililiği ve verdiği örnek, buradaki en önemli faktörleri oluşturuyor. Öğretmenlerin eğitimi ve uzmanlık düzeylerinin yükseltilmesi, bundan ötürü özel bir dikkat gerektiriyor. Parti, öğretmenin saygınlığının artmasına, onun toplumsal konumlarının güçlenmesine büyük özen gösteriyor.

12. Plenum kararları gereğince Marksist-Leninist görüşlerin ve Polonya'da toplum bilimleri için kadro yetiştirme merkezi durumuna gelmekle yükümlü olan PBİP MK'ne bağlı Toplumsal Bilimler Akademisi kurma çalışmaları sürüyor. Akademi, görevlerini, araştırma ve eğitim eylemlerini organik bir biçimde birleştirerek yerine getirmekle yükümlüdür.

Biz aynı zamanda, sosyalist devletin çıkarları yararına eylem yürüten ve ulusal kültürün gelişmesine yardım eden değişik mesleki çevrelerin ve grupların özyönetim ve özerk mesleki temsilciliklerini yeniden kurmaları için de çalışıyoruz.

Sosyalizm düşmanlarına karşı verilen ardıcıl politik savaşım, son yılların trajik olayları sırasında yolunu şaşırان, yanılgıya düşen, ama halkımızın bilim ve kültürünün gelişmesine değerli katkılarda bulunabilecek yeteneğe sahip olan herkesi yanına çekme çabalarıyla birlikte yürütülecektir. Sabırlı bir aydınlatma ve örgütlenme çalışması yürütürken biz, bu toplumsal alanlarda yerel parti örgütlerinin de katılımıyla devletimizin toplumsal-politik düzeninin amaç ve ilkelerinin tanınması temelinde anlaşma grupları oluşturmaya çalışıyoruz.

PHC'nin 40. kuruluş yıldönümünün kutlanacağı yıldayız. Bu, PBİP'nin yaşamında önemli bir olaydır. Parti şimdi, geçilen yolun derin Marksist-Leninist bir analizini yapıyor. Bu, adil ve güvenilir sınırları olan bir Polonya'nın; kendi güvenliğini SSCB ve sosyalist topluluk ölkeleriyle güvenilir birliğine dayandıran bir Polonya'nın; toplumsal-politik konumlarının devrimci toplumsal değişikliklerini ve ilerlemeyi garantileyen bir Polonya'nın yeniden kurulmasıyla nitelenen başarılı dönüşümler yoludur.

Ancak, daha önce de belirtildiği gibi, ölkemizde, sosyalizm dönüşümleri sırasında hatalar ve başarısızlıklar da olmuştur. Düşman, yapılan yanlışlıkları, partiye ve sosyalizme karşı tüm cephelerden genel bir saldırıya geçmek için kullanmıştır. Halk erkinin anavatandaki kökenleri,

devrimci reformların doğruluğu, anlam ve önemi ve sosyalizmi kurma konularında kuşku uyandırılmıştı. Düşman, toplumun bir kesiminin, özellikle de genç kuşağın bilincinde büyük tahribatlar yaptı. Parti, hataların ve başarısızlıkların kaynak ve nedenlerini özeleştirel açıdan değerlendirdi ve PBİP'nin 9. Kongre kararlarının temelini oluşturan derin sonuçlar çıkardı. Bugün önümüzde, 40 yıl önceki devrimci dönüşümlerin nasıl başlayıp gerçekleştiğı konusunda gerçekleri yama, bunların gerçek önemini Polonya halkına gösterme görevleri duruyor. Bu, en başta, Polonyalıların umut ve özlemlerinin somut ulusal ve tarihsel koşullara yaratıcı bir biçimde uygulanan sosyalist kuruculuğun genel yasallıklarıyla uyumlu olarak gelişen yalnızca böyle bir Polonya tarafından yaşama geçirilebileceğı gerçeğini ortaya koyuyor.

Prometheus'un yaktığı ateş söndürülemez

Ali Havari

İran Halk Partisi Yönetimi üyesi

İran'dan hemen hemen her gün kaygı verici haberler geliyor. İslam Cumhuriyeti'nin ceza organları ulusal demokratik, ilerici ve yurtsever güçlere, herşeyden önce onların öncüsü İran Halk Partisi TUDEH'e karşı vahşi baskılara başladı. Rejimin propaganda araçları gerçeklere karşı yalanlar yaymak ve İran kamünistlerine iftiralar atmak için her çareye başvuruyor. (1) Dergi bu konuda bir kez daha Ali Havari'ye başvurarak, kendi deneyimine dayanarak, partisinin İran'ın özgürlüğü ve bağımsızlığı için Şah diktatörlüğü ve emperyalizme karşı yürütülen savaşıma partisinin yaptığı sınırsız katkıları okurlara anlatmasını rica etti. Aşağıda bu konuşmayı yayınıyoruz:

● Ne zaman ve hangi koşullarda TUDEH'e katıldığınızı ve bu katılmaya sebep olan şeyi bize anlatır mısınız?

● Halkımın tarihinde 1941 yılı özel bir yer tutar. Gezegenimiz İkinci Dünya Savaşı'nın alevleri içinde yanıyordu. Kahraman Kızıl Ordu, Nazi sürülerinin saldırılarına karşı koyuyordu. Emperyalizmin kuklası Rıza Şah Pehlevi gerici kligi Nazi Almanyasına duyduğu sempatiyi gizlemiyordu. Naziler oynadıkları askeri kumarada Sovyetler Birliği ve İngiltere'ye karşı planlarında, ekonomik rezervleri ve stratejik durumunu hesaplayarak, İran'a özel bir yer verdiler. İngiltere hükümetinin girişimiyle İngiliz ve Sovyet birlikleri (2) 16 Eylül 1941'de faşizmin planlarına engel olmak ve ajanlarının yıkıcı eylemlerini önlemek için İran'a girdiler. Anti-Hitler koalisyonu bağlaşıklarınca yapılan bu eylem İran'dan kovulan Şahın polis diktatörlüğü için ağır bir darbe oldu. Her ne kadar yarı feodal rejim (3) erkte kaldıysa da, burjuva demokratik reformlar için bazı olanaklar açıldı.

Bu durumda uzun bir mahkumiyetten sonra özgürlüklerini yeniden kazanan bir grup komünist, işçi sınıfı hareketinin ileri kanadının üyeleri ile birleşti ve 2 Ekim 1941'de TUDEH'i kurdu. (4) Üç ay sonra ben de bu partiye üye oldum ve bu, yaşamımın daha sonraki yolunu belirledi.

Benim o anda böylesine alışılmamış ve diğerlerinden farklı görülen bir

(1) Bak: Ali Havari: «Devrimi yıkmak için partiyi eziyorlar», Yeni Çağ № 3, 1984.

(2) Sovyetler Birliği, 1921 Sovyet-İran anlaşmasının koşulları gereğince davrandı.

(3) Rıza Şah Pehlevi tahtı bıraktıktan sonra oğlu Muhammed Rıza Pehlevi İran tahtına oturdu. (Not Red.)

halk örgütüne katılmamı sağlayan ne oldu? Soruya cevap olarak 1966'da savcının benim ve yoldaşlarım için ölüm cezası istediği askeri mahkeme önünde yaptığım konuşmadan bir parçayı okutmama izin verin.

«İran'daki milyonlarca insan gibi, ben de çocukluğumu aynı yoksulluk içinde geçirdim ve yoksulluğu, açlığı ve halkın çektiği çileyi gördüm ve kayıtsız kalamadım. Korkunç sıkıntı çekenlerin durumunu iyileştirmek için ne yapılmalıydı? Bu soru beni hiç bir zaman huzur içinde bırakmadı. Benim anlıyamayacağım şeyler vardı:

Neden yoksul ya da varlıklı aileler içinde doğan çocukların kaderi böylesine yadsınamaz şekilde birbirinden farklı? Onları varlığın ya da yokluğun kutuplarına götüren nedir? Neden bazı insanlar iş bulamıyor, yiyecek ve ilaçtan yoksun kalıyor ve ölüme mahkum ediliyor? Neden ülkenin sınırsız doğal zenginliklerine karşın halkımız yoksulluk içinde yaşıyor?

Yazgım iyiymiş ki, TUDEH'in bilimsel görüşleriyle tanıştım. Onun programı ve sosyal amaçları, bu acı veren sorulara uzun süredir beklenen yanıtlardı. Böylece partiye yürekten bir inançla ve İran emekçi halkını kurtarmak için büyük bir istekle katıldım.»

Çok yıllar önce söylediğim bu sözler, benim için bugün de güncelliğini koruyor.

● *Son birkaç onyıllık İran tarihi, işçi sınıfının ve onun öncüsü TUDEH'in savaşımla sıkı sıkıya bağlıdır. TUDEH'in ulusal egemenlik, demokrasi ve sosyal ilerleme için değişik aşamalarda ve değişik durumlarda nasıl savaştığı hakkında bir şeyler söyler misiniz?*

● Az önce söylediğim gibi TUDEH İkinci Dünya Savaşı şiddetlendiği sırada kuruldu. O zamandan beri tek bir büyük ulusal olay ya da güçlü protesto hareketi bulunamaz ki, partimizin aktif katılımının ve etkisinin damgasını taşımasın. Şah diktatörlüğüne, faşizme, İngiliz sömürgeciliğine, daha açgözlü, daha güçlü sömürücü ABD emperyalizmine karşı savaşım, 1979 antimonaşik, antiemperyalist devrimin planlanmasına aktif katılım ve devrimi iç ve dış gericiliğin saldırılarına karşı koruma İran halkının tarihinin kahraman sayfaları olan bunların her biri tek tek TUDEH'e bağlıdır.

Ben militarist Şah rejiminin halkı faşizm taraftarı bir ruhta eğitmek için nasıl çaba gösterdiğini iyi hatırlıyorum. Pahalı askeri resmigeçitler, milliyetçi sloganlar (Biz Ariler Pers imparatorluğunun eski ihtişamını yeniden kuracağız! gibi ...) ve gemi azya almış antikomünist histeri pek çok İran'lının, özellikle burjuva ve küçük burjuva tabakalardan gelen aydınların düşüncelerini bulandırdı.

(4) TUDEH, 1920'de kurulan ve 1931'de yasaklanan İran Komünist Partisi'nin çalışmasının devamcısı ve mirascısıdır.

TUDEH kurulduğu günden başlayarak kara belaya karşı şavaşıma katıldı. TUDEH'in merkez organı komünist gazete «Mardom» (Halk) antifaşist hareketin giderek güçlenen bir merkezi oldu ve demagogik propagandanın ve Hitler örneğine göre «yeni düzen» kurmaya girişen kimilerinin planlarının suya düşürülmesinde önemli bir rol oynadı.

Dahası var. Parti, İngiliz emperyalizminin ulusan pètrol endüstrisini kontrol etmesiyle ulusal egemenliğin tehlikeye girdiğini haklı olarak gösterdi ve (İran için) ağır bir anlaşma olan İngiliz-İran Petrol Şirketi anlaşmasının iptal edilmesini istedi. TUDEH'in başını çektiği petrol işçilerinin 1946 Temmuzundaki genel grevi İran'daki antiemperyalist-demokratik harekete ve İran halkının kendi petrol zenginliği üstündeki haklarını geri almak için yürüttüğü yığınsal eylemlere güçlü bir itki verdi.

Bu eylem başarılıydı. 20 Mart 1951'de parlamento İngiliz-İran Petrol Şirketi'nin ulusallaştırılmasını öngören bir yasayı kabul etti. Bu, işçi sınıfı partisinin, tüm demokratik güçlerin büyük bir başarısıydı ve ulusun daha sonraki politik ve ekonomik gelişmesi üzerinde çok büyük etkisi oldu.

Hiç kimse, 50'lerin başlarında yarı legal durumuna karşın TUDEH'in kurtuluş yolunu gözle görülür şekilde etkileyen etkin bir politik güç haline geldiğini inkar edemez. İç politik savaşımın çok önemli bir anında, başında TUDEH'in olduğu emekçi halkın ileri kesimlerinin kahramanca eylemleri Musaddık hükümetinin ⁽⁵⁾ erkte kalabilmesini sağlayan başlıca güçtü. Bu hükümet o günkü koşullarda ülkenin petrol zenginliğinin ulusallaştırılması sorununu ortaya attı. 1952 Temmuzunda Musaddık'ı erkten uzaklaştırmak için Şah'ın giriştiği saldırılara yanıt, TUDEH'in başını çektiği anti-Şah gösterilerle İran'ın başkentinin çalkalanmasıydı.

Parti ve 1 Mayıs 1944'te doğrudan onun yönetiminde kurulan ve sıralarında tüm örgütlü işçilerin yüzde 90'ından fazlasını birleştiren Sendikalar Birleşik Merkez Konseyi, çalışan yığınların politik düzeyini yükseltti ve proletaryanın, ulusal tarihinin bilinçli yapıcılar haline dönüşmesine yardım etti. Bugün Marksizm-Leninizm'in İran halkına uymadığını iddia eden baylar bunları inkar edebilir mi? Bizim onlara yanıtımız şudur: «İranlılara seçme özgürlüğü verin ve o zaman dünya sizin hayal ve uydurmalarınızın kaç para ettiğini görecek!»

Partinin ülkenin demokratikleştirilmesi ve bağımsızlığının pekiştirilmesi için ileri sürdüğü belgiler yalnızca işçiler arasında canlı yankı uyandırmakla kalmadı. TUDEH'in köylüler arasında da saygınlığı arttı ve yüzbinlerce köylü onun kurduğu Köylüler Birliği'ne ve hatta doğrudan parti sıralarına katıldı. Komünistlerin çabalarıyla İran tarihindeki en büyük kadının örgütü olan TUDEH kadın örgütü ve gençlik derneği kuruldu. Ara-

(5) Muhammed Musaddık 1951 Nisanından 1953 Ağustosuna dek İran'da başbakanlık yaptı. İran ulusal burjuvazisini temsil ediyordu ve petrol endüstrisinin ulusallaştırılmasını savunuyordu. (Not Red.)

larında Özgürlük Cephesi (sıralarında, yurtsever basın işçilerini, gazetecileri ve yazarları birleştiriyordu) Özgürlüksever Partilerin Birleşik Cephesi ve Antikolonyalist Cephe'nin de olduğu birçok demokratik hareket, bunların hepsi, TUDEH'in girişimleriyle kuruluyor ve başarıyla iş yapıyordu. Tüm bu yığınlara açık örgütler, somut olarak ulusal özgürlük, halkın politik eğitimi ve onların aktif yığınsal eylemlere gönüllü katılımı çalışmalarına katıldılar. Gericici güçler Şahın saltanatı sırasında olsun, tahtı bırakmasından sonra olsun katıldığı eylemlerden ötürü TUDEH'i bağışlayamadılar.

TUDEH'in ilkesel başarılarından biri, ABD emperyalizmine karşı verdiği ardıcıl savaşımdır, ABD emperyalizminin İran halkının baş düşmanı olduğunu göstermesidir. İngiliz sömürgecilerinin konumlarını sarsmak ve İranlıların güvenini kazanmak için, ABD emperyalizmi uzun süre İran'da demokrasi ve hümanizm savunucusu maskesi ardına gizlendi. Kuzu postuna bürünmüş kurdun gerçek yüzünü gösterebilmek için çok çaba göstermek gerekiyordu. Ancak partimiz, savaşım onun en iyi oğul ve kızlarının yüzlercesinin yaşamına mal olduysa da bu önemli devrimci sorunu başarıyla çözdü. Bugün komünistlere yönelen kanlı saldırının, koğuşturmaların bir başka nedeni de budur.

Hiç kimse, TUDEH'in, halkın genel kültür düzeyini yükseltmede oynadığı büyük rolü inkar edemez. TUDEH'in yüzlerce gazete ve dergisi, ve teorik, sosyal, politik, tarihsel ve felsefi yapıtı İranlıları yurtseverlik, enternasyonalizm, barış yanlısı, diğer halklarla kardeşlik ruhunda eğitti. Gericilik tarafından işlenmiş canavarca cinayetleri örnekleyen yalnızca bir tek olayı, geçenlerde, basında da yer alan bir olayı belirtmek isterim. Bu, ünlü filozof, tarihçi, şair, bilim adamı ve TUDEH MK Politik Büro üyesi ve MK Sekreteri olan İhsan Tabari tarafından onyıllar boyunca yazılmış 13 temel elyazmalarının İslam Cumhuriyeti'ndeki gericici öğelerce yok edilmesi. Tabari'nin kendisi de bir yıldır zindanda tutuluyor ve İran gizli polisince kendisine işkence yapılıyor.

Gericilik ve emperyalizmin korktuğu şey, emekçi yığınların gerçeği öğrenmesidir. Bundan ötürü, onlar, her zaman baskı, işkence ve yalana başvurusuyorlar. Şimdiki İslam rejiminin önde gelen bir yetkilisinin TUDEH üzerindeki bir «zafer, savaş cephesindeki zaferden daha önemlidir» diye saldırmaları rasgele değildir.

Ancak ben, tüm bu ortacağ baskılarına karşın, gericiliğin, asla, halkımızın Prometheus'u olan TUDEH'ce yakılan ve İranlılara ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımında böylesine yaşamsal olan ateşi söndüremeyeceğinden eminim.

● *İç ve dış gericilik ne zaman İran'daki demokratik güçlere karşı başkılara başlasa, komünistler terörün ilk kurbanları oluyor. Siz yeraltında illegal çalıştınız, uzun yıllar Şah rejiminin zindanlarında yattınız, ölüme*

mahkum edildiniz. Sizin bu eşitsiz süren savaşta böyle yıkılmadan ayakta kalmanıza yardım eden şey nedir?

● Gerçekten parti aşağı yukarı 43 yıllık varlığının 33 yılını illegalite altında geçirdi. Bu yıllar boyunca TUDEH kendini korumaya ve olanaklı olan her yerde, halk arasındaki konumlarını güçlendirmeye çalıştı. Illegalite koşullarında çalışan profesyonel devrimciler içindeki militan yoldaşlarım, emekçi halkla TUDEH arasında köprü oldular. Onlar yalnızca Marksizm-Leninizm'e sonsuz bir içtenlikle bağlı kalmadılar, aynı zamanda gizlenme, halk arasında propaganda yapma, uyanık olma, disipline uyma, en zor koşullarda bile kendini tam kontrol etme ve gerektiğinde yaşımını parti ve halk için vermeye hazır olma becerisini gösterdiler. Şahin cellatlarının elinde ölen kahramanlarımızdan birkaçını anmanın devrimci bir görev olduğunu sanıyorum.

Vartan yoldaş Savak ajanlarıncı yakalanmıştı. Gizli matbaanın yerini vermesi için canavarca işkence gördü. Ancak o, partinin ilkelerini ve komünist onuru yaşamı pahasına korudu. Bizimle beraberliği fazla olamadı, ama adı parti sancağına altın harflerle yazıldı.

Hosrov Ruzbeh, İran ulusal kahramanı ve TUDEH MK üyesi, yargıçlara şöyle haykırdı: „Gözlerim belki sosyalizmin İran'daki zaferini görmeyecek, ama zamanın yakında değişeceğinden tamamen eminim. Benim tüm eylemlerime yön veren şey, İran halkına tutluluk, onur, bolluk ve özgürlük getirecek yeni İran toplumunu görmek arzusudur.» Hosrov Ruzbeh 11 Mayıs 1958'de kurşuna dizildi.

Ülkelerinin özgürlüğü için savaşımında yenilmeden düşen yüzlerce, binlerce komünist kahramanın arasında Siyamak, Tizabi ve Hekmatcu da vardır. Bugün de İran zindanlarında binlerce TUDEH üyesi, komünizm idealiyle yıkılmadan ayakta.

SAVAK'la sürdürdüğümüz eşitsiz savaşta parti, dayanmamıza yardım etti, ve bizi çelikleştirdi. Aralarında benim de bulunduğum dört kişilik bir gruba, yeraltı koşullarında her zaman verilen işlerden biri verildi. Biz, bildiriler yayınlayacak, TUDEH'in gazetesini dağıtacak, işçi ve öğrencilerin eylemlerini örgütleyecek ve parti hücreleri kuracaktık. Fakat en sonunda polis, izimizi bulmayı başardı. Bizim için ihanete, inançlarımızdan vazgeçmeye ve parti sıralarını vermeye zorlandığımız bir SAVAK zindanında savaşımımızın yeni bir aşaması başladı. Ben ve eski bir pilot olan arkadaşım Parviz Hekmatcu, (ikimiz de TUDEH MK üyesiydik) uzun yıllar tek kişilik hücrelerde tutulduk ve ikimiz de ölüme mahkum olduk. Yoldaşlarımdan diğer ikisi ise, işkenceler sırasında öldüler.

Yargılamada parti onurunu savunarak şöyle dedik: «Sayın mahkeme başkanı: Bizi ölümle tehdit ederek, yurtsever ve insancıl inançlarımızdan vazgeçmemizi istiyorsunuz. Yüksek sesle haykırıyoruz: Ne duruyorsunuz, bizi assanıza!»

Yargılama sırasında, birçok ülkede demokrat ve komünistlerin bu kanunsuzluğa karşı protestolarda bulunduklarını bilmiyorduk. Yıllar geçti ve benim zindandan salıverilmemden az önce, devrim günleri sırasında, idam edilmemden iki gün önce katillerin elini durduran şeyi öğrendim. Bu güçlü bir dayanışma hareketi ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu başkanından gelen telgrafın etkisiydi.

Tarihin akışının kendi yasaları vardır. Tarihin verdiği kararlar ağır ve tamdır. Bazan devrimcilerin işkence gördüğü, kırbaç seslerinin duyulduğu zindanlarda insana, zaman sanki durmuş gibi geliyor. Ancak tarihin çarkı, zindan ve kırbaçla durdurulamaz.

Tutuklanmamdan birkaç ay sonra, sorguya çekildiğim ve işkence gördüğüm günlerde, tek kişilik hücreme biri geldi. Bu, SAVAK şefi Orgeneral Nasiri idi ve yanında birkaç albay ve cezaevi gardiyanları vardı. Dışlerini gıcırdatarak şöyle dedi:

– Siz kızıl bir İran istiyordunuz. Orak ve çekicin İranını.

– Özgür ve kalkınmış bir İran, diye yanıtladım.

Nasiri cezaevi gardiyanlarına dönerek sordu:

– Herşeyi söyledi mi?

– Hayır, diye yanıtladı gardiyan. «Bu fanatik bir komünist.»

Nasiri, polis istediğini elde edinceye dek bana işkence edilmesi gerektiği emrini verdi. İşkencelerin ne kadar sürdüğünün önemi yok. Önemli olan 15 yıl sonra 1978'de devrimci olayların başlangıcında ne olduğudur.

Tahtını koruma umuduyla, Şah uşaklarından kimilerini kurban etti. General Nasiri'nin tutuklanmasını emretti. Halkın zindana hücum ettiği gün, general zindancıların yardımıyla hak ettiği cezadan kaçmaya çalıştı. Ancak yoldaşlarımızdan biri kalabalık içinde Nasiri'yi tanıdı ve onu devrimci muhafızlara teslim etti. Mahkemesinde general korkudan tirtir titreyerek, mahkumlara yapılan işkenceler üzerine hiç bir şey bilmediğine yemin etti. Ancak hak ettiği cezadan kaçamadı. Ölümüne mahkum oldu ve idam edildi.

O yıllarda, göğsü parıltılı madalyalarla süslü SAVAK şefi beni ölümle tehdit ederken, elbette, devrimin ne zaman yurtseverleri zindanlardan çıkarıp, onların yerlerine azgın gericileri koyacağını önceden kestiremedim. Ancak, kendi tarihini ve öteki halkların tarihini bilen bir komünist olarak eninde sonunda adaletin utkuya ulaşacağına inanıyordum.

Şimdi ne yazık ki, bizim yaşadığımız şeylerden daha kötülerini İran'da tekrarlanıyor. Şimdi bir yıldan fazladır İslam Cumhuriyeti'ndeki «ilahi adalet»in temsilcileri yasaları açıkça çiğneyerek yurtseverlere baskı yapıyorlar, onları koğuşturuyorlar. Casusluk ve yıkıcılık suçlamalarını kabul etmeleri için yapılan korkunç işkenceler Şah zamanındaki yargılamalara benziyor, yalnız şu farkla ki, o zamanlar insanlar «yasa» ötürsü altında

öldürülürdü, bugün Allah adına öldürülüyor. Bu, muhalefetin yıpratılması değildir. Bu, tüm başka tür düşünenlere karşı girişilmiş bir soykırımdır.

Ben bunları yazarken, İranın baskı kurumları daha yeni bir başka iğrenç cinayeti bildirdiler. 87 kişi için toplam 700 yıl hapis ve 10 TUDEH üyesi için de ölüm cezalarının verildiği ve uygulamasına geçildiği dava, ülkenin yasalarıyla ve uluslararası yasanın herkesçe onaylanmış normlarıyla tam bir uyumsuzluk içindedir.

TUDEH Merkez Komitesi'nin bu olayla ilgili olarak yayınladığı bildiride şöyle deniyor: Böylesine vahşice idam edilen bu mert insanlar, özgürlük ve ulusal bağımsızlık için baskılara son vermek için şanlı yaşamları boyunca savaştılar.

Bu rezil, uyduruk davada onların, halkın çıkarları demek olan devrimin kazanımlarını koruma çabasıyla politik savaşıma katıldıklarını açıklayarak saçma ve varolmayan casusluk ve ihanet suçlamalarını kesinlikle reddettiler. Onlardan biri, ölüme mahkum edilen ve kurşuna dizilen Farzad Cahat. O, «Biz devrimin adsız neferleri cumhuriyette, çocuklarımızın mutlu ve özgür olacağını hayal ederek kendi amaçlarımızı gördük ve bu nedenle cumhuriyeti savunduk. Hoşgörü beklemiyorum ve inançlarımdan vazgeçmeyeceğim» dedi.

Emekçi halkın çıkarlarının aktif savunucusu ve deneyimli bir parti olan TUDEH'e karşı baskılar, toplum büyük sosyal-ekonomik zorluklara yüzyüze geldiğinde ve ülke ABD emperyalizminin açık askersel saldırı tehdidiyle karşılaştığında, tarihinin bu en zor dönemlerinden birine girdiğinde, başladı. Aynı zamanda, diye açıklıyor bildiri, dünya ilerici güçlerinin kalesi olan Sovyetler Birliği'ne karşı propaganda kampanyası da şiddetlendi. Bütün bunların anlamı, gerçekten, karşıdevrim için uygun zemin yaratmak ve başını ABD emperyalizminin çektiği emperyalizmin konumlarını ülkede yeniden güçlendirmektir.

TUDEH liderleri, üyeleri ve sempatizanlarına yapılan ortaçağ baskıları komünist ve işçi partilerinin, öteki demokrat, ilerici güçlerin, bütün dünyadaki iyi niyetli insanların protestolarına neden oldu. TUDEH onlara kardeşçe dayanışmalarından ötürü teşekkür ediyor. Eminiz ki, dünya kamuoyunca yürütülen güçlü ve durmadan büyüyen protestolar bu 20. yüzyıl engizisyoncularının kana bulanmış ellerini bağlamaya yardım edecektir. Tüm baskılara, emperyalizm ve gericiliğin iğrenç entrikalarına karşı partinin haklı davası utkuya ulaşacaktır.

Çatışma stratejisinde «psikolojik savaş»ın yeri

Hans Pirsch

*Felsefe Bilimleri doktoru, DAC Uluslararası Politika ve
Ekonomi Enstitüsü İdeolojik Araştırma Dairesi Başkanı*

Emperyalizmin en saldırgan güçleri 1980'lerde en ince yöntemler uygulayarak ve dev harcamalar yaparak açıkça militarizmin hizmetinde olan gemi azıya almış bir «psikolojik savaş» yürütüyorlar. Bu, her şeyden önce barış politikası ve barış içinde yanyana yaşama politikası uygulayan Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist ülkeler topluluğu ülkelerine yöneliktir. Tekelci sermayenin serüvenci grupları, en başta da ABD, aynı zamanda «psikolojik savaş» aracılığıyla kapitalist ülkelerde yığınların nükleer kırım tehlikesini, özellikle Amerikan ilk nükleer vuruş silahlarının birçok Batı Avrupa ülkesinin topraklarına yerleştirilmesiyle daha da artan bu tehlikeyi görmelerini önlemek istiyorlar. Emperyalizm, savaş karşıtı hareketin kendiliğinden eylemlerden silahsızlanma ve yamşama için daha sistemli ve ardıcıl çabalara dönüşmesini engellemek istiyor.

Şu anda yürütülen «psikolojik savaş»ın kimi yanlarına bakalım ve en başta bunun saldırgan emperyalist politikayla ilişkisini, burjuva toplumunun farklı alanlarına sızmasını ve reel sosyalizmle kapitalist ülkelerdeki barış yanlılarına karşı ideolojik yıkıcı faaliyetin özelliklerini inceleyelim. Bu yazıda, emperyalist ideologlar tarafından stratejik çatışmayı gerçektendirmek için kullanılan mantık dışı savları da ele alacağız.

SALDIRGANLIK POLİTİKASININ İDEOLOJİK TEMELİ

Emperyalist çatışma stratejisinin militarist özü, kendini öncelikle barış, yumuşama ve silahsızlanma politikasına karşı olağanüstü saldırgan ideolojik sataşmada ortaya koyuyor. Emperyalist ideoloji gittikçe artan ölçüde kapitalist ülkelerin dış politikasının biçimlenmesini etkiliyor ve aynı zamanda bunun uygulanmasında giderek daha yoğun şekilde kullanılıyor. Emperyalizmin uluslararası politikasında ideolojinin rolünün artışı burjuva kampındaki politik anlaşmazlıklar ortamında oluyor. Dünya çapında nükleer bir savaşın önlenmesi ve normal devletlerarası ilişkiler için savaşım verilirken bunu dikkate almak önemlidir. Askersel sanayi kompleksinin desteğiyle serüvenci politik saldırganların yürüttükleri «psikolojik savaş» ile barış konusunu daha gerçekçi konumlardan ele alan burjuva gruplarının sosyalizme yönelik ideolojik saldırıları arasında birçok ortak yan vardır. Ne ki farklar da vardır. Daha gerçekçi çevreler, komünizme ve ilerlemeye karşı, kapitalist sistemin varlığını korumak için ötekilerle bu amaçların uygulanmasındaki saldırganlık, kullanılan yol ve araçlar ba-

kımından çok fazla ortak yana sahip değildir ve kimi fikirlerde ve politikalarda ifade bulduğu gibi, farklılık gösteriyor.

1970'lerde emperyalist dış politika, ağırlıklı olarak, sosyal sistemler ve ideolojiler arasındaki uzlaşmazlığın dünya çapında bir nükleer savaş olmadan çözülebileceği, uzun erimde ekonomik, ideolojik ve politik etkilerle sosyalizmin yokedilebileceği yolundaki fikirlerden etkileniyordu. Şimdi ABD'de egemen olan aşırı gerici, militarist görüşlerdir. Sosyalizmin ve devrimci hareketlerin gelişmesinden kaynaklanan dünya üzerindeki değişimler, hatta kimi kapitalist ülkelerdeki erkteki en küçük bir kayma bile ABD'nin askersel sanayi kompleksi tarafından eğer bu onun çıkarlarına uygun değilse, bir tehdit olarak görülmektedir. «Totalitarizm» kavramıyla uyum içinde, yaşayan reel sosyalizm, ABD için ve hatta tüm insanlık için bir tehlike olarak tanıtılmaktadır.

Bu, emperyalist gericiğin ideologlarını ve politikacılarını sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında bir çatışmanın, askersel bir çatışmanın kaçınılmaz olduğu sonucuna vardiıyor. Dünyadaki sosyal değişimleri ya da askersel stratejik güçler oranını dikkate almadan onlar dış politika amaçlarına ulaşmak için askersel gücün belirleyici araç olduğunda ısrar ediyorlar. «Sihirli silaha» güven (teknolojik düşüncenin temel olduğu bir güven bu) nükleer bir savaşın kazanılabileceği düşünü besliyor. Şovenist misyonerci bir kafa yapısı ve gerici bir ahlak stratejik hesaplarını dünya çapında bir savaşa dayandıran politik serüvenciliği teşvik ediyor.

ABD emperyalist çevrelerinin en saldırgan biçimlerde «psikolojik savaş»a yönelmeleri, çatışma politikasını değerlendirme ve uygulamada önkoşul olan ve olmaya devam eden öznel etmenlerdeki değişimleri büyük ölçüde belirlemektedir. İşaret, en gerici militarist kavramları savunan burjuva ideologları tarafından verilmektedir. 1980'lerde «psikolojik savaş»ın tırmanması aşırı gerici grupların amaçları tarafından belirleniyor.

Emperyalizmin «psikolojik savaş»ındaki yeni yolların onun saldırgan bir dış politika stratejisine hizmet etmekten kaynaklandığını bir kez daha vurgulamak istiyoruz. Emperyalistler politikalarını uygulamada askersel baskıya belirleyici önem veriyorlar.

Burjuva politika uzmanları, Reagan yönetiminin açıkça güce dayanmasını savunuyorlar. Büyük Frederik'ten alıntılar yaparak «silahsız diplomasi, aletsiz müziktir» ⁽¹⁾ diyorlar. Onların kanısınca güce başvurmadan ya da güce başvurma tehdidi kullanılmadan bir dış politika uygulamak olanaksızdır. İşte Washington bugün bu konseptleri kendine kılavuz yapıyor. Provokatif askersel güç gösterileri, açık saldırgan eylemler ve ABD'nin sorumsuzca silah yığılması, amacı Amerikan tekellerinin hegemonyacı çıkarlarını karşılamaya yardım etmek olan antikomünist «psikolojik savaş»ın yoğunlaştırılmasıyla eşgidiyor.

(1) Grand Strategy for the 1980's. Washington 1978, s. 3.

ABD'nin Grenada'yı işgalinden önce Bishop hükümetine karşı aralıksız karalama kampanyası, son zamanlarda «psikolojik savaş»taki geniş çaplı operasyonlardan birisidir. Bu dumanlı ortam, New Jewel Partisi'deki komplotcuların ve CIA ajanlarının Bishop başkanlığındaki tüm Grenada halkının desteğini alan ve büyük bir uluslararası saygınlığı olan yasal hükümete karşı faaliyetleri hızlandırdı. Reagan, Bishop'un öldürülmesini ve istikrarsızlığı, saldırı için bir gerekçe olarak kullandı. Grenada'nın Sovyetler Birliği tarafından kullanılan ve ABD için bir askersel tehdit oluşturan «dünya komünizmi»nin güçlü bir noktası olduğu söylendi. ABD emperyalizminin psikolojik saldırıları her şeyden önce Sovyetler Birliği'ne karşı yönelikti. Aynı zamanda Küba'nın dış politikasına ve bununla birlikte Karayiplerdeki ve Orta Amerika ülkelerindeki barışsever, anti-emperyalist, demokratik güçlere karşı propaganda kampanyası tırmandırıldı. Amaç, Amerikan kamuoyunu yanıltmak ve Washington'un Nikaragua'ya ve El Salvador'a karşı tezgahladığı yeni serüvenler için kamuoyunun desteğini güvence altına almaktı.

Grenada'daki silahlı işgal ile bağlı olarak Reagan, «yönetiminin Amerikan askerlerinin yaşamını insanlığın bir diktatörlük denizinde boğulmasını önlemek için tehlikeye attığını» ⁽²⁾ söyledi. Kendisini emperyalist bağımlılıktan kurtarmış olan ve küçük bir silahlı kuvveti bulunan Grenada ne bir tehditti, ne de ABD'ye ya da dünyanın bir başka ülkesine yeni sosyal ilişkilerin «ihracatçısı» olabilirdi. Grenada'da inşa edilen turizmi teşvik için bir uluslararası hava alanı değil, Sovyet askersel üssü olduğu iddiaları da, bir başka yalandı. «Psikolojik savaş»ın emperyalist avukatları, utanmadan verileri çarpıtıp silahlı serüven için bir özür yaratmaya çalıştılar.

Bu birçok Batı Avrupa ülkesine yeni Amerikan nükleer füzelerinin yerleştirilmesinin hazırlığı için başlatılan «psikolojik savaş» operasyonları için de geçerlidir. Bunların konumlandırılması, aslında Sovyetler Birliği'ne ABD'den yönelen artan dolaysız tehdit olmasına karşın aşırı bir silahlanma ve silah donatılarının «tamamlanması» işlemi olarak gösterildi. Dahası, füzelerin uçuş sürelerinin azalması, büyük ölçüde nükleer savaş eşliğini alçaltıyor ve savaşı yalnızca Avrupa ile sınırlı kılamıyor.

«Psikolojik savaş» strateji uzmanları silah yığılmasını haklı gösterebilmek için, sosyalist ülkelerden geldiğini öne sürdükleri askersel tehdit masalı, ABD'nin ancak askersel üstünlüğe sahip olduğu ve ilk nükleer vuruş kapasitesine sahip bulunduğu zaman büyük bir güç olarak kalabileceği iddiası, nükleer bir savaşın aslında çok da tehlikeli olmadığı, yürütülüp kazanılabileceğine dek varan sorumsuz açıklamalar olarak gösterilmesi de içinde her türden yanlış iddialara başvuruyorlar.

Dünyadaki tinsel ortamı zehirlemeye yönelik bu çabalar İkinci Dünya

(2) Bak: «Die Welt», 7 Kasım, 1983, s. 5.

Savaş'ıdan bu yana başvuru alanlardan çok daha tehlikelidir. Emperyalizm, şimdi, «psikolojik savaş»ını silahlanma düzeyinin son derece yüksek olduğu ve teknik ya da kişisel bir hata sonucu olacak bir kazanın bile nükleer bir savaş tutuşturabileceği bir ortamda yürütüyor.

TOPLUM YAŞAMININ BİRÇOK ALANI KAPSANIYOR

Emperyalizmin militarist ideolojisi ve gerçek bir nükleer soykırımı hazırlıkları için yapılan hazırlıklar, «psikolojik savaş»a, onu toplumsal yaşamın birçok alanına yaygınlaştırarak yeni bir nitelik kazandırıyor.

Diplomatik alanda, «psikolojik savaşın militarizme hizmet ettiği gerçeği orta menzilli füzeler üzerine görüşmeler sırasında görüldü. ABD yönetimi görüşmeleri askersel üstünlük sağlamak için kullanmaya çalıştı ve Batı Avrupa'ya «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerinin yerleştirilmesinin Sovyetler Birliği ile tartışılmayacağını, çünkü bunun bir NATO kararı olduğunu söyledi. (3) Başkan Reagan, eğer tartışılacak bir şey varsa, bunun ABD'nin anlaşmak ve uzlaşmak için silahlanmadan vazgeçmesi değil, ABD'ne hangi silahların gerekli olup olmadığı sorunu olduğunu söyledi.

Cenevre görüşmeleri, kapsamı bakımından sınırsız, içeriği bakımından antisovyetik olan «psikolojik savaş» operasyonları atmosferinde yapıldı. Sovyetler Birliği'ni tek taraflı silahsızlandırmayı amaçlayan aldatıcı «sıfır çözüm», görüşmelerde Sovyetler Birliği ödün vermezse hiçbir olumlu sonuç alınmayacağını kanıtlamayı amaçlayan propaganda kampanyası gibi. «Psikolojik savaş» yürütücülerinin sinsi yöntemleri, dünyaya, görüşmelerin kesilmesinin sorumlusunun Sovyetler Birliği olduğu, çünkü Sovyetler Birliği'nin 1983 Aralığından önce, yani Batı Avrupa'ya yeni ABD roketlerinin yerleştirilmesi başlamadan önce tek taraflı olarak orta menzilli silah sistemlerini azaltmayı kabul etmediği söylendiği zaman doruk noktasına ulaştı.

Böylesi bir adım Sovyetler Birliği için de, bir bütün olarak sosyalist topluluk için de kabul edilemez olduğunu söylemeye elbette gerek yoktur. Varşova Antlaşması Örgütü'nün sağladığı yaklaşık askersel stratejik denge, tüm uluslar için olumlu sonuçları olan yumuşama politikasının dayanağıdır. Bugün bu denge, emperyalist saldırganların serüvenciliğini gemleyen bir etmendir. Elbette bu denge kendiliğinden değil, denge unsurlarının birinin, yani sosyalizmin doğası itibarıyla kalıcı barıştan yana olması olgusuyla barışın korunmasında belirleyici rol oynamaktadır.

ABD savaş tutkunları kendi *bağlaşıkları üzerinde de psikolojik etki yapmak için baskı ve şantaj uyguluyorlar*. Gerçi çok başarılı oldukları da söylenemez. Washington'un Avrupa ile sınırlı bir nükleer savaş kav-

(3) Bak: «Der Spiegel», 20 Temmuz, 1981, s. 87.

ramı ve onun güç kullanma tehdidi gerçekçi Batı Avrupalı politikacılar arasında endişe yaratıyor.

ABD bu tepkiyi, NATO'nun dış politika işlevlerine kimi Batı Avrupa hükümet çevrelerinden kaynaklanan bir engel olarak görüyor. O, Reagan yönetiminin tümüyle militarist politikasına direnmeye «anti-Amerikan-cılık» yaftasını yapıyor. Oysa dünyayı nükleer bir yıkımdan kurtarma, silahlanma yarışını sınırlama ve durdurma ve silahsızlanmayı, yumuşamayı ve karşıt sosyal sistemli ülkeler arasında işbirliğini getirme çabası, bırakın ABD'ye karşı olmayı, tam tersine tüm Amerikalıların çıkarıdır.

ABD'nin savaş yanlısı diplomatik hareketleri ve saldırgan serüvenleri, kapitalist ülkelerin ünlü politikacılarının gözünde Reagan yönetiminin politikasının gittikçe belirsizleştiğinin göstergesi olarak değerlendiriliyor. Bu, elbette doğrudur. Fakat bu belirsizliği oluşturan sadece kendiliğinden politik hareketler değildir. Washington'un sık sık Sovyetler Birliği'ne dünyanın öteki barışsever ve ilerici güçlerine psikolojik baskı için şu ya da bu adımı atarken, aynı zamanda kendi bağlaşıklarını da gergin bir durumda tutması da söz konusudur. Bu amaç, birçok başka şeyle birlikte Amerikan yönetiminin adımlarıyla kültürel ve devletler arasındaki öteki ilişkilerdeki davranışlarda ortaya çıkıyor.

Bu, Washington'un yürüttüğü ve çatışma politikasından ayrılmayan ekonomik, ticari ve mali savaş için de geçerlidir. Elbette ki bu savaşın da birincil amacı, sosyalist ülkelere, genç ulusal devletlere ve ulusal kurtuluş hareketlerine zarar vermektedir. Fakat bu, aynı zamanda Washington'un rakip olarak gördüğü kapitalist ülkeleri de etkiliyor. Örneğin Beyaz Saray'ın Sovyetler Birliği'ne tahıl verilmesine ambargo koyma kararı, SSCB ile Batı Avrupa ülkeleri arasındaki «gaz boru hattı» antlaşmasını baltalama çabaları, yüksek faiz oranları ile doların değişim değeriindeki hızlı artış, tüm bunlar aynı zamanda ABD'nin ortaklarını hizaya getirmeye yöneliktir.

1980'lerin «psikolojik savaş»ı, gerçekten de dünya çapında boyutlar kazanmıştır. İletişimdeki bilimsel ve teknolojik ilerleme, saldırgan ABD çevrelerinin insanlığın, evrenin çıkarlarıyla ters düşen propagandalarını yaygınlaştırmalarını sağlıyor.

SALDIRININ HEDEFİ SOSYALİZMDİR

Ve böylelikle emperyalizmin «psikolojik savaş»ının reel sosyalizmi yok etmek stratejik görevinin yerine getirilmesine yardım etmesi bekleniyor. Sosyalist ülkeler nüfusunu etkileyebilmek için özel çaba gösteriliyor. Bu, 1960'lar ve 1970'lerdeki ideolojik yıkıcı faaliyetin amaçlarıyla uyum içindedir. Fakat eskisi gibi aynı karşı devrimci amaçlar güdülürken, *emperyalizm şimdi eylemlerine daha saldırgan bir içerik kazandırıyor ve sosyalist sistemi uzun bir zaman geçmeden çökertmeyi umuyor.*

Bugün yaşayan reel sosyalizme karşı ideolojik yıkıcı faaliyetin yoğunluğu ⁽⁴⁾ silah kullanılmayan savaşım ile savaş hazırlıkları ve hatta bir savaşın başlatılması tehdidinin içiçe geçirilmesiyle belirlenmektedir. Yıkıcı ideolojik faaliyet uzmanları, özellikle silah kullanılmayan savaşımın rolünü ön plana çıkarıyorlar ve NATO ülkelerinin, tüm dışa yönelik propaganda araçlarından, sosyalist ülkelerdeki durumu istikrarsızlaştırmak için aktif kullanmalarında ısrar ediyorlar. Onlar, böylelikle «Doğu ile Batı arasındaki çatışmanın bir savaş olmaksızın sonuçlandırılabilceceğine» ⁽⁵⁾ inanıyorlar.

«Sıcak» bir savaşın hazırlıklarının doğası NATO'nun manevralarını nasıl planladığı ve yürüttüğü ile de değerlendirilebilir. Bunlar, «psikolojik savaş» operasyonları aracılığıyla kışkırtılan politik huzursuzlukların silahlı saldırı için bir gerekçe olarak kullanılması varsayımına dayandırılmaktadır. Bu olasılık, NATO'nun genel kurmaylar manevralarında oluşturuldu. Pentagon askersel olmayan ve askersel önlemlerin koordineli tirmandırılmasına ilişkin bir programda ideolojik yıkıcı faaliyete özel bir yer ayrılmaktadır. «Pentagon'un yeni savunma yılığı gerçekten de olağanüstü durumdan Sovyetler Birliği üzerinde her alanda beklenen bir utkudan ... atom savaşı da içinde savaş için ya da kışkırtmalar için ayaklanmalara dek planları içermektedir.» ⁽⁶⁾

Günümüzde emperyalizm ideolojik yıkıcı faaliyeti operasyon olarak müdahalenin bir aracı olarak görmektedir. Bu yıkıcı faaliyet'in kısa bir zaman içinde sonuç vermesi hesaplanıyor. Polonya Halk Cumhuriyeti'ndeki antisosyalist eylemler sırasında yıkıcı faaliyet yürüten radyo istasyonları, üç görev yerine getiriyordu. Birincisi, karşı devrimci eylemleri esinlendiriyorlardı, ikincisi, karşı devrimci gruplar arasındaki ilişkiler bu radyo istasyonları aracılığıyla kuruluyordu; ve üçüncüsü bu istasyonlar halkı devlete ve topluma karşı kışkırtıyordu.

1980'lerin «psikolojik savaş»ında da *kapitalist toplumun uzun zamandan beri kullandığı savunma argumanları* yani, kapitalist toplumun kalıcı olduğu, toplumsal gelişmenin en yüksek biçimi olduğu, çünkü onun özgürlüğü ve demokrasiyi temsil ettiği ve insanlığa varlığı için elverişli koşullar yarattığı savları yerlerini koruyor. Fakat bu savunma, bugün çok daha saldırgan biçimlerde yapılıyor. Tüm toplumsal ilerlemeyi tüm anti-emperyalist demokratik ve sosyalist gelişmeyi yalnızca durdurmayı değil, yok etmeyi amaçlıyor. ABD yönetiminin sözcüleri, dünyayı kendi düzen kavramlarına göre dönüştürme zamanının geldiğini ilan ediyorlar.

⁽⁴⁾ ABD emperyalizminin ideologları sosyalist ülkeler halkları için hazırladıkları propagandayı «saldırgan sosyal enformasyon» olarak nitelendiriyorlar.

⁽⁵⁾ Gabriel, Radnitzky, Schopper, Die I. Waffen. Information im Kräfte-spiel der Politik. München/West Berlin 1982, s. 174.

⁽⁶⁾ «Die Welt», 1 Haziran 1982, s. 6.

Geçmişte olduğu gibi, bugün de *sosyalist topluluğun moral ve politik birliği*, «psikolojik savaş»ın ardında bulunanların gözünde dikendir.

Emperyalizm, düşünceler alanında en uç noktalara giderek yaşayan, reel sosyalizmin kalesine saldırılarını sürdürüyor, özgürlüğün ve demokrasinin burjuva tanımının propagandasını yapıyor.

Şimdilerde «psikolojik savaş»ın birincil hedefi *sosyalist ülkelerin barışçı politikasıdır, çünkü bu politika halkların barış istemine yanıt vermektedir*. Burada, saldırının sivri ucu Sovyetler Birliği'ne yöneltiliyor. Emperyalist propaganda barış konusunda antisovyetizmi kışkırtıyor. İdeolojik kışkırtmacıların ortaklaşa kaleme aldıkları bir kitapta şöyle deniyor: «Sovyet yetkilileri henüz Sovyet kamuoyunu, kendilerinin dünya barışına hizmet ettiklerine inandırabilirler, en azından pasif desteğine güvenebilirler» (7).

Emperyalist yıkıcı faaliyet merkezleri bilimsel sosyalizmi Marksizm-Leninizm'i barışı tehdit eden saldırgan bir ideoloji olarak karalıyorlar. Onlar gerçeği çarpıtarak Marks ve Engels tarafından ortaya konulan ve temellendirilen kapitalizmin yeni bir sosyal sistemle değiştirilmesi nesnel yasasını dünyayı fethetmeye yönelik saldırgan bir doktrin olarak lanse ediyorlar. Oysa tarih, saldırganlığın ve savaşların sosyalizme yabancı olduğunu kanıtlamıştır. Avupa, anakarada barışın korunabilmesini, yaşayan, reel sosyalizme borçludur.

«Psikolojik savaş» strateji uzmanlarının ateşli bir biçimde sosyalizmin barışın korunması ve savunulması için askersel güç kullanma yeteneğine saldırımları bir rastlantı değildir. Emperyalist propaganda «Sovyet askersel tehdidi» masalını, Sovyetler Birliği'nin silahlarda üstünlüğe sahip olduğunu öne sürerek, sosyalist askersel doktrini çarpıtarak, sosyalist toplumun militarize edildiği yalanlarını yayarak ve bizim ülkelerimizde de askersel endüstri kompleksinin bulunduğu yalanını söyleyerek yaygınlaştırıyor. Tüm bunlar dünya kamuoyunun gözünde sosyalist topluluğun nükleer savaş önlemek ve dünya barışını, yumuşamayı ve silahsızlanmayı güvenlik altına almadaki rolünü küçültmeyi amaçlamaktadır.

BARIŞ HAREKETİNE KARŞI

Kapitalist ülkelerde oldukça yoğunlaşan barış hareketinin politik ve ideolojik bakımlardan ezilmesi, «psikolojik savaş»ın görece bağımsız bir çizgisi haline gelmiştir. Bu, savaş karşıtı harekete katılanları toplum içinde yalıtılmayı, barış yanlılarının saflarını zayıflatıp bölmeyi, ve nihayet onları antikomünist beyin yıkma yöntemleriyle başlıca barış gücüne, reel sosyalizme karşı yöneltmeyi içeriyor. ABD'de nükleer silahların dondurulması hareketini etkisizleştirmek için özel bir dış politika propaganda komitesi kurulmuştur. «Yığınların beyinleri ve yürekleri uğrundaki savaş»ı-

(7) Gabriel, Radnitzky, Schopper, Agy, s. 178.

mı» (8), kapitalist ülkelerdeki barış güçlerine karşı savaşımı yükseltmek için NATO organları da faaliyet yürütmektedir.

„Psikolojik savaş» yayınları çok değişken taktikler kullanıyorlar. Onlar, barış hareketini karalamak ve yocketmek istiyorlar. Kapitalist hükümetlerin barışa sadıqlığına ilişkin demagojik yeminleri ve barış savaşçıları «suçlular» olarak gösterme çabaları da içinde esnek propaganda yöntemleri uyguluyorlar. Tüm bunlara politik baskı ekleniyor.

Yadsınmaz bir veriye bakalım. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan füzelerinin yerleştirilmesi ve «MX» programının onaylanması ABD'de nükleer silahların dondurulmasını amaçlayan bir hareketin yükselmesine yol açtı. Emperyalist propaganda, bu harekete katılanları, silahları dondurma hareketinin «Moskova'nın kontrolünde bulunduğuna ilişkin olarak FBI'nin bile tek bir kanıt bulamaması'na (9) karşın, «Moskova'nın işbirlikçileri» olmakla suçluyor. Bu hareketin kontrol edildiği suçlaması, kapitalist ülkelerdeki barış yanlılarının dünya çapında nükleer bir savaşın önlenmesi konusundaki konumları ile sosyalist ülkeler halkları ve hükümetlerinin konumları arasındaki benzerliğin, insanlığın temel çıkarlarından, onun barış, yumuşama ve karşılıklı yarara dayalı işbirliği isteğinden kaynaklandığını örtbas etmek içindir. Büyük burjuvazinin kimi kesimleri bile nükleer bir yıkım tehlikesinin giderilmesini, insanlığın varlığının sürmesi için başlıca koşul olarak görüyor. Farklı ideolojik ve politik görüşlere sahip ve farklı sosyal kesimlerden gelen barış güçlerinin görüşlerinin uyuşması, bunu saldırgan planları önünde bir engel olarak görenleri huzursuz ediyor.

Emperyalizmin «psikolojik savaş»ının amaçlarından birisi, kamuoyunun gözünde Batı Avrupa'ya yeni Amerikan füzelerinin yerleştirilmesinin yolaçtığı tehlikeyi asgariye indirmektedir. Bu ülkelerin halklarına değişik yollarla özde hiçbir şeyin değişmediği ve herşeyin eskisi gibi olduğu telkin ediliyor. Bundaki açık amaç, yalnızca emperyalizmin dış politikasındaki militarizmin arttığı bir dönemde yığınların uyanıklığını törpülemek, tehlikeyi kavramlarını önlemek değildir. Aynı zamanda barış yanlılarını karalamak ve yalıtılmaktır. «Pershing-2»lerin ve «Cruise» roketlerinin o kadar tehlikeli olmadığı, barış yanlılarının «paniğe varan korkusu»nun ve «yapay savaş tehlikesi korkusu»nun tümüyle temelsiz ve akıldışı olduğu iddia ediliyor. «Psikolojik savaş» savuncuları roketlerin yerleştirilmesini, bir barış eylemi, bir savunma önlemi haline getirmeye çalışıyorlar. Bu temelde onlar kapitalist ülkelerde savaş karşıtı harekete katılanları kendi ülkelerinin güvenliğine karşı olanlar gibi gösteriyorlar.

«Psikolojik savaş»ta devletin işlevi ve rolüyle ilgili tutucu görüşler

(8) «Die Welt», 11/12 Aralık 1982, s. 3.

(9) Bok: «US News and World Report», 25 Nisan 1983, s. 19.

geniş olarak kullanılıyor. Federal Almanya'da büyük burjuvazinin yayınladığı bir dergi olan «Kapital»in yayımcısı Ludolf Herrmann şunları yazıyor: «Yasal devlet ilkeleri temelinde işleyen bir demokraside her kim ki ahlak adına yasayı çiğnerse, özgürlükten diktatörlüğe doğru belirleyici bir adım atmış olur». ⁽¹⁰⁾ Başka deyişle, «yasal bir özgür devlette», kişi insanlığın yokedilmesine yönelik planlara karşı çıkmamalıdır. Bu planlara karşı çıkanlar ise hak ve yasallık dışına konuveriyor.

Giderek artan ölçüde barış yanlıları «totalitarizm»in savunulmasıyla suçlanıyor ve hatta faşistlerle kıyaslanıyor. Tutucu bir ideolog olan Karl Dietrich Bracher, halkların barış istemini, «kendisini nasyonal sosyalizm gibi bir hareket» olarak ortaya koyan ve barış konusunda «tekeli» olduğunu öne süren «özgöl bir ideoloji» olarak nitelendiriyor. Ve şunu ekliyor: «Demokrasi ile diktatörlüğün sınırları arasında faaliyet gösterirken onlar (savaş karşıtı harekete katılanlar – H. P.) totaliter ideolojilerin yaygınlaştırmacılarıdır.» ⁽¹¹⁾

Bracher, barış yanlılarının en azından yarısının «parlamentar demokrasi» dışında olduklarını savunuyor ve böylelikle bunların hareketinin «nasyonal sosyalizmdeki fűhrer ilkesine» denk düşen bir «komuta ve tabiyet yapısı»na doğru evrimi tehlikesinden söz ediyor. ⁽¹²⁾ FAC'daki barış yanlılarının sıradan suçlular olarak karalanması ve onlara yönelik politik koğuşurmalar, emperyalist psikolojik savaşın böylesi örneklerinin en gerici politik önlemlerin uygulanmasına hizmet ettiğini ve insanları en önemli haktan, yaşama hakkından yoksun birmak istediğini gösteriyordu.

BİR MASKE OLARAK TEHLİKELİ SÖZÜMONA AHLAK ŞAMPİYONLUĞU

Koyu gerici ideologlar «psikolojik savaş»ın politik eylemlerini ve yöntemlerini en saldırgan antikomünizmle birleştirerek daha da tehlikeli bir durum alan akıl dışı bir sözümona ahlak şampiyonluğuna başvurarak haklı göstermeye çalışıyorlar.

Bir felese profesörü olan (Bonn'da) Wolfgang Kluxen, «Sovyet tehdidi» yalanına ve gerçek dışı «totaliter komünist diktatörlük» tehlikesine atıfta bulunarak, «ahlaki inanç nedeniyle tüm morol sonuçlarını göze alarak bir atom savaşının rizke edilebileceğini» söylüyor. Şöyle devam ediyor: «Eğer fiziksel yok olma ile ahlaki yokolma arasında kalırsak, seçiminin ne olacağı hakkında kuşku yoktur. İnsanlığın varlığı, onu değerli kılandan vazgeçilmesinden sonra gerçekten olanaksız olur. Bu, haince

⁽¹⁰⁾ Ludolf Herrmann, «Pershing für den Rechtsstaat», «Die politische Meinung, № 209, Temmuz/Ağustos 1983, s. 5.

⁽¹¹⁾ Karl Dietrich Bracher, Zauberformel und Alleinanspruch, Die politische Meinung, № 210, Eylül/Ekim 1983, s. 10.

⁽¹²⁾ Agy.

korkaklık nedeniyle esenlikten vazgeçmek demek olan ölmektense kızıl olmak yeğdir teranesine karşı ilkeli bir biçimde savunulmalıdır.» (13)

Ters anlaşılan bir insan onuru, esenlik adına insanlığı yoketmek. Bu ideolojideki duygusuzluk, dar görüşlülük, insana önem vermeme, insanlık düşmanlığı tüm açıklığıyla görülmektedir. Bu, şimdi Reagan yönetiminin yaşayan reel sosyalizmi yok etmeyi ve ilerici ve barışsever güçleri yok etmeyi amaçlayan stratejisinin ve ilerici ve barışsever güçlere karşı çatışma politikasının temelidir.

1980'lerin «psikolojik savaş»ında zaman zaman „iyi» ile «kötü» yığın-lara yeni sisteme karşı nefret mikrobunu aşılama amacıyla ilkel bir biçimde karşı karşıya getiriliyor. Reagan yönetiminin politikacıları ve danışmanları, en başta Sovyetler Birliği'ni ve reel sosyalizmi, insanlığın gelişmesinin doğru yolundan «ayırılma» olarak karalıyorlar. Onlara göre, sosyalizm «normal bir yaşam tarzı» değildir. O «totalitarizm»dir, «barbarlık»tır, «fesat yuvası»dır. Dahası, bunlar sosyalizmin bir «bunalım içinde olduğunu, bir nükleer savaş çıkartma pahasına bunun yokedilmesinin pekala ahlaka uygun olduğunu öne sürüyorlar. Ve onlar ABD'yi buradaki öncü ülke, uygarlığı komünizm tehlikesinden kurtaracak olan «allahın seçtiği» bir ülke olarak görüyorlar. Kısacası, emperyalist propaganda savaş histerisini yaygınlaştırmak için hiçbir şeyden geri durmuyor.

Burjuva ideolojisi, insanın esenliğinin savunulmasının bir «aracı» olarak nükleer savaş yolundaki akıl dışı görüşüne en değişik biçimler veriyor. Emperyalizme övgü düzenler, barış güçlerinin nükleer silahların «askersel yanını» vurgulamalarını, yani kullandıkları durumda yeryüzü nüfusunun yok olmasına yol açabileceklerini vurgulamalarını istemiyorlar. Köln Üniversitesi profesörlerinden Ernst Vollrath şunları yazıyor: „Askersel yıkımdan korkmak, politik teslimiyete, düşmanın politik iradesine tabi olmaya götürür». (14) Bu görüşler, emperyalizmin sosyal-ekonomik temelinden, özellikle de rekabetin birbirini yeme yasasından kaynaklanan görüşlerden çıkıyor. Bu yasa altında uluslararası alan, gücün kendini kabul ettirmede tek yol olduğu uzlaşmaz bir savaş alanıdır.

Vollrath, şunu ilan ediyor: «Hiç kimse sadece iyi niyetiyle kendini yenemeyecek eşit güçte bir düşmanı sağlayamaz. Bunu sağlamanın tek yolu, nükleer silahlara yönelik politika da içinde şimdi barış ve onun korunması için belirleyici olan politikanın öncelliğini kavramaktır. Fakat politik bilinç demokratik ve despotik bir politik sistem arasında basit bir ayrımın da kavranması demektir. Nükleer silahların askersel yanını tek taraflı olarak vurgulamak bu ayrımın maddi olmayan bir şeye dönüşme

(13) Wolfgang Kluxen, «Gewalt und Gewaltanwendung», Die politische Meinung, № 209, Temmuz/Ağustos 1983, s. 50.

(14) Ernst Vollrath, «Gesinnung reicht nicht», Die politische Meinung, № 208, Mayıs/Haziran 1983, s. 18.

tehlikesini gösterir. Politikanın sonu, bu özgürlüğün de sonu demektir.» ⁽¹⁵⁾

Biz, ne ki, emperyalist politikanın çıkarlarına nükleer silahların kullanılmasının emekçiler için de kapitalist sömürücüler için de, tüm özgürlüklerin sonu olacağını, çünkü bunların fiziksel olarak varlıklarının sonu anlamına geldiğini eklemek istiyoruz. Çatışma politikasının savunucularının, nükleer savaş tehlikesini bir politik araç olarak görmeye devam edenlerin reel sosyalizme ve barış hareketine karşı yeniden ileri sürdükleri «özgürlük koşullarında barış» belgisinin gerçek anlamı budur.

Emperyalizmin «psikolojik savaş»ına karşı savaşım, barış, yumuşama ve silahsızlanma isteyen herkesin görevidir. Bu, nükleer bir felakete karşı savaşım, insanlığın demokratik ve sosyal ilerlemesinin önkoşulu açısından vazgeçilmez olan savaşımından ayrılmaz.

⁽¹⁵⁾ Agy, 's. 19.

«Ortak Pazar»ın tuzakları

Grigoris Farakos

Yunanistan Komünist Partisi
MK Politik Büro üyesi

Öteki AET ülkeleri gibi, Yunanistan da 17 Haziran 1984'te yapılacak Avrupa Parlamentosu seçimlerinin eşiğinde bulunuyor. Bu seçimlerle ilgili olarak politik güçler arasındaki kavga, halkların emperyalist bütünleşmeye karşı savaşımında, başlı başına çözümleyici bir rol oynamasa da, seçim kampanyasının önemi küçümsenmemelidir.

Seçim hazırlıkları, bütünleşme süreçlerinin kösteklendiği, «Ortak Pazar» içinde çelişkilerin daha da sertleştiği ortamda geçiyor. Bu hazırlıklar, topluluk üyesi Avrupa ülkelerine Amerikan «Pershing-2» ve kanatlı roketlerinin yerleştiği bir zamana rastlıyor. Bu eylemler AET ile NATO arasındaki sıkı bağları bir kez daha ortaya koyuyor, «Ortak Pazar»ın Birleşik Amerika'ya olan büyük bağımlılığına işaret ediyor ve Avrupa anakarasının barışçı geleceği bakımından ciddi kaygılara yol açıyor. Bu nedenle, barış ve ilerleme güçlerinin yapılacak oylama sırasında güçlenmesi, emperyalist gericiğe karşı koyuşun örgütlenmesine olumlu etkide bulunabilir.

Yunanistan Komünist Partisi'nin kanısına göre, Haziran seçimleri etrafındaki kavga, ülkemiz için büyük bir önem taşıyacaktır. Bu seçimlerin sonucu, halkın Yunanistan'ın AET üyeliğinin sonuçlarına karşı ve ülkenin topluluktan ayrılması uğrındaki savaşım koşullarına damgasını vuracaktır. Bu faaliyetler, kuşkusuz daha sonraki politik gelişmeyi de etkileyecektir. Bunlar ayrıca, ülkede gerçek dönüşümden yana olan güçlerin birliğini artırma sürecinde katalizatör rolü oynayabilir.

AET ÜYELİĞİ İLE İLGİLİ DENEYİMİMİZ

Biz komünistlerin Avrupa Parlamentosu seçimleriyle ilgili söyleyeceği şeyler vardır. Biz bugün artık yalnız teorik hükümlerden değil, aynı zamanda Yunanistan'ın «Ortak Pazar»a üç yıllık tam üyelik döneminde edindiğimiz pratik deneyimden de hareket ediyoruz. Olgular, tutumumuzun doğru olduğunu kanıtlıyor ve partimizin kapitalist bütünleşmenin genel yasallıkları konusunda olduğu gibi, Yunanistan'ın AET üyeliğinin özellikleri konusundaki görüşlerinin de doğruluğunu ortaya koyuyor.

Birinci özellik, Yunanistan ile öteki AET ülkelerinin ekonomik gelişme düzeyleri arasındaki gözle görülür farktır. Ülkemizin özelliği, endüstrisinin az gelişmiş olması, tarımın ve teknolojisinin geri kalmışlığıdır. Bunun sonucu olarak bizde emek verimliliği, topluluğun ortalamasından iki kat daha düşüktür. Ama Yunanistan için başta gelen özellik, ABD'ye ve «Ortak Pazar»a çok büyük ölçüde bağımlılıktır.

İkinci özellik de şu ki, AET'ye katılmak, yürürlükteki kural ve normlar sistemine uymak zorunda kalmak demektir. Aslında Yunanistan için söz konusu olan, biçimsel bakımdan da olsa, az ya da çok eşit hakla katılması değil, Batı Avrupa'daki egemen çevrelerin gereksinimlerine uygun olan politik, ekonomik ve sosyal mekanizmaya boyun eğmesidir.

Üçüncü özellik de şu ki, Yunanistan «Ortak Pazar» topluluğunun gelişmesine ilişkin değişik projelerin çıkmaza girmesi nedeniyle artık derin bir bunalım yaşamakta olduğu bir dönemde katıldı.

Bir yandan bu özellikleri hesaba katan, öte yandan da AET'nin emperyalist karakterini gözönünde tutan Yunanistan Komünist Partisi, ülkemizin «Ortak Pazar»a katılmasında kaynaklanan ciddi olumsuz soruçların değerlendirmesini zamanında yaptı. Bugün, bu değerlendirmenin doğru olduğunu kesinlikle söyleyebiliriz. AET üyeliğinin, tekelci devlet kapitalizmi koşullarında Yunanistan ekonomisindeki zaten derinleşmiş bulunan bunalımın artmasında emekçilerin durumunun kötüleşmesinde en büyük etmenlerden biri olduğunu haklı olarak saptayabiliriz.

Topluluğa üyelik, örneğin, istihdam sorununu zorlaştırmıştır. Üyelik öncesinde, 1980'de, Yunanistan'da işsizlik oranı $\frac{0}{10}$ 3,5 iken, bugün resmi verilere göre bu oran $\frac{0}{10}$ 8, resmi olmayan verilere göre ise $\frac{0}{10}$ 10'dur. İşsizliğin, kapitalist ekonomideki bunalımla ilgili ortak bir sorun olduğu iddia ediliyor. Bu doğrudur. Ama, Yunanistan'ın «Ortak Pazar»a katılması ile bunalımın derinleştiği de o derecede doğrudur. Bunun açık bir örneği, dış ticarettir. 1980'de AET ile olan ticaret dengesindeki açık 54 milyar drahmi idi. (1) Ertesi yıl, üyeliğin ilk yılında 132 milyara fırladı, daha sonra 166 milyara çıktı ve kimi hesaplamalara göre, 1983 yılında 180 milyarı aştı. Aralık 1983'te Atina'da, «Ortak Pazar» başkanı sıfatı ile yaptığı konuşmada başbakan, «bizim, topluluğun en büyük ülkelerinin malları için sürüm pazarı durumuna geldiğimizi» kabul etmek zorunda kaldı.

Yunanistan'ın AET'ye üye olması, ithal mallarına konan gümrük vergilerinin kaldırılması sonucunu getirdi ve böylece yabancı rekabet karşısında korunmasız kalan yerli işletmeler için tamamiyle yeni bir durum yarattı. Üretim potansiyelleri arasındaki çok büyük fark, bunlardan yüzlercesinin iflasına yolaçtı. En büyükleri de içinde, kimi işletmeler bankalara boğazına kadar borçlandı ve bugün iflasın eşiğinde bulunuyorlar. Tekstil, mobilya, dikiş, ayakkabı vb. gibi endüstri kolları özellikle zor duruma düştü.

Ülkenin tarımı için de zor bir dönem başladı. İmalat için hammadde sağlayan ve Yunanistan'ın iklim ve toprak koşullarına alışmış bulunan pamuk, şeker, zeytin yağı, üzüm, domates gibi sanayi bitki ve malların üretimine AET sınırlamalar getiriyor. Tarım üreticileri «Ortak Pazar»ın saptadığı düşük fiyatlardan zarar görüyor. Ve topluluğa üyelik, tarım ürün-

(1) Şubat 1984'te 1 ABD doları yaklaşık 104 drahmi'ye eşitti. (Not Red.)

lerinin sürümü sonunda hiç te çözüm getirmedi. Sonuç olarak, tarım üreticilerinin gelirleri düştü: Bu düşüş 1981'de % 7,1, ertesi yıl % 3 ve 1983'te % 4,5 oranında oldu.

AET üyeliği bizim sosyalist devletlerle ticaretimize de olumsuz bir etki yaptı. Bu ülkelerle ticaretin her zaman bir dizi sosyal-ekonomik sorunun şu ya da bu ölçüde üstesinden gelinmesine, hafifletilmesine yardımcı olduğunu anımsarsak, bu olgunun üzücü olduğu daha açık ortaya çıkar. Topluluk, kuşkusuz, biçimsel olarak bu ticarete karışmıyor, ama onun sınırlandırılmasında ve en başta da tekellerin amaçlarına hizmet etmesinde ısrar ediyor. Böylesi sınırlama biçimlerinden biri, «tazminat kesintileri» denen uygulamadır. Örneğin, ülkemiz AET ülkelerinden et ithal etmeye zorlanıyor. Eğer Yunanistan eti sosyalist devletlerden satın alırsa, örneğin, 1 kg dana eti için 133 drahmi «tazminat kesintisi» ödemek zorundadır. Sonuç olarak, sosyalist ülkelerden ithalatımızın payı düşüyor, Yunanistan tüketicisi için ise dıştan alınan mallar giderek daha pahalıya maloluyor.

Ekonominin öteki kollarında da sonuçlar aynıdır. Bu nedenle belirtmek gerekir ki, köklü ekonomik ve sosyal dönüşümlerle ilgili hiçbir program, AET çerçevesinde gerçekleşemez.

Yunanistan'ın topluluğa katılması, onun dış politikasını ciddi bir biçimde etkiledi. Bu, özellikle Ekim 1981'de PASOK'un erke gelmesinden sonra açık biçimde ortaya çıktı. Görüldü ki, hükümetin kimi politik girişimleri, örneğin, Batı Avrupa'ya Amerikan nükleer roketleri yerleştirmenin ertelenmesi önerisi, topluluk tarafından kinle karşılanıyor. AET aynı zamanda Yunanistan hükümeti üzerinde, politikasının emperyalizmin «soğuk savaş» amaçlarına daha çok uyması için açık baskı uyguladı (Polonya'ya karşı önlemler, Güney Kore uçağıyla ilgili olay dolayısıyla SSCB'nin kınanması vb.).

Genel olarak diyebiliriz ki, Yunanistan'ın «Ortak Pazar» üyeliği PASOK hükümetinin yapmayı düşündüğü demokratik nitelikteki ya da yalnızca tekelci devlet kapitalist sisteminin modernizasyonuna hizmet eden değişikliklerin önünde bile ciddi bir engeldir. Bizdeki sağcılar AET'nin yüzünde tekellerin sınırsız eylem özgürlüğünü tehlike altına sokacak ya da ülkenin dışa bağımlılığını azaltacak her çeşit değişiklikleri engelleme denemelerinde bir bağlaşıklık buldu. Egemen sınıfın Yunanistan'ın «Ortak Pazar»a girmesinden yana yaptığı seçimin politik anlamı da budur.

POLİTİK GÜÇLERİN KONUMLARI

AET ile ilişkiler konusunda partimiz bugün ülkenin öteki politik güçlerinin karşısında yer alıyor. Hem her zaman topluluğa üyelikten yana çıkanlara hem de bugün PASOK yönetimi gibi, pek inandırıcı olmayan gerekçelerle gerileyenlere de karşı çıkıyor.

Örneğin, ekonomik planda, AET üyeliğini savunanlar, olumsuz sonuçları gizleyebilecek durumda olmadıkları için, bunun karşısına genellikle «öncelikleri» sürüyorlar. Onlar herşeyden önce topluluğun Yunanistan'a ayırdığı paraları kastediyorlar. Gerçekten de, üç yılda (1980–1983) 118 milyar drahmi alındı. Ve biz, ülkemiz «Ortak Pazar» üyesi kaldıkça, bu ödenekleri bundan böyle de almasından yanayız. Bunların artırılmasını bile istemek gerekir. Çünkü verilen bu paralar, AET üyeliğinin getirdiği zararlar karşısında yalnız kısmi bir tazminattır. Yapılan hesaplamalara göre, bu zararlar üç yılda 400 milyar drahmi dolayında oldu. Bunun topluluğun verdiği paranın toplamından çok daha fazla olduğu ortadadır. Şunu da ekleyelim ki, örneğin, tarım sektörüne yapılan yatırımlar, genellikle tarım üreticilerinin eline değil, büyük sanayici ve tüccarların eline geçiyor.

Ama bu, sorunun ancak bir yanı. Zamanla en ağır sonuçlara yolaçan öte yanı şu ki, «Ortak Pazar»ın mali kaynakları, ekonomiye tekelsel devlet müdahalesinin güçlü bir aracı olarak hizmet görüyor. Bu müdahalenin en azından iki başlıca amacı vardır.

Birincisi, AET tekellerinin gereksinimlerine uygun bir ekonomik gelişme modelini Yunanistan'da yerleştirmek. Ödenek ayırırken topluluk Yunanistan bütçesinden daha büyük harcamaları bloke ediyor ya da bunların kullanılacağı alanları bizzat belirliyor. Topluluk ülkemizin gereksinimlerini değil, «Ortak Pazar» tekellerinin çıkarlarını gözönünde bulundurarak hareket ediyor.

İkinci amaç, «sosyal» demagojidir. Çünkü, AET'den alınan paraların ancak bir bölümü toplumsal açıdan yararlı alanlara ya da özellikle az gelişmiş bölgelere, örneğin, dağlık bölgelere yardım olarak gidiyor. Bu, bir tür «reklam» giderleridir.

Erkteki PASOK partisinin, Yunanistan'ın «Ortak Pazar»a üyeliği konusundaki tutumunda görünen evrim ilginçtir. Muhalefetleyen bu parti, YKP gibi, bu üyeliği reddediyordu. Parlamentoda üyelik anlaşmasına karşı oy kullandı ve erke gelir gelmez bu konuda referanduma gidileceğine söz verdi. Ekim 1981'de Avrupa Parlamentosu için yapılan seçimler (ulusal parlamentonun seçilmesiyle birlikte) fiilen referandum niteliğindeydi. Topluluğa üyeliği reddeden partiler (YKP ve PASOK) oyların %55'ini kazandı. Ama PASOK erke geldiğinde «Ortak Pazar»a üyelik konusunu parlamentoya getirmede ve verdiği söze karşın, referandum yapmadı. Bunun yerine, AET'ye daha elverişli koşullar isteğini içeren bir memorandum göndererek, topluluk rejimine uymayı yeğledi. Ve doğal olarak bu, AET üyeliğinin olumsuz sonuçlarına köklü bir etkide bulunmadı. Bu memorandum dikkate bile alınmadı. Bu nedenle «Ortak Pazar»a üyeliğin bugünkü sonuçları tüm boyutlarıyla, sorumluluğu PASOK ve onun kurduğu hükümete ait olan bir gerçektir.

Erkteki parti oluşan duruma tepki göstermeyi deniyor. Bir yandan AET'ye üyeliğin sonuçlarını eleştiriyor, ama öte yandan da bugün topluluktan ayrılmanın,  ye olarak kalmaktan daha pahalıya malolacağını savunuyor. Ne ki bu mantık, hükümeti destekleyenleri bile inandırmıyor.     , eğer böyle bir şey varsa, ‐ayrılmanın payası‐, Yunanistan'ın ‐Ortak Pazar‐da bundan böyle de kalmasının yıkıcı etkileriyle kesinlikle kıyaslanamaz. Bu ‐paha‐, egemenlik ve sömürü mekanizmasına bağlılıktan kurtulmanın, toplumsal ilerleme yolunda adımlar atmak için yeni olanaklar yaratarak ülkemiz açısından taşıyacağı politik önemle de kesinlikle kıyaslanamaz. Doğal olarak biz, Yunanistan'ın AET'ye üyeliğinin başta gelen ve açık savunucularının, herşeyden önce sağcılarının ilkesel düşmanı olarak kalıyoruz. Kendi politik partileri ‐Yeni Demokrasi‐ aracılığı ile onlar baştan ortak  yeliği savundular.    yıl önce bu konuda anlaşma imzalandıktan sonra ise  lkemizin ‐Ortak Pazar‐a tam üyeliğini savunmaya başladılar. İlginç bir olguya dikkat çekelim: Yunanistan'da kendilerine ‐Eurokom n st‐ diyenler, egemen sınıfın topluluktan yana yaptığı seçimi ta baştan destekleyerek, sağcılarla aynı yoldan yürüyorlar. İlk başta onlar üyeliğin, halkın sosyal değişiklikler  ğr ndeki sa‐vaşımını kolaylaştıracağını ileri sürerek politikalarını maskeliyorlardı. AET'nin her çeşit ilercisi değişiklik için bir fren olduğu kesinlikle kanıtlanmış olduğu günümüzde ise bunlar, nesnel duruma göre bir tutum almak yerine, YKP'ne karşı giderek artan bir saldırganlık gösteriyor, emperyalist bütünleşmenin derinleşmesinin propagandasını yapıyorlar. Hiç bir şeye bakmadan onlar, ülke sorunlarına çözüm bulmanın tek etkin yolunun sözde AET  yeliği olduğu görüşünü savunuyorlar.

Ekonomik yaşamın enternasyonalleşme yönündeki nesnel eğilimi, Batı Avrupa tekellerinin bu eğilime ‐Ortak Pazar‐ ile vermeyi denedikleri kurumlaşma biçimiyle, bilime ters bir şekilde özdeşleştirerek, sözü geçen Yunanistan'daki ‐Eurokom n stler‐ AET'nin kurulmasını genel bir yasallığın ifadesi, bizim ona  yeliğimizi ise kaçınılmaz bir olgu olarak görüyorlar. Onlar, topluluğun sınıfsal karakterini gizliyor, onun politikada adım adım yapılacak değişiklikler yoluyla, emekçilerin çıkarlarına uyumlaştırılabileceği yönünde propaganda yapıyorlar. Biz, ‐Ortak Pazar‐ çevresinde ekonomik ve politik eğilimleri, kapitalizmin eşitiz gelişme yasalarının, özelikle topluluğun tarihinde şimdiye kadar görüldüğünden çok daha etkin ortaya çıktığı günümüzde böylesi görüşleri hiç te ciddi bir biçimde doğruladığı kanısında değiliz.

Bu konseptin vardığı şu politik sonuçları belirtmek önemlidir: Tekeller AET'sinin varlığına razı olarak, onun amaçlarına uymak emperyalist bütünleşmenin güçlenme mantığına uyum göstermek.

Bu tür bütünleşmeyi genişletme projeleri, çoğu kez, sermaye dünya‐sında bugünkü bunalıma hiç bir ülkenin tek başına göğüs geremiyeceği görüşüne dayandırılıyor. Böylesi görüşler belirli  l de doğrudur. Yalnız

bunalım değil, daha bir dizi önemli sorun uluslararası çapta ortak eylemleri gerektiriyor. Bununla birlikte, bu konsept, AET'nin en azından bizimki gibi bir ülke için uluslararası işbirliğini geliştirmenin sözde biricik, bundan da öte en etkin biçimi olduğu görüşünü hiç bir şekilde haklı gösteremez. Burada biz, kuşkusuz yalnız kapitalizmden kurtulacak olan değil, bugünkü Yunanistan'ı da kastediyoruz. Devletler arasında eşitlik koşulları sağlamayan, tersine, Yunanistan'ın emperyalist sistemde eşitsiz ve bağımlı durumunu yasallaştıran «Ortak Pazar»a YKP'nin muhafetini güçlü kılan tam da budur.

Kuşkusuz, herşeyden önce Avrupa halklarını ilgilendiren ortak sorunlar bulunmakla birlikte, uluslararası işbirliğinin Batı Avrupa ile sınırlı olmadığı bir olgudur. Söz konusu olan, en başta buranın nükleer silahlardan arındırılması, Akdeniz'in barış bölgesine dönüştürülmesi vb. sorunlarıdır. Şunu da unutmamalıyız ki, Avrupa'nın, onun yalnız Batı kesimi olarak görülmesi, soruna gerici bir yaklaşımla bağlıdır. Genel olarak uluslararası işbirliği, özel olarak da Avrupa'da işbirliği günümüzde sosyalist ülkelerle, «üçüncü dünya» devletleriyle karşılıklı ilişkilerin dışında düşünülemez. Buraya giden yol bizim için hiç te Brüksel'deki koridorlardan geçmiyor.

«AET'YE HAYIR, DEĞİŞİKLİKLERE EVET»

YKP'nin ve ülkemizdeki öteki ilerici güçlerin eylemleri son yıllarda bizim Avrupa «Ortak Pazar»ının karakteri ve Yunanistan'ın AET içindeki yeri ile ilgili değerlendirmelerimiz temelinde gelişti. Yunanistan'ın üç yıl önce AET'ye katılmasının acı sonuçları dolayısıyla oluşan yeni reel durum ve partimiz ile öteki politik güçler arasındaki görüş çatışmaları hesaba katıldı. Avrupa Parlamentosu seçimleri eşliğinde savaşım bu çerçevede «AET'ye hayır, değişikliklere evet» ana belgisi altında gelişiyor. Kimileri, Yunanistan'ın topluluğa girmesini engellemenin olanaksız olduğu anlaşıldığına göre, onun buradan çıkması için çalışmanın hiç bir anlamı olmadığı kanısındadır. Onların iddia ettiğine göre, AET'ye üyelik artık günümüzde bir oldu bittidir ve bizim de buna uymamız gerekmektedir. Onlara göre, çabalar gerçekten de tekeller AET'si olan topluluğu, «Emekçiler AET'sine» dönüştürmek için savaşımla, «Ortak Pazar»ı içten değiştirmekle sınırlandırılmalıdır. Partimiz bu oportünist konsepti reddetti ve biz bu reddetmenin başarılı olduğu görüşündeyiz.

Kuşkusuz, topluluğa üyelik, halkın savaşımını belirli bir açıdan zorlaştırıyor. Yığınların yanıltılması için yeni mekanizmalar yaratıyor. Örneğin, birçok karar Brüksel'de alındığı için, hükümet buna dayanarak kendini «temize çıkıyor» ve birşey yapabilecek durumda olmadığını ileri sürüyor.

Bununla birlikte «Ortak Pazar» üyesi halkın en önemli sorunlarını ve

Yunanistan toplumunun çelişkilerini sertleştiriyor, yığınların eylemleri için yeni alanlar açıyor, emekçilerin hareketine daha kesin antitekel, anti-emperyalist yön veriyor. Değişik politik görüşleri savunan işçiler, köylüler ve zanaatçılar topluluğa katılmanın getirdiği politik sonuçlara karşı koyabilmek için birleşiyor. Bu sonuçlar doğrudan etkilenen orta katmanların ve köylülüğün bir kesiminin radikalleşmesine neden oluyor. Son yıllarda AET'ye karşı savaşımın birincil görev olarak kalması boşuna değildir ve diyebiliriz ki, bu savaşım bugün üç yıl öncekinden daha az güncel değildir. Günümüzde bu savaşımın zorunluluğunu giderek daha geniş katmanlar kavıyor. Ama bu, tümünün «Ortak Pazar»dan ayrılmak gerektiğine tamamen inanmış olduğu anlamına gelmiyor.

Yunanistan'ın AET üyeliğine karşı argümanların ortaya sürülmesinde ve yaygınlaştırılmasında, bu üyeliğin sonuçlarına karşı çıkışların örgütlenmesinde partimiz öncü bir rol oynamış ve oynamaktadır. Ve Avrupa Parlamentosu'nda olduğu gibi, onun duvarları dışında, uluslararası alanda da öteki komünist partileriyle ve ilerici güçleriyle ortak eylemler gelişiyor. Bu eylemlerin amacı, eşitlik ve karşılıklı yarara dayalı gerçek işbirliğiyle topluluk içindeki sorunlara somut çözüm biçimlerini etkilemektedir.

Son yıllarda yığınların direnişlerinin başlıca hedeflerinden biri hemen hemen her zaman, Yunanistan komünistlerinin girişimleri sayesinde «Ortak Pazar»a karşı muhalefet olmuştur. Tam da bu nedenle, komünistlerin kontrolünde olmayan, zaman zaman da bize köklü bir biçimde yabancı olan ideolojik akımların kontrolünde bulunan toplumsal örgütler, kendi üyelerinin çıkarlarının savunulması için bizden destek arıyorlar. YKP'nin Avrupa Parlamentosu'ndaki milletvekilleri (şimdi üç kişi) Yunanistan emekçileri arasındaki önemli aydınlatıcı çalışmaların yanı sıra, bu parlamentodaki yerlerini, AET içinde bizim ulusal çıkarlarımızı, halkın çıkarlarını ardıcıl bir biçimde savunmak için sürekli kullanıyorlar. Topluluk üyeliği sonucunda ortaya çıkan ya da daha da çetinleşen ve halk yığınları için önemli olan sorunların çözümünden yana olanların sesleri gür bir şekilde duyuldu. Topluluk üyesi ülkelerin dış ve askersel politikalarının bütünleşmesine yönelik olan «Genschler-Colombo planı»nı yoldaşlarımız kınadılar. Aslında Avrupa Parlamentosu'nun yetkilerini, ulusal parlamentolar zararına artırmayı öngören «Spinelli raporu»na karşı oy kullandılar. Biz, AET organlarının ulusal sınırları aşan yetkilerini genişletme projelerine karşı aldığımız tutumu, bunların işlevlerinin gerici ve halk düşmanı niteliğini azaltıcı her önlemleri destekleyici tutumumuzla uyumlaştırıyoruz. Ve kuşkusuz, topluluğun «iyileştirilmesini» isterken, bunun yalnızca AET üyeliğinin sonuçlarını sınırlama amacına yönelik olduğunu gözden uzak tutmuyoruz.

Avrupa Parlamentosu'ndaki üyelerimizin şu başlıca uluslararası konularda aldıkları tutumun önemi de bununla bağlıdır: Barış ve silahsızlanma için «Pershing-2» ve kanatlı roketlere karşı, emperyalizmin saldırı-

sına uğrayan ve diktatörlük rejimlerinin ezgisi altında bulunan halklarla dayanışma için; en önemli ulusal sorunlarda ABD'nin ve NATO'nun baskılarına karşı Yunanistan'ın bağımsızlığının savunulmasından yana; Kıbrıs'lıların haklı davasının savunulmasından yana.

Avrupa Parlamentosu için yapılacak yeni seçimlerin eşiğinde Yunanistan Komünist Partisi en geniş yığınları birleştirmeye yönelik çabalarını azami ölçüde aktifleştiriyor. YKP MK'nin Aralık 1983'teki Plenumu kararında şunlar belirtiliyor: «Partinin seçim öncesindeki eylemlerinin ana doğrultusu, «Ortak Pazar»a katılmanın somut sonuçlarına karşı, perspektif olarak ta, topluluktan çıkmak için savaşımdır. Parti yalnız topluluktan çıkılmasından yana olanlara değil, kendi çıkarlarının AET içinde ardıcıl bir biçimde savunulmasını isteyenlere de sesleniyor.»⁽²⁾

Rakiplerimizin kanısına göre, «Ortak Pazar»dan çıkılmasını savunduğumuz için, partinin Avrupa Parlamentosu'ndaki konumlarının güçlendirilmesinin anlamı yoktur. Oysa YKP'ni emekçi çıkarlarının en ardıcıl savunucusu yapan (böylesine gerici ve birçok bakımdan bir süs olan organda olanaklı olduğu kadar) onun tam da bu azlaşmaz tutumudur. Bunun yansımasını şu olgu gösteriyor ki, Avrupa Parlamentosu için yapılan önceki seçimlerde Yunanistan komünistleri oyların %13'ünü kazandı. Yine 1981 yılında yapılan ulusal parlamento seçimlerinde aldıkları oy oranı ise %11 idi.

Yığınların olgunluk düzeyi öyle ki, biz şuna inanıyoruz: Haziran seçimlerinde yığınlar YKP listesi etrafında daha da birleşecektir. YKP MK Genel Sekreteri H. Florakis'in Ocak 1984'te belirttiği gibi, «partimizin seçim listesi, değişikliklerin sağlanmasına ve ulusal çıkarların savunulmasına katkıda bulunmak isteyen tüm ilerici güçlerle, hareketlerle ve kişilerle işbirliği listesidir.»⁽³⁾

⁽²⁾ Rizospastis, 4 Ocak 1984.

⁽³⁾ Rizospastis 27 Ocak 1984.

«Bir numaralı» sosyal hastalık. Buna karşı nasıl savaşıılır?

«GELİŞMİŞ KAPITALİST ÜLKELERDE İŞSİZLİK VE KOMÜNİSTLER» KONULU ULUSLARARASI SEMPOZYUM

Sermayenin büyümesi için sürekli yedek emek ordusunun varolması gerekir. (1) Bu yüzden işsizlik kapitalizmde yeni bir olgu değildir. Ne var ki, işsizlik şimdi önceden öngörilemeyen boyutlara ulaştı ve yaklaşık son on yılda, ekonominin görece düzeldiği dönemlerde dahi, çok az geriledi. Resmi kayıtlara göre bugün gelişmiş kapitalist ülkelerdeki «istenmeyen insanlar»ın sayısı, 1929–1933 yıllarındaki büyük bunalım döneminde olduğundan çok daha fazladır.

Yığınsal işsizlik sömürücü toplumda gerçek bir bela, çok ciddi sosyal felaket kaynağı durumuna geldi. Politik açıdan işsizlik, kapitalist dünyada emekçi halkın kazanımlarını tehdit ediyor, tutuculuğun, gericiliğin ilerici, demokratik güçlere karşı cepheden saldırısının şiddetlenmesine neden oluyor. Bilimsel ve teknik devrim, üretimin modernleştirilmesinin getirdiği, nesnel olarak ivedilikle çözümü gereken sorunları tekellerin istedikleri biçimde çözme arzuları bu tehlikeyi daha da artırıyor.

Yeni durum kimi yeni sorunlar doğuruyor. Kapitalist dünyada işçi sınıfı hareketinin hem yönelimi, hem de gelişmesi büyük ölçüde bu sorunların çözümüne bağlıdır. Bu koşullarda istihdamın günümüzdeki durumunu görüşmek ve değişik koşulları olan 10 kapitalist ülkede «bir numaralı» sosyal hastalığa karşı savaşımında komünistlerin deneyim alış-verişinde bulunabilmelerini sağlamak üzere «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'yle birlikte Atina'da uluslararası bir sempozyum düzenlediler. Sempozyuma Avusturya, ABD, Belçika, Büyük Britanya, Danimarka, FAC, Kanada, Kıbrıs, Portekiz ve Yunanistan Komünist Partileri temsilcileri katıldılar. Aşağıda sempozyumda yapılan konuşmaların kısa bir özetini sunuyoruz.

YKP MK Politik Büro üyesi Andonis Ambatielos sempozyumu açış konuşmasında, işsizliğe karşı savaşımın, günümüzde tüm olarak insanlığın karşı karşıya bulunduğu ana sorun olan barışın korunmasından sonra gelen en ciddi sorun olduğunu belirtti. Aslında bu ikisi birbirlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Sermaye çevrelerinin yatırımlarını aşırı kâr getiren silah sanayiine yöneltme eğilimleri sosyal alandaki acıklı durumun nedenlerinden biridir. Tekeller, ABD militarist çevrelerinin ve NATO'nun başlattığı kontrolsüz silahlanma yarışından yararlanıyorlar ve aynı zamanda bu yarış kışkırtıyorlar.

(1) Bak: Karl Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 23, s. 647 (Rusça).

Emperyalist güçler, bunalımların egemen olduğu Batı'nın tersine sorunlarını başarılı bir şekilde çözen, yeni yeni başarılar kaydeden dünya sosyalizmini zayıflatmak ve sonunda ortadan kaldırmak için çalışıyorlar. Başta Reagan yönetimi olmak üzere gözleri antisovyetizm ve antikomünizmden başka bir şey görmeyen militaristler, çok büyük çabalar sonunda elde edilebilmiş olan uluslararası yumuşama ortamını yoketmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Emperyalistler insanlığı şimdiye dek görülmedik ölçüde nükleer yıkımın sınırına yakınlaştırmıştır.

Bu nedenle komünistler ve tüm öteki demokratik güçler, kapitalist dünyada bunalımın yükünün emekçi halkın sırtına yüklenmesini önlemek, çalışma hakkını güvence altına almak için savaşım yürütüyorlar. Bu savaşım günümüz tekelci sermayesinin en gerici çevrelerinin saldırgan, militarist planlarına ve eylemlerine karşı direnme çabalarıyla sıkı sıkıya bağlıdır ve tüm dünyada yığınların gelişen savaş karşıtı hareketiyle birleşmektedir.

EMEÇİ HALKIN KARŞI KARŞIYA OLDUĞU FELAKETİN BOYUTLARI

Günümüzde işsizliğe ilişkin verilerin ⁽²⁾ incelenmesi sonucunda sempozyumda, işsizliğin yığinsallığı, sürekliliği ekonomik ve toplumsal sonuçlarının yaygınlığı ve derinliği açısından özellikleri ortaya kondu. İşsizlik, yaş, cins ve ulusal veya ırksal köken ayrımı olmaksızın tüm iş kollarına ve alanlarına yayılıyor, sendikaları, sanayileri, coğrafi bölgeleri etkiliyor. Günümüzde işsizliğin karakteristik yanı, «istenmeyen insanlar»ın giderek daha çok fabrika işçileri arasından, proletaryanın sanayideki çekirdeğinden gelmesidir.

ABD'nde ezilen ırksal ve etnik azınlıklar arasında işsizlik oranı en yüksek olmaya devam ediyor, ama işten çıkarmalar, otomobil ve kimya sanayii gibi geleneksel sanayi kollarındaki emekçi halkı da etkilemiştir. Özellikle Orta Batı'da sanayide ileri olan eyaletlerde birçok işyerinin kapatılmakta olduğu görülüyor. Büyük Britanya'da da durum bundan iyi değildir. Bazı kentlerde nüfusun yaklaşık yarısı, tüm ekonomik yaşamlarının bağlı olduğu tek bir sanayi kolunun çökmesi üzerine işsiz durumda.

Günümüzde işsizliğin ayırıcı özelliği daha uzun süreli oluşudur: Giderek daha çok sayıda kadın ve erkek haftalarca, aylarca değil, yıllarca iş peşinde koşuyorlar ve birçokları, özellikle yaşlılar iş bulabilme umitlerini büsbütün kaybetmiş bulunuyorlar. İşçi sınıfı hareketinin uzun yıllar süren savaşım sonucu önemli toplumsal kazanımlar elde ettiği ülkelerde bile işsizlerin içinde bulundukları koşullar korkunçtur. Tüm kapitalist dünyada işsizlik paraları azaltılıyor, ödeme süreleri kısaltılıyor ve işsizlik pa-

⁽²⁾ Bak: Yığinsal işsizlik toplumuyla ilgili veriler, s. 69–71.

rası alabilme koşulları zorlaştırılıyor. Yunanistan, Portekiz gibi daha az gelişmiş ülkelerde ise işsizlerin ancak çok küçük bir bölümü yardım alabiliyor.

Bugünkü durum işsizlik ile yoksulluk arasındaki ilişkiyi açık bir şekilde gösteriyor. Çünkü kapitalist toplumda, milyonlarca aileyi her ikisi de zor durumda bırakıyor. Zorunlu faaliyetsizlik, maddi gereksinimlerin karşılanmaması, manevi ıstıraplar hastalıklara, bunlımlara neden oluyor, uyuşturucu alışkanlığına, alkolizme ve suç işlenmesine yol açıyor.

Sempozyumda işsizlik sorununun yalnızca işten atılan milyonları değil, aynı zamanda tüm işçi sınıfını, aslında bir bütün olarak tüm halkı etkilediği belirtildi. Burjuvazi, nüfusun çalışan kesimini sürekli baskı altında tutmak ve yaşam standartlarına saldırmak için varolan yedek emek ordusunu şimdiye kadar olduğundan daha aktif olarak kullanıyor.

AŞIRI İŞSİZLİK, MILİTARİZMİN İKİZ KARDEŞİDİR

Sempozyuma katılanlar, işsizliğin böylesine aşırı ölçüde artmasının, her şeyden çok devlet tekelci kapitalizminin genel bunalımının derinleşmesinden kaynaklandığı görüşünde birleştiler. 1970'lerin ikinci yarısından bu yana ekonomik gerileme devreleri daha sık ve daha uzun süreli oluyor, öteyandan devresel bunalımların üstüne bindiren, onunla karşılıklı etkileşen yapısal bunalımların (sektörel, enerji, hammadde, döviz-mali) istismar üzerinde olumsuz etkisi oluyor.

İstihdam alanında da bugünkü acıklı durumun ardındaki etmenlerin ayrıntılı politik-ekonomik analizinin yapılması sempozyumun görevi değildi, ama konuşmacılar bunun kendiliğinden olmadığını vurguladılar. Bu durum tekellerin aşırı kâr peşinde olmaları, hükümetlerin onlara destek sağlayan politikaları sonucu ortaya çıkıyor. Hükümetlerin bu politikalarının en zararlı yanını da silahlanma yarışı ve ulusal ekonomilerin askerselleştirilmesi oluşturuyor.

ABD Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi John Pittman konuşmasında, ülkesindeki durumdan Reagan yönetiminin suçlu olduğunu belirtti ve şöyle dedi: Reagan yönetimi askersel harcamalar için şimdiye kadar görülmedik paralar ayırarak, son yıllarda tekeller için kârlı iş alanı olan silah sanayinde çok büyük yatırımlar yaptı. Silah sanayii, asalak olmasının yanı sıra, kaynakları yığınsal istihdam sağlayan ekonomi kollarından kendisine çekiyor. İstihdam Araştırmaları adlı özel araştırma örgütünün hesaplarına göre 1981 yılı bütçesinden savunma harcamalarına 154 milyar dolar ayrılması, 1983 yılında yaklaşık 1,5 milyon kişinin işsiz kalmasına neden oldu.

Washington yönetiminin, Cumhuriyetçi Parti'nin Sovyetler Birliği karşısında askersel üstünlük sağlama, ilk nükleer vuruş silahları üretme ve

yerleştirme platformunu kararlı bir biçimde yerine getirmesi bu politika-
nın sosyal-ekonomik sonuçlarını daha yıkıcı yapıyor. Reaganizm, özel-
likle Batı Avrupa'ya «Pershing-2» ve «Cruise» füzelerini yerleştirmekle
dünyayı felaketin eşiğine daha da yaklaşıyor. Bu nedenle bugün ABD
Komünist Partisi'nin politikasının temelini her biçimdeki militarizme karşı
savaşım oluşturuyor.

Bert Ramelson (Büyük Britanya Komünist Partisi) konuşmasında, Bri-
tanya'nın ABD'den sonra ve öteki Avrupa ülkeleri arasında GSMH'sından
en büyük payı savunmaya harcayan ülke ve aynı zamanda işsizlik ora-
nının da en yüksek olduğu ülkelerden biri olduğunu belirtti ve şöyle de-
vam etti: Bu durum böyledir, çünkü yararlı ürünlerin üretiminde, top-
lumsal olarak yararlı olan sanayi dallarındaki yatırımlarda veya halka gö-
türülen hizmetlerin yaygınlaştırılmasında kullanılabilecek ve kullanılması
gereken kaynakları askersel sanayi yutuyor. Kaynakların boş yere nasıl
saçılıp savrulduğunu gösteren bir örnek verelim: Thatcher hükümetince
bilimsel araştırmalar ve teknik incelemeler için ayrılan paranın yarısın-
dan fazlası askersel alanda harcanmaktadır.

Jochen Mandel (Alman Komünist Partisi) böylesi harcamaların sonuçta
istihdamı düşürdüğünü belirtti. Alman Sanayii Batı Berlin Enstitüsü sivil
sanayideki yatırımların, silah sanayisindeki aynı miktar yatırımlardan yüzde
49,4 oranında daha çok kişiye iş yarattığını göstermiştir dedi.

YKP Merkez Komitesi aday üyesi Yannis Dragasakis konuşmasında
kendi ülkesinde de askersel amaçlarla yapılan muazzam yatırımların
durgunluğun önemli bir etmeni, ekonominin düzeltilmesi savaşımında
bir engel olduğunu belirtti. Yannis Dragasakis görüşlerini şu rakam-
larla destekledi: Ulusal sanayide toplam yatırımlar hükümetin askersel
harcamalarının ancak yarısı kadardır.

DIŞ ETMENİN ROLÜ

Konuşmacılar dış etmenlerin ve en başta da ABD sermayesinin ege-
menliğinin kendi ekonomileri üzerindeki zararlı etkisiyle istihdam soru-
nunun keskinleşmekte olduğunu belirttiler. Kanada'da bulunan ABD'nin
uluslarüstü şirketleri son zamanlarda işletmelerini kapayıp emeğin daha
ucuz olduğu bölgelere transfer ediyorlar. Kapılarını ABD tekellerine
ardına kadar açan Belçika'da, ABD yatırımcılarının vergi kolaylıklarını
sonuna dek kullandıktan sonra sermayelerini çekmeleri üzerine tüm
sanayi bölgeleri ölüp gitmektedir. ABD'nin etkin kontrolunda olan Ulus-
lararası Para Fonu'nun dayattığı sıkı para politikasının Portekiz'e büyük
olumsuz etkisi olmaktadır.

Ama tüm dış etmenlerin etkisi aynı olmuyor. Örneğin Avusturya da
ekonomisi uluslararası bağlarla büyük ölçüde bağlı olan bir ülkedir.

Ancak sürekli tarafsızlık konumunun sosyalist ve gelişmekte olan ülkelerle ticari ve ekonomik alanlarda yoğun işbirliği yapmasını sağlaması nedeniyle Avusturya istihdam açısından görece iyi durumda olan ülkeler arasındadır. SSCB ve öteki sosyalist ülkelerle kurulan uzun dönemli iş ilişkileri, Avusturya işletmelerine, sürekli ve büyük kontratlar sağlıyor ve bu durumun ülkenin emek pazarı üzerinde olumlu etkisi oluyor. Bu bağlar sanayide ve hizmetler alanında 150.000 kişiye iş sağlıyor. *Bruna Furch (Avusturya Komünist partisi)* ülkenin büyüklüğü gözönüne alındığında, bunun yüksek bir rakam olduğunu belirtti. *Jochen Mandel* şunu ekledi: FAC sosyalist ülkelerle ticaretini aniden kesecek olsa, sendikaların hesaplarına göre ülkede «istenmeyen insanlar»ın sayısı bir anda 500.000–550.000 artar.

SAHTE REÇETELER

Aşırı işsizliğin kaynaklarını inceledikten ve kimin suçlanması gerektiğini belirledikten sonra, sempozyuma katılanlar, yakın gelecekteki olasılıklara ilişkin olarak görüş alış-verişinde bulundular. *John Pittmann*, Reagan'ın iyimser konuşmalarını ve iş yaşamındaki önemsiz ve büyük bir olasılıkla kısa ömürlü olacak olan düzelmeyi ülkede «büyük bir patlama» olarak sunma çabalarını açığa vurdu. ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Gus Hall'ın şu sözlerini aktardı: «Gerçek şu ki, Reagan-tekeller-Pentagon komplosunu ülkeden defetmediğimiz sürece ve yaşamın her alanında 180 derece dönüşü gerçekleştiremediğimiz sürece yokuş aşağı gitmekte devam edeceğiz».⁽³⁾

Jack Phillips (Kanada Komünist Partisi Yürütme Komitesi aday üyesi), burjuva basınında Kanada ekonomisinin düzelmeye yolunda olduğu savlarının yeraldığını, ama emekçi halkın böyle bir düzelmeye hissetmediğini söyledi. Aslında tekel kârları büyüyor ve bazı bölgelerde işyeri sayısı artıyor, ama aynı zamanda başka yerlerde ise gün geçtikçe daha çok işçi işten atılıyor.

Alman Komünist Partisi temsilcisinin belirttiğine göre, FAC'nde önümüzdeki birkaç yıl boyunca yığınsal işsizlik oranı yüksek kalacak ve FAC'nde yaşamı etkileyecek. Kapitalist araştırma kuruluşları dahi işsizliğin önemli ölçüde azalmasını artık beklemiyor. ASDP'nin meclisteki uzmanlar grubu kayıtlı «istenmeyen insanlar» sayısının 1990 yılına kadar 4 milyona yükseleceğini tahmin ediyorlar, sendikaların öngörülleri ise daha da kötümser.

Kapitalist ülkeler kamuoyunda aşırı işsizlik ve bunun toplumsal ekonomik ve moral sonuçları konusunda yaygın bir endişe ve artan bir hoşnutsuzluk var. Tutucu, reformist burjuva partileri bu ortamı göre-

⁽³⁾ Gus Hall, Defeat Reaganism: make a 180 degree turnaround at home and abroad (Nomination acceptance speech, New York, 23 Ocak 1984.

mezlikten gelemiyorlar, varolan duruma yanıt vermek ve soruna çözüm yolları aramak zorunda kalıyorlar.

Gerek tutucu gerekçe reformist partiler iktidarda iken, tekellerin neden olduğu bunalımın yükünü «tüm toplumun» sırtına bindirmeğe çalışıyorlar, ki sonuçta yükün altına giren emekçi halk oluyor. Bunu çeşitli yollarla yapıyorlar. Tutucular işçi sınıfını ve onun sendikalarını susturma ve sosyal programlarda kısıntı yapma politikası izlerken, reformistler hem işverenleri hem de işçileri bu zor dönemde kemerleri sıkmaya çağırıyorlar. Onlar ısrarla, sendikaların daha iyi yaşam ve çalışma koşulları için savaşımdan gönüllü olarak vazgeçmeleri demek olan «sosyal partnerlik» öneriyorlar. Konuşmacılar sempozyumda böylesi kavramlar ve politikalara örnekler verdiler. Son birkaç yıldır Belçika'da «tünelden çıkış yolu» teorisi öne sürülüyor. Yakın zamanda tünelin sonunda ışığı görmek için bugün özverili olmak gerektiği iddia ediliyor. *Belçika Komünist Partisi Politik Büro üyesi Pierre Beauvois'nin* belirttiğine göre bu yaklaşımın demogojik yanı, hükümet, işverenler ve sendikaların 1982'de vardıkları «3-3-5» anlaşmasında çok iyi açığa çıkıyor. Düşünülen, ücretlerin yüzde 5 oranında kısılması, aynı zamanda çalışma saatlerinin yüzde 3 azaltılması ve istihdamın yüzde 3 artırılması idi. Kapitalistler Ocak 1983'de ücretleri yüzde 5 oranında azaltılar, çalışma saatlerinin azaltılması süreci üzerine ise hâlâ «hesaplar yapıyor» ve bu arada işyeri sayısı çoğalmıyor, azalıyor.

Egemen sınıf, tekellerin kârlarına ve konumlarına dokunmadan, tencerenin kapağını aralayıp biraz buhar salma örneği, hoşnutsuzluğu azaltmak için her türlü oyuna başvuruyor. FAC'ndeki «toplumsal planlar»a göre, işyeri kapatılması nedeniyle işinden olan her işçiye 1.000 mark ile 10.000 mark arasında değişen tazminat ödeniyor. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) tavsiyesi üzerine Yunanistan'da gençlere iş sağlanması amacıyla işverenlere devlet hazinesinden ödeme yapılacaktır, ki bu sonuçta yaşlı işçilerin işlerinden atılmalarına yolaçacaktır. Heryerde emekçi insanları erken emekliğe zorluyorlar.

Tüm tutucu ve sosyal reformist reçetelerin ortak bir özelliği var. Bunlar işsizliği azaltmak için değil, işsizliğin köklü antitekel dönüşümler olmaksızın azaltılabileceği düşünün yayılması için tasarlanmışlardır. Ne var ki, sermayenin savunucularının sömürücü toplumun başlıca toplumsal hastalığa çare bulamayacakları halk yığınlarıncı gün geçtikçe daha açık görülüyor.

KOMÜNİSTLERİN ALTERNATİFLERİ

Komünistler, bir sosyal olgu olarak işsizliğin kökünden silinmesinin kapitalist toplumsal ilişkilerin ortadan kalkmasına bağlı olduğuna ina-

nıyorlar. Aynı zamanda onlar, istihdam alanında sermayenin bencil politikasına karşı önerdikleri gerçekçi alternatifleri savunuyorlar.

Kardeş partilerin kongreleri ve konferanslarında, Merkez Komitesi plenumlarında kabul edilen belgeler işçi sınıfının koşullarını kolaylaştırmak için neler yapılması gerektiğini ve neler yapılabileceğini gösteriyor. Bu belgeler arasında, ABD Komünist Partisi'nin 1982 Nisanında Milwaukee'de Olağanüstü Kongresi'nde kabul edilen Hakların Ekonomik Hesabı, Eylül 1983'de Kanada Komünist Partisi Merkezi Yürütme Komitesi'nce onaylanan Eylem Programı, 1983'ün baharında toplanan Danimarka Komünist Partisi 27. Kongresi'nin ileri sürdüğü öneriler vb. bulunuyor. Sempozyum, bir ülkeden diğerine, ülkelerin durumuna, koşullarına bağlı olarak değişiklik gösteren bunalımı önleme (antikriz) programlarının tümünü incelemeyi, ancak son derece yakıcı bir sorun olan istihdam sorununu çözmek için şu genel ilkenin izlenmesi gerektiği vurgulandı. Bunalımın sonuçlarının cezasını, işçi sınıfı ya da tüm halk değil her şeyden önce bunalımı yaratan tekeller ödemelidir.

Kardeş partilerin önerilerinde, mevcut işyerlerinin rasyonel kullanılmasının ve yeni işyerleri sağlanmasının yolları gösteriliyor. Onlar, kurulabilecek işyerlerinin kapatılmasının yasaklanmasını, emekçilerin, işten çıkarılmalarına karşı yasalarla korunmasını, sanayide istihdamın artırılması için özel programlar hazırlanıp kabul edilmesini, fazla mesai yapılmasının sınırlandırılmasını ya da büsbütün ortadan kaldırılmasını, ve ücretlerde bir kesinti olmadan iş saatlerinin azaltılmasını öneriyorlar.

Sempozyuma katılanlar, gelişmiş kapitalist ülkelerde tekellerin dayattığı koşullarda üretimin «rasyonalizasyonu»nun, özellikle emek tasarrufu yapan teknolojilerin yerleştirilmesinin istihdama karşı gerçek bir tehdit olduğu konusunda görüşlerini açıkladılar. Konuşmacılar, bilimsel-teknik devrimin nesnel niteliğini yadsımamakla birlikte, onun sonuçlarının kapitalistlerin kârını artırmak için değil, insanların yaşam standartının yükseltilmesi ve toplumun sosyal-ekonomik ilerlemesi için kullanılması yönünde çaba harcanması gerektiğini belirttiler. Partilerin önümüzdeki çalışmalarında bu sorunun ciddi biçimde incelemesi gerektiği belirtildi.

Komünistlerin önerdikleri alternatif programlarda kapitalist bunalımın en acınası kurbanı olan gençlerin sorunlarına özel önem veriliyor. ABD Komünist Partisi, örneğin, 5 milyon Amerikan genci için, daha sonra mesleklerine uygun iş de bulunmasını içeren bir eğitim programının kabul edilmesini önerdi. İngiltere Komünist Partisi ise her sanayi firmasının her yıl çok sayıda genci yetiştirip, iş sağlamanın zorunlu olması gerektiğine inanıyor.

Komünistlerin birincil önem verdikleri başka bir sorun daha var. Şimdi Batı Avrupa'da ve Kuzey Amerika'da emekçilerin yaklaşık olarak

yarısını kadınlar oluşturuyor. Onlar bütün gün ev işlerinde çalışarak hizmetçi olmayı reddediyorlar ve sosyal-politik yaşama katılıyorlar. Kadınlar, nükleer tehlikeye karşı savaşım cephesinde ve barış içinde yanyana yaşama savaşımı içinde önemli bir yere sahiptirler. Şimdi kadın ve erkeğin tam eşitliğinin sağlanması ve kadınların işe alınmasında ve ücrette uygulanan ayrıma son verilmesi her zamankinden daha güncel, daha yakıcı oluyor, kapitalist ülkelerdeki komünistlerin, tüm işçi sınıfı ve demokratik hareketin görevi oluyor.

Kardeş partiler geniş yığınlar için bunalımın sonuçlarını hafifletici öneriler ileri sürüyorlar, devletin bu önerileri gerçekleştirebilmesi için gerekli fonları elde edebileceği kaynakları gösteriyorlar. Pek çok ülke için en önemli kaynak, silahlanma harcamalarının dondurulması ya da azaltılmasıdır. İşletmelere, bankalara, sigorta şirketlerine yüksek vergiler bağlama, tekellerin yasalara ve vergi miktarlarına uymalarının sıkı kontrol altına alınması da başka bir kaynak. Sosyalist yönelimli reformlar çerçevesinde temel sanayilerin demokratik millileştirilmesi de var.

Komünistler, sosyalist ülkelerle ticaret kapasitesini genişleterek ve gelişmekte olan ülkelerle adil ekonomik bağları sağlamlaştırarak uluslararası ekonomik ilişkileri geliştirmenin ulusal ekonomilere ve istihdama çok yararlı etkiler yapabileceğine inanıyorlar. Konuşmacılar, kapitalist bütünleşmenin ülkeleri için getirdiği zararlı sonuçların üstesinden gelme gereğini öne koydular. Avusturya komünistleri, AET ülkelerinden yapılan ithalatın üzerinde hükümet kontrolünü artırmanın gereğine inanıyorlar. Danimarka Komünist Partisi Danimarka'nın Ortak Pazar üyeliğinin gözden geçirilmesini istiyor. Yunanistan ve İngiltere komünistleri ortak bir görüşü savunuyorlar. Ülkelerinin hemen Ortak Pazar'dan çıkmasını istiyorlar. Portekizli yoldaşlar ülkelerinin tekellerin uluslararası birliğine katılması planlarından vazgeçilmesinde ısrar ediyor.

SOMUT SAVAŞIM DENEYİMLERİ

Komünistler önerdikleri önlemleri tekellerin asla gönüllü olarak kabullenmeyeceğini biliyorlar. Bunalımın etkilerinin üstesinden gelmeyi ve yurttaşların çalışma hakkını güvencelemeyi amaçlayan politik ve sosyal-ekonomik reformlar, egemen sınıflara ancak her düzeyde aktif yığın savaşımı ile dayatılabilir. Sempozyuma katılanlar bu çalışmalarda elde edilen deneyimleri geniş olarak anlattılar.

Jochen Mandel şunları söyledi: Partimiz işsizleri, işçi sınıfının ve işsizler hareketini de işçi sınıfı hareketinin bir parçası olarak görüyor. Alman Komünist Partisi'nin yönetim organları sorunu şöyle formüle ediyorlar: İşsiz olan her komünist kendisi gibi «istenmeyen insanlar» arasında yığınsal politik aktifliği gerçekleştirmek için bütün çabasını harcayacaktır. Parti kararı uyarınca AKP'nin bölgesel yönetimlerine bağlı istihdam komiteleri

kuruluyor. Bu komiteler, sendikalarda savaşım veren, iş bulma b  rlerinde, sosyal güvenlik ve diğ  r hükümet dairelerinde çalışan etkin işçi gruplarındaki komünistlerden ve yığinsal işten çıkarmalarla savaşan girişimci gruplardaki komünistlerden oluşuyor.

Yıllarca, FAC'de birçokları, yönetici sendika aktivistleri de içinde, sendikaların görevinin sadece iş sahibi olanların çıkartılmasını savunmak olduğuna inanıyorlardı. Yığinsal işsizliğın büyümesi ve bu konu üzerinde sendikal hareket içindeki tartişmalar olumlu değışiklikler getirdi. Alman Sendikalar Federasyonu'nun son kongresinde alınan kararlardı, Komünist Partisi bunları selamladı, işsizlere yardım için sarf ettiğ  i çabaların artırılmasını öngörüyor. Ülkede yüzlerce girişimci grup ve merkezlerin bulunduğ  u örgütlü bir işsizler hareketinin çalışmaları hızlandı. İlk kongresi, «işsiz, fakat savunmasız değ  il» belgesi altında Frankfurt/Main'da Aralık 1982'de toplandı. 1983'  n Mayıs ve Haziran aylarında girişimci grupların bir eylem haftası yapıldı. Haftayı n  ktalayan yürüyüşte binlerce insan işsizlerle çalışanlar arasındaki dayanışmayı dile getirdiler.

Konuşmacı şöyle devam etti: Biz bu türden bir dayanışmanın çok önemli olduğuna inanıyoruz. Parti komitelerini ve girişimci işsizlik gruplarını, işten çıkarmalara karşı yapılan eylemlerde işçi sınıfını desteklemeye y  neltiliyoruz. işgal eylemleri, yakında olacak işten çıkarmalar için işverenlere uyarı yapmada yeni bir savaşım biçimi oldu. Hamburg ve Bremen tersanelerinde böyle oldu. Bu savaşım biçimi Alman Sendikalar Federasyonu tarafından uygun bulundu.

Soru: Yabancı işçilerin durum nasıl?

Yanıt: Birkaç yıl önce emek gücünün yüzde 10'u gibi bir sayıda olmalarına karşın, sayıları sürekli düşüyor. Koşulları çok zor. İlk işten atılanlar yabancılar oluyor ve faşist ögeler işsiz Alman emekçilerini onlara karşı kışkırtıyorlar.

Yasalara göre ülkelerine geri gönderilmeleri söz konusu olduğundan, yabancı işçiler iş değ  ştirmek ve işsizlik   deneğ  i istemekten de korkuyorlar. Partimiz, iş, sendika ve politik haklar konusunda göçmenlerin Almanlarla tam eşitliğ  ini savunuyor.

Mitos Kostopoulos (Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi   yesi) şöyle dedi:   lkemizde işsizliğ  e karşı savaşımda     cephe vardır: Ideolojik, yasama ve   rg  tsel.

Parti, işsizliğ  in ve işten çıkarmaların yalnızca onun kurbanı olanları değ  il, ekmeğ  i için çalışan herkesi etkilediğ  ini yayın organlarında ve sözlü propaganda sürekli açıklıyor.   anlar herkes için   alıyor. Sermayenin   alışanları işsizlerle tehdit etmesi ve onları birbirine düşürme girişimleri, dayanışma eylemini geliştirerek geri püskürtülebilir.

Yasama anlamındaki savaşım, işçi sınıfının haklarını savunmayı, işçi korumayı ve işsizlere sosyal g  venliğ  in sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu

savaşım YKP'nin parlamentodaki üyelerince, yığınların örgütlü eylemlerine dayanarak yürütülmektedir. Komünistlerin çalışmalarını YKP'nin 11. Kongresi ve bundan sonra yapılan Merkez Komitesi plenumları kararları yönlendiriyor. Onlar, ülkenin uluslararası ekonomik ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi, iç pazarın korunması önlemleriyle, işsizliğe karşı savaşımın yanyana gittiğini vurguluyorlar. Kamu sektöründe bir büyüme ve gelişmeyle birlikte, inşaat ve çevre korunması vb. gibi alanlarda hızlı ilerleme kaydetmek için özel programlara ve kamu işleri projelerine gereksinim vardır. Biz aynı zamanda işsizlik ödeneğinin verilmesini ve bu ödeneğin kapasitesinin işini kaybeden işçileri de kapsayacak şekilde düzenlenmesini, işsizlere yardım etmek için ayrılan fonların sahte istihdam vaadeden işverenlerin ellerine verileceğine gerçekten onların gereksinimleri için kullanılmasını istiyoruz.

İşsizlik olgusu, mevcut işin korunması ve yeni işlerin sağlanmasının sendikal çalışmalar yoluyla savunulması ve işyerlerinde işverenlerin işten çıkarma ve şantajlarına karşı daha güçlü bir savaşım gereğini öne çıkarıyor. Geçtiğimiz iki yılda Yunanistan'da yapılan grevlerin üçte birinden fazlasında bu tür istemler ileri sürüldü.

Pire bölgesinde gemi yapımı ve gemi tamiri işyerlerindeki işçi sınıfı eylemi, işsizler için çeşitli kazançların sağlanmasını ve iş haftasının kısaltılmasını getirdi. İş için savaşım, şimdi yüzde 50'si işsiz olan inşaat işçileri federasyonunda özellikle etkileyici oldu.

Yunan komünistleri sendikalardaki çalışmalara çok büyük önem veriyor. Onlar, Yunanistan Emekçileri Genel Konfederasyonu'nun son kongresinin (Aralık 1983) hazırlıklarının yapılmasında ve toplanmasında aktif yer aldılar. Aktif tüm eğilimlerin sendika birliği merkezinde temsil edildiği bu kongrede yönetim organlarının seçimi ülke işçi sınıfı hareketi açısından önemli bir adım oldu.

Kongre, işsizlik sorunu da içinde, Yunanistan'ın tüm yaşamsal sorunlarının çözümünün ancak gerçek antitekel dönüşümler için verilen savaşımından geçtiği yolunda, işçi sınıfının bir sınıf olarak tavrını koymasında köşe taşı oldu.

Bruno Furch şunları belirtti: Niktasdorf'daki küçük bir kağıt fabrikası, fabrikaların kapatılmasına karşı savaşımın nasıl verildiğine bir örnektir. Birkaç yıl önce fabrika, 400–500 işçinin makul ücretler almasına karşın normal olarak çalışıyordu ve kâr da ediyordu. Topluluk içinde «sosyal barış» vardı. İşverenlerin fabrikanın kapatılacağını ilan etmeleriyle gürültü koptu. Demekki, topluluğun bütçesine giden vergiler durdurulacak, fonlar tükenecek ve 1.200–1.500 insan (işçiler ve aileleri) hiç bir alım gücü olmadan işsizlik ödeneği ile yaşamak zorunda kalacaklardı. Bu olay, küçük kasabanın tüm yetişkin nüfusunu hareketlendirdi, yalnızca işçileri değil, tüccarları, sosyalist partinin yerel yönetimini hatta Avusturya Halk Partisi'-

nin sağ kanadını bile. Bir direniş hareketi başlatıldı, bütün kasaba halkının katılımıyla çeşitli protesto toplantıları yapıldı, caddeler bloke edildi, çeşitli partilerden milletvekilleri parlamentoda sorular sorarken, ülke ve Federal hükümetlere delegasyonlar gönderildi. Sonuç ne oldu? Yetkililer araya girdi ve işyeri üretimin düşmesine karşın kurtarıldı.

Ülkenin başka yerlerinde de yapılan benzeri eylemler, işyerlerinin kapatılması sonucu, eğer eskisi kurtarılamıyorsa, kaybedilen işlerin yerine yenilerinin bulunmasının güvencelemesini sağladı. Avusturya Komünist Partisi'nin yerel örgütleri de içinde, demokratik güçler bölgesel önemdeki program tasarıları hazırlıyorlar ve kendilerini desteklemeleri için halkı harekete geçiriyorlar. Sonuç olarak, eyalet hükümetleri ve federal hükümet istihdamı koruma adımları atmak için zorlanıyorlar.

Avusturya'da yakın bir geçmişe kadar, özellikle, ülkede gerçek uzun süreli bir işsizlik olmadığı için işsizleri örgütlemek çok zordur. İşini kaybeden biri hemen iki üç hafta içinde başka bir iş bulacağını sanmaktadır. Bu, onun harekete katılmayı reddetmesinin tek nedeni değil, aynı zamanda o, komşusu yüzünden işini kaybettiğini düşünmektedir. İş bulma büroları önünde «istemeyen insanlar»dan oluşan kuyruklar olmaması için işsizlik ödeneği FAC'de olduğu gibi posta ile gönderiliyor. Buna karşın, koşulların dayatmasıyla «işsiz işsize yardım eder» belgisi altında birleşmeler gözükmeye başladı. Parti onların somut taleplerini destekliyor: İş piyasasında sendika kontrolü, işini kaybeden birinin otomatikman sendikadan çıkarılması uygulamasının kaldırılması vb.

Pierre Beauvois de şunları söyledi: Avusturyalı yoldaşın söylediği yöntem, Sosyalist Parti hükümette yer aldığı zaman Belçika'da da sürekli kullanıldı. Halk yığınlarının bakanlar üzerindeki baskısı sonucu, ulusal ve bölgesel çapta yetkililer şu veya bu şirkete giden fonları vermekten vazgeçiyorlardı. Fakat durum şimdi daha değişiktir. Sosyalistler artık hükümette değildir. Ve onlardan ölüp gitmekte olan fabrikaları kurtarmak için kredi sağlamak olanaksızdır. Fakat ülkede sosyal alanda geriye dönüş politikası direnişle karşılaşılıyor. Kapatılan çelik fabrikaları işçileri grev yapıyor, taşımacılık, kamu kurumları ve diğer sanayi kollarındaki işçiler grev yapıyor.

1983 yılının sonunda Liege'deki «Valfil» işçileri bir aydan daha uzun bir süre bir fabrikayı işgal ettiler. «Ortak Pazar»ın baskısı ile hükümet daha 18 ay önce çalışmaya başlayan ve 5 milyar franka mal olan kendisine ait bir maden işleme tesisinin çalışmasını durdurmak istemişti. Daha önce de komünistlerin yönetimindeki sendika, sahiplerinin kapatmak istedikleri «Chevron» petrol rafinerisini kendi üstüne devretmeye karar vermişti. Emekçiler 4 ay işletmeyi ellerinde tuttular. Gerçi daha fazla elleinde tutamadılar ama onların savaşı tüm ülkede yankı uyandırdı.

Komünistler partinin son kongresinde belirlenen alternatif politika-

larını yığınlara anlatıyorlar ve tüm çabalarını, Belçika Emek Federasyonunca desteklenen ve gittikçe daha çok gözönüne alınan önerileri üzerinde yoğunlaştırıyorlar. Bu sendikal birliğin, sosyalistler üzerinde ve hatta Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu üzerinde de etkisi vardır ve bundan dolayı da Belçika işçi sınıfı hareketinin yönlendirilmesinde önemli bir rol oynar.

Belçika'da işsizleri örgütlemek o kadar zor değildir. Çünkü yapmaları gereken bir görevleri vardır ve her gün belli yerlere gidip kendilerini kaydettirmeleri gerekir. Çoğu kez de caddelerde yağmur altında beklemek zorunda kalırlar. Böylece biz, kayıt işlemlerinin kolaylaştırılması gibi sınırlı ve somut bir istem için bazı yerlerde halkın çeşitli kesimlerinden gelen bu insanları yetkililere karşı hareketlendirmek için çalışmaya başladık. Daha sonra inşaat ve taşımacılık vb. alanlarda iş sahası açılması gibi partinin yaptığı öneri temelinde hazırlanan bir dilekçeye işsizlerden imza topladık. Wallonia, Flanders, ve Brüksel'de bu istemi destekleyen on binlerce imza toplandı. Aynı zamanda hem kendimiz, hem de diğer güçlerle birlikte, hem işsiz, hem de potansiyel işsiz durumunda olan lise ve yüksek okul gençliğine iş sağlanması için gösteriler örgütlemeye başladık. Fakat bütün bu girişimler henüz ülke çapında bir işsizlik hareketinin yapısının oluşmasına yol açmadı.

John Pittman şunları söyledi: 1983 yazında ABD'de böyle bir yapı oluşturuldu. Bu daha önce yapılamazdı. Çünkü ekonomiyi altüst eden bunalımlara karşın insan işini kaybetse de her zaman bir başka iş bulma umidini kaybetmiyordu. Milyonlarca insanın bu umutları ise varolan bunalımlarla yok olup gidiyordu.

Benden önce konuşan yoldaşlar, işsizliğe karşı savaşımın, işyerini kapatmak veya kadro eksiltme gibi işçilere gözdağı verilen yerlerde başlatılmasını söylemekte çok haklıydılar. Fakat ABD'de bugün kimseye önceden haber verilmiyor. Hemen geçici işten çıkarma uygulanıyor ve bir ücret de ödenmiyor. Bu nedenle Komünist Partisi aç olanlara yiyecek, evsizlere barınacak yer sağlamak gibi şeylerle ilgileyecek işsizler örgütleri kurulmasını önerdi.

Bu tür çabaların bir sonucu olarak yörelerde oluşturulan yüzlerce işsizler komitesi ülkenin her yanına yayıldı. Bunların 2-3 Temmuz 1983 tarihinde Chicago'da yapılan ulusal kongresinin hazırlıkları başladı. Bu kongre 84 kentten 30'u sendikalar olmak üzere 118 örgüt ve bu örgütlerden 500 delege katıldı. Kongre iş sahaları yaratılması, işsiz işçiler ve aileleri ile dayanışma, ülke ekonomisinin barışçı raylara oturtulması ve askeri harcamaların azaltılması için bir eylem programı kabul etti. Hali hazırda bu örgüt bugün, 1980'lerin geri kalan yıllarında ABD politikasını tersine çevirebilecek ve ülke çapında yaygınlaşan «Reagan'ı işbaşından uzaklaştır» hareketinin savaşkan bir parçası durumundadır.

Ekonomik Haklar Listesi'nde yer alan istemlerin açıklanması çalışması sürerken parti işsizler hareketinin her biçimi içinde yer almanın ve bu hareketin desteklenmesinin de kendisinin bir görevi olduğuna inanıyor.

1984 yılının başında yapılan ABD Komünist Partisi'nin 23. Ulusal Kongresi belgelerinde de, işsizlerin savaşımına katılmayan tek bir parti örgütü kalmamalıdır deniyordu.

Bu savaşımın önemli bir yanı bu savaşımına sendikaların daha aktif katılmasıdır. ALF-CIO fabrikaların kapatılmasına engel olacak bir yasa çıkarılması için çağrıda bulunuyor. Bu örgütün yürütme komitesi Kongre'ye yeni iş sahalarının yaratılması ve işsizlere yardım, ve ayrıca işsizlik ödeneğinin 65 haftaya çıkarılması için fon ayrılmasını içeren 18 aylık ve 68 milyar dolarlık bir program önerdi. AFL-CIO aynı zamanda 27 Ağustos 1983 tarihinde Washington'da İş ve Özgürlük adı altında yapılan büyük yürüyüşü de destekledi. Bu büyük gösteriye, 1984 Kasım'ında yapılacak seçimlerde Reagan ve çevresinin işbaşından uzaklaşmasını isteyen 350 binden fazla insan katıldı.

Jack Phillips de şöyle dedi: Kanada Komünist Partisi, Kanada emekçilerinin üçte biri ile birlik olup olmadıklarına bakmaksızın işsizlerin sendikalaşması için çalıştı. Biz bu olanda yapılan her girişime arka sıkıyoruz. Ülkede işsizlik oranının en yüksek olduğu Quebec bölgesinde çok değerli deneyimler kazanıldı. Şu anda bölgedeki sendikalarla sıkı ilişkileri olan 2 büyük işsizler hareketi var. İşçi sınıfı ve onun işsiz kalmış sınıf kardeşleri arasındaki dayanışmanın bir göstergesi olarak 1983 Mayıs'ında ortak çabalarla iş için Büyük Yürüyüş örgütlendi.

En önemli çalışma İngiliz Kolumbiyası bölgesindeki sendikalar tarafından gerçekleştiriliyor. Burada bölge sendika federasyonu tarafından kiratlanan ve tam gün çalışan koordinatörleriyle 27 eylem merkezi var. Bunların rolü sendikal hareket içindeki sağ ve sol kanat içindeki güçlerce hâlâ tartışılıyor. Sağ güçler bu merkezlerin eylemlerinin bölge sınırları içinde kalmasını, görevlerinin maddi yardım dağıtma ve yiyecek merkezleri vb. gibi işlerle sınırlanmasını istiyor. Sol güçler ise bu merkezlerin fonksiyonlarının, işsizlerin kendi hakları doğrultusunda eyleme geçmeleri için örgütlenmelerini sağlayacak bir odak noktası olmasını istiyorlar. Bu doğrultuda bazı başarılar da elde edildi.

Kanada'nın 10 bölgesindeki politik ve ekonomik durum bölgesel hükümetlerin kontrolündeki değişik güçler ve işçi sınıfı ve demokratik hareketin farklı gelişme düzeyleri açısından son derece kendine özgü özellikler gösterir. Bu koşullarda işsizlerin kendilerinin çabaları ve onlar için gösterilen tüm çabalar çoğu kez bölgesel düzeyde ele alınır.

Komünist Partisi sendikalar ve yığın örgütleri ile sıkı bağlarını koruyor. Bizim işsizler hareketinin yönetimine başkalarını katmamak gibi bir iddiamız yok, ama biz, Kanada Komünist Partisi'nin ulusal düzeyde içinde

olmak üzere her düzeyde eşitlik ve gönüllülük temelinde işbirliği yapmaya, çabalarını birleştirmeye hazır olan tek parti olduğuna inandırmak istiyoruz. En önemli şeyin, Kanada'da geniş bir demokratik koalisyonun yaratılması için çalışmak olduğuna inanıyoruz. Eğer bunalımın etkileri olağanüstü boyutlara ulaşırsa yeni bir ekonomik politika gereksinimi ortaya çıkar ki, bu da yeni bir hükümeti, antitekel bir hükümeti gerektirir.

Portekiz'de bunalımın ve yaygınlaşan işsizliğin etkilerini yok etmek için harcanan çabalar başlı başına politik bir nitelik gösteriyor. *Enrique Sousa* (PKK MK üyesi) bu konuda şunları söyledi: Nisan Devrimi'nden sonraki ilk dönemde patronların ve toprak sahiplerinin ekonomik sabotajlarına engel olmak ve kapitalist olmayan güçlü bir sektörün temellerini atmak için çaba harcandı. 7 yıldan daha uzun bir süre, tüm çabamızı, *Mario Soares* yönetimindeki Sosyalist Parti ve Sosyal Demokrat Parti hükümeti eliyle büyük kapitalistlerin konumlarının yeniden güçlendirilmesi politikasına karşı direnme üzerine yoğunlaştırdık. Halk yığınlarının güçlü ve birleşik eylemi, Portekiz Komünist Partisi'nin ve işçi sınıfının işsizlik sorununu çözmek için öne sürdüğü demokratik alternatifin yolunu açabilirdi.

Portekiz emekçilerinin uyguladığı çeşitli savaşım biçimleri arasında ulusal çapta olanları da vardır. Yalnızca 1983 yılında, tüm ülkede Çalışma Hakkı için Ulusal Konferans çerçevesi içinde toplantılar, geçici işten çıkarmalar için getirilen yeni yasaya karşı gösteriler (14 Ekimde) vb. yapıldı. Bölgesel düzeyde olduğu kadar işyerlerinde ve hatta gruplar halinde güçlü eylemler gerçekleştiriliyor. Geçen yıl Setubal'de gençlerin işsizliğe ve eğitim düzeyinin düşürülmesine karşı Savaşım Günleri oldu, cam ve tekstil işçilerinin açlık yürüyüşleri, sokakların işgal edilmesi vb. gibi sayısız gösteriler yapıldı.

Üretimin düşürülmesi ve işten çıkarma, sendika aktivistlerine saldırı ve işçileri haklarından mahrum eden geçici iş sözleşmeleri yapılması planlarına karşı örgütlü direnişler Portekiz'deki fabrikalar ve diğer işyerlerinde yaygınlaşıyor. İş bırakma ve grevler (kısa, geçici ve uzun süreli, fabrikaları işgal ederek yada işgal etmeden) gibi savaşım biçimleri uygulanıyor. Emekçi halk gerçekten cesurca hareket etti ve işverenlerin ve hükümetin baskı aygıtına karşı kararlılıkla direndi.

1983 yılının sonlarına doğru toplanan Portekiz Komünist Partisi'nin 10. Kongresi'nde, politik eylemlerin rejimin politikasına karşı çıkmakla sınırlandırılmadığı belirtilmişti. Emekçi halk, ülkenin ekonomik ve sosyal sorunlarının çözümüne, devlet ve karma ekonomi sektörlerin güçlendirilmesine yapıcı bir katkı yapmak istiyor. Portekiz halkı tüm gücüyle tarım reformu ve 22.500 üyesi bulunan çiftçi kooperatifleri gibi Nisan Devrimi'nin temel kazanımlarını savunmak için her çeşit eylemi gerçekleştirmiştir.

İşsizliğe karşı savaşım ülkenin en büyük ve yığinsal örgütü olan Portekiz Emekçileri Genel Federasyonu (Intersendikal) tarafından yürütülüyor.

Komünistler sendikal yapının her düzeyinde çok önemli rol oynuyorlar ve parti işçi sınıfı hareketinin demokratikliğini, birliği, bağımsızlığını korumak için her şeyi yapıyor. Bölücülerin her türlü entrikalarına kararlı bir şekilde karşı koyuyor.

Portekiz'de işsizlerin kendi örgütleri yok ve sürekli bir temeli olan böyle bir yapı oluşturmakda bizim için oldukça zor. Ama yine de onlar işçi sınıfının ayrılmaz bir parçasıdır ve çoğu kez üyelik ödeneğinden muaf tutulsalar da sendika üyeliği haklarını kaybetmiyorlar. Güçlü ve ortak eylemler ise şu sonuçları doğurdu: İşini kaybetmemek, yasa dışı olarak işten atılanların tekrar işe alınması ve diğer başka istemler için yapılan eylemlerin yüzde 75'inde başarıya ulaşıldı.

Bert Ramelson şöyle dedi: Bunalımın çalışma alanına etkilerine karşı şüphesiz yalnızca işsiz kalanlar savaşılamaz. İşçi sınıfının ezici çoğunluğu bu savaşıma aktif bir şekilde katılmalıdır. Eğer işsizler komiteleri, diğer işçileri tümüyle, sendikalarla ve diğer sol güçlerle birlikte hareket ederse tek tek somut istemlerin kazanılması daha da kolaylaşır.

Büyük Londra belediyesi bölgesi bu tür işbirliğinin oldukça etkili olduğu bir yerdir. Çalışanların işini korumak ve yeni işyerleri yaratmak amacıyla özel bir komite kurulmuştur. Her ne kadar işletmeler işyerlerini kapatmak için gözdağı veriyorlarsa da, komite bunların kapanmayacağını, belediye bütçesinden bunlara fon ayrıldığını biliyor. Bu komiteler, üretimin yönetiminde yardımcı olan ve komite tarafından yönlendirilen uzamanlarıyla giderek işçilerin bir çeşit kooperatifleri haline geliyor. Aynı şey, başka bir sanayi kentinde, ilerici belediye meclislerinin birçok işletmesinin kapanmasını önlemek için çaba harcadıkları Sheffield'de de gerçekleştiriliyor.

Üretimin düşürülmesine karşı savaşım her zaman istenilen sonuçları vermiyor. 1983 yılında çelik işçilerinin çelik fabrikalarının kapatılmasına engel olmak için yaptıkları altı haftalık grev başarısızlıkla sonuçlandı. Diğer yandan ise, uluslarüstü «Timex», elektronik fabrikasını İskoçya'dan Fransa'ya transfer etme kararını geri aldı. Fabrikayı işgal eden işçilerin direnişleri sonunda böyle bir uygulama yapmak zorunda kaldı. Aynı örnekler kömür, tersane ve giyim sanyinden de verilebilir.

İngiltere'deki birçok sanayi işletmelerinin birçok şirketi vardır ve bunların sahipleri bunlardan bazılarını kapatmakta ve çoğu kez de üretimi başka yere kaydırmaktadır. Bu ise, başka fabrikalardan getirilen makinaları kullanmayı veya çalışma arkadaşlarından ayrı çalışmayı reddeden işçilerle dayanışmayı daha da önemli kılıyor. Bu tür bir eylemden korkan Thatcher hükümeti, özel bir yasayla dayanışma eylemini yasakladı. Sendikalara karşı olan bu yasanın kullanılmasının en son örnekleri işlerini kaybetmiş basın işçileri ile dayanışma gösteren Ulusal Grafik Birliği'nin eylemleri ve geçen Mart ayında, Kömür İşletmesi'nin ocakları kapatma planlarına karşı da-

yanışma eylemine geçen Yorkshire madencilerine karşı yine Kömür İşletmesinin bu yasaya dayanarak çıkardığı bir emirle işçilerin işten atılmasıdır. Çıkarılan yeni yasa, demokrasiye meydan okumadır, işçi sınıfı hareketine, sendikalara indirilmiş bir darbedir. Biz bu yasanın kaldırılması için herşeyi yapmaya niyetliyiz.

Büyük Britanya Komünist Partisi sendikaların konumlarındaki olumlu değişimleri sevinçle karşılıyor ve her yolla destekliyor. Daha yakın bir zamana kadar sendikalar işlerini kaybetmiş olanları sendika üyeliğinden çıkarılıyordu. Fakat şimdi durum farklıdır. Bazı sendikalar işlerini kaybetmiş olanları tekrar sendika üyeliğine alıyor ve onlar için özel merkezler açıyor. Aynı önemde başka bir olgu da, komünistlerin alternatif ekonomik stratejileri büyük ölçüde sendikal hareket ve muhalefetteki İşçi Partisi tarafından resmi politika olarak kabul ediliyor.

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL) Merkez Komitesi üyesi Akis Fantis partisinin diğerlerine benzemeyen ayrı bir deney olduğunu belirtti ve şöyle dedi: 1974 yılında adanın yaklaşık yüzde 38'ini işgal eden Türk birlikleri 200 bin kadın ve erkeği, ki bunlar nüfusun yüzde 20'sini oluşturuyor, evsiz ve tüm geçim olanaklarından yoksun bıraktı. Ve ülke yığınsal bir işsizlik sorunu ile yüzyüze geldi. Bu olağanüstü önlemler gerektiren felaket oldu. İlk önce göçmen durumuna gelenler için ülke çapında yardım kampanyası örgütlendi. İkinci olarak, planlı ve kontrollü bir şekilde Kıbrıs'ta iş bulamayanların başka ülkelere gitmesi sağlandı. Daha sonra sendikaların baskısı ile hükümet yoğun bir şekilde konut yapımına girişti. Tüm bunlar işsiz kalanlara geçim olanakları sağlamakla kalmadı, aynı zamanda göçmenlerin ev sorunlarının hızlı bir şekilde çözülmesine de yardım etti.

Kıbrıs'ta bugün işsizliğe karşı savaşım çoğunlukla işsizliği önleyici bir nitelik taşıyor. Ne zaman bir işletme üretimi düşürme veya geçici işten çıkarma gibi gözdağı vermeye kalksa sendikalar derhal araya giriyor ve işverenlerin bu tür niyetlerini önlemeye çalışıyorlar. Böyle bir olay Coca Cola fabrikalarında ortaya çıktı. Fabrika üretimi düşürmeye ve emekçileri geçici olarak işten çıkarmaya başlayınca, işçiler buna yanıt olarak sendikanın çağrısı üzerine fabrikayı devraldılar. Şirket de taviz vermek zorunda kaldı. Başka bir örnek. Matbaalarda ofset baskıya geçildiği zaman birçok linotipçi ve sayfa bağlayıcısı işsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Biz belli kurullarla anlaşmaları sağlama aldık ve tek bir kişi bile işini kaybetmedi.

AKEL, tüm bu eylemleri örgütlerken ve bunalımlara ve artan işsizliğe karşı partinin öne koyduğu alternatifin gerçekleşmesi için savaşım verirken geniş halk yığınlarına güveniyor. Şunu hatırlatalım ki, 1981 yılında yapılan son genel seçimlerde parti, oyların yüzde 33'ünü alarak ülkede en etkili politik güç haline gelmişti. Çatısı altında sendikalı tüm işçilerin yaklaşık yarısının toplandığı Emek Federasyonu ise en güçlü bir sınıf

örgütüdür. Tüm bunlar, AKEL hükümette temsil edilmese de hükümetin politikası üzerinde güçlü bir etki yapmasına yardım ediyor. AKEL ve başında Kyprianu'nun bulunduğu ve halen iktidardaki parti olan DIKO arasındaki demokratik işbirliği de, savaşımsız ve çelişkisiz olmasa da yine de uyum içinde emekçi halk için oldukça etkili olan birçok sonuçların alınmasını olanaklı kıldı.

İb Nörlund (Danimarka Komünist Partisi Yürütme Komitesi ve Merkez Komitesi Sekreterliği üyesi) şöyle konuştu: İngiltere'de olduğu gibi bizde de komünistlerin önerileri tüm Danimarka işçi sınıfı ve ülkenin ilerici örgütleri tarafından kabul ediliyor, onaylanıyor. Bu ise bize alternatif politikanın desteklenmesi doğrultusunda birleşik bir cephenin yaratılması için çabalarımızı daha da yoğunlaştırmakta itici bir güç oluyor.

1980 yıllarının başında, gerek parti içinde, gerekse bir dizi ilerici sendikada işsizler hareketinin daha da güçlendirilmesi olanakları üzerine çeşitli toplantılar yaptık. İşsiz kalmış olanların nasıl aktifleştirileceği, onların nasıl düşünmeye ve birlikte hareket etmeye sevkedileceği bu toplantıların ağırlık noktasını oluşturuyordu. Daha sonra ortaya attığımız «Daha az konuşma, daha çok eylem» sloganı büyük destek gördü ve 1982 Şubat'ında yapılan ilk gösteriyi başka birçok eylem izledi. Mart 1983'te Alborg'da yapılan ülke çapındaki işçi gösterisine yerel işsiz birliklerinden 300 delege katıldı. Ulusal işsizler komitesinin 4 Ekim'de düzenlediği bir gösteriye de 35 bin kişi katıldı. Yıl sonundan beri de bu komitede 30 yerel örgüt temsil ediyor ve sürekli bir yönetimi de oluşturuldu. Aralık ayından beri aylık olarak özellikle işsizler için yayınlanan «Stempel»de, sendikalarda, kluplerde ve işsizlikle ilgili merkezlerde dağıtılıyor.

Hareket gittikçe güç kazanıyor, fakat hâlâ yapılacak çok iş var. İşsizlikle için savaşım yalnızca işsizleri ilgilendirmemelidir. Ne ki Komünist Partisi ile ilişkisi olan birkaç sendika dışında diğer sendikalar henüz, bu önemli sorunun sorumluluğunun yükünü omuzlarında taşımaya hazır değildirler. Ne sosyal demokratlar, ne de kendilerini «işçilerin» partisi diyenler, henüz emekçi halkın örgütlerinde bölücülük yapma ve onların ortak eylemlerine engel olma dışında herhangi bir etkinlik göstermediler. Hareketi yalnızca komünistler yürütüyor ve harekete yeni yeni unsurlar katıyorlar. İşsizlik sorunu gittikçe büyüdüğü ve keskinleştiği için partimiz bu yoldaki eylemlerini daha geliştirmek niyetindedir.

EMEK VE BARIŞ ETLE TIRNAK GİBİ SIMSIKI BİRBİRINE BAĞLIDIR

Çeşitli ülkelerden komünistlerin, ideolojik, politik ve örgütsel çalışmaları üzerine yapılan karşılıklı değiş-tokuş görüşmelerinde, istihdam sorununun keskinleşmesinin yığınların savaşımlara karşı ve barış için savaşımla,

silâhlanmanın hızlandırılmasına karşı gelişen bilinciyle bağlanması görüşü her defasında ileri sürülmüştür.

Alman Komünist Partisi, «Roket değil, işyerleri sağlansın!» belgisini ileri sürerken ve propaganda ederken, bunun «sosyal parçalanma» politikasıyla Federal Almanya Cumhuriyeti'nde sürekli artan askeri harcamalarla bağını gösteriyor.

ABD Komünist Partisi, maddesel kaynak ve insan potansiyelinin, yoksulluğun üstesinden gelmeye, New York'un merkezindeki Güney Bronska tipinden apartmanları yıkımdan kurtarmaya, beyaz derili olmayan 50 milyon Amerikalının acıklı durumunu iyileştirmeye, toplumun gereksinimi olan eğitimin ve sağlık hizmetlerinin hiç olmazsa enaz düzeyde tutulmasına ayrılması görüşünü ileri koyuyor. Komünistler buna ulaşmak için, önce korkunç askersel harcamaların azaltılmasını sağlamak gerek diyorlar. Amerikan emekçilerinin böylesi istemleri Washington'a yürüyüş sırasında ve işsizlerin Chikago Kongresinde yükseltildi.

Belçika komünistleri, askeri fabrikayı sivil fabrika haline dönüştürme sorununu yığınlara açıklamaya büyük önem veriyorlar. Bu, boşuna çaba değildir. Avcı silahı ve makineli tüfek üreten Lije'deki büyük fabrikalarda, Savlerus'daki askeri uçak üreten «Sabra-Sonaka» ve «Dasso» fabrikalarında binlerce emekçi çalışıyor. Sempozyumda, fabrikaların barışçıl raya oturtulmasını, iş piyasasındaki gergin durum karşısında hiç bir ilerici örgüt bu alanda çalışan emekçilerin, hükümetin silah üretimine ve ihracına, askeri uçaklar satın almasına karşı çıkmasının, yeni üretimin realizasyonu ve işyerlerinin korunmasını sağlayacak bir plân hazırlanmadan sağlanmayacağına işaret ettiler.

İngiliz sendikaları böyle bir programın hazırlanması üzerinde çalışmalar yapıyorlar. En büyük sendikalardan biri olan Ulaşım İşçileri Sendikası ile Vasıfsız İşçiler Sendikası ve Hizmet İşçileri Sendikası, silâhlanmanın yalnız barışa değil, aynı zamanda ekonomiye, yani istihdama nasıl zarar verdiğini gösteren belgeler yayınladılar. Askeri uçaklar üreten ve roket parçaları hazırlayan «Lukas Aerspace» firması, ve askeri gemilerin inşa edildiği «Vickers» firması tersanelerinde çalışan emekçiler için de askeri fabrikaların sivil fabrika haline dönüştürülmesi üzerine buna benzer planlar hazırlandı. Bu girişimler ülkede ve ülke dışında ilgi uyandırdı.

Kardeş parti temsilcileri, yaptıkları konuşmalarda, ülkelerinde varolan ağır sosyal ve uluslararası durumun, komünistleri, barış için ve işyerlerinin sağlanması için, demokratik dönüşümler için geniş yığınların birliğinin sağlanması yönünde daha aktif çalışma yapmakla yükümlendiğini bir kez daha belirttiler.

Sempozyumda, kapitalist ülkeler komünist partilerinin önünde birçok ortak sorunun olduğu ve bunların çözümünün de ortak çabalarla olanağı olduğu belirtildi.

AKP ve BKP temsilcileri, bölgelerarası sorunların çözümünün bölge içinde ve daha geniş düzeyde sürekli bağlarla çözümü sorunu üzerinde düşünülmesini teklif ettiler. Böylesi karşılaşmalarda, örneğin uluslarüstü tekellerin çeşitli işçi kesimlerini birbirine karşı düşürme çalışmaları ve planları üzerine, ekonominin rasyonalizasyonu ile çalışma saatlerinin kısıtlanması sorununda ortak tutum saptamaları için karşılıklı görüş alış verişinde bulunulabilir. ABD Komünist Partisi, Büyük Britanya Komünist Partisi ve öteki partiler, kapitalist pazarda eşitsiz ticari ve ekonomik ilişkiler, süregelen yeni-sömürgeci sömürü ışığında, sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkelerde birbiriyle bağlantılı istihdam sorunlarını tartışmanın önemli olduğu kanısındadırlar. Sempozyuma katılanlar, daha sık görüş, ve deneyim değiş tokuşunun emekçilerin hakları ve işyerleri, sosyal ilerleme ve barış için komünistlerin savaşımını daha da etkinleştirmeyi sağlayacağını belirttiler.

YİĞİNSAL İŞSİZLİK TOPLUMUYLA İLGİLİ VERİLER

■ «Ortak Pazar» ülkelerinde bu yılın Şubat ayında işsizlerin sayısı 12,9 milyona ulaştı. Bu, Ocak ayına oranla, 100 bin kişinin daha arttığını gösteriyor. Çalışabilir nüfusun yüzde 11,5'i «istenmeyen insanlar»dır. Bu verileri Fransız komünistlerinin gazetesi «L'Humanite», 23 Mart günlü sayısında Avrupa Ekonomik Topluluğu verilerine dayanarak açıkladı.

■ 1970 yıllarının başlarında *Federal Almanya Cumhuriyeti*'nde işsizlerin sayısı %0 1'i geçmiyordu, Nisan 1984'de bu oran %0 10,2'ye çıktı.

Geçenlerde Nürnberg'deki Federal Çalışma Kurumu'nun yayınladığı inceleme göre, 1974'le 1983 yılları arasında değişik dönemlerde işsiz kalanların sayısı 12,5 milyonu buldu. Bu rakam istihdam edilenlerin yaklaşık üçte biridir. Ülkede işsizlerin gerçek sayısı resmi rakamlarda belirtildiğinden nerdeyse iki kat yüksektir. Bu, hesaplara göre çalışabilir nüfus arasında işsizlerin payı %0 18'e varacak ölçüde yüksektir.

■ Daha beş yıl önce 10 milyon nüfuslu bir ülkede 500 bin işsiz var demek, *Belçika*'da sendikal çevreler ve reformist partiler arasında işsizliğin kritik bir düzeye ulaştığını söylemek sayılırdı. Ulusal Çalışma Bürosu'nun verilerine göre Temmuz 1983'te tümüyle işsiz olanların sayısı 511 bine, yani iş güncünün %0 12,5'ine ulaştı. Bu sayıya yetkililerin işsizliğin vardığı gerçek boyutları gizlemek için tümüyle geçerli iş sözleşmelerinden yoksun bıraktıkları ve vaktinden önce emekliye ayırdıkları 250 bin Belçikalı daha eklenmelidir.

■ 8 Eylül 1983'de *Büyük Britanya*'da kayıtlı işsizlerin sayısı 3.167.400'e yükseldi. 1982 yılının Aralık ayında işsizlerin sayımı için ülkede yeni bir sistem yürürlüğe girdi. İş ve İşçi Bulma Kurumuna başvurmayan, ya da 60 yaşına varıncaya dek çalışmak isteyenler işsizlik listelerinden siliniyor.

Bunun sonucu resmi rakam 300 bin, yani %10 azaldı. Gerçek işsiz sayısı resmi rakamlardan üçte bir daha yüksektir. Sendikalar ve Komünist Partisi'nin tahminlerine göre bu rakam bugün 4 milyonun üzerindedir.

■ ABD Çalışma Bakanlığı'nın verilerine göre, 1983 Mart ve Haziran ayları arasında ülkede yaklaşık 15 milyon insan işsizdi. Komünist Partisi ve sendikalara göre, ülkede 105 milyon çalışabilir kişiden, tam ve yarı işsiz olanların sayısı 20 milyonu geçiyor.

■ Danimarka'da bütün bir yıl boyunca, şu veya bu dönemde 900 bin insan işsizdi. Buna, kusurlu işsizlik yardımı sistemi ve benzeri sözde yardımların acısını çeken yaklaşık 1 milyon Danimarkalı işsiz ve bunların aileleri de eklenmelidir. Böylece, emekçilerin resmi rakamlardaki %10'u değil, tersine, ülke yurttaşlarının üçte biri bu «bir numaralı» sosyal hastalığın etkisi altındadır.

■ Yunanistan'daki işsizlik üzerine resmi ve ayrıntılı bilgi ve veriler yoktur. Değişik hükümet kuruluşlarının hesaplarına göre 1983 yılının sonunda işsizlerin sayısı 200 bindir, fakat sendikaların verilerine göre işsizlerin sayısı 250 bin kişiyi aşmıştır.

■ Kıbrıs'ta işsizlik düzeyi ötekilere göre düşüktür, ama 1979'daki %1,8'lik oranla kıyaslanırsa, 1983'te %3,3 ile artma eğilimi göstermektedir. Bu «istenmeyen insanlar»ın yarısından çoğunu, %22'sini genç uzmanlar ve %33'ünü okulu bitirdikten, ya da askerlik hizmetini tamamladıktan hemen sonra iş piyasasına gelenler oluşturuyor.

■ Avusturya'da 1979 yılında işsizlik oranı %2 dolaylarındaydı, 1982'de %3,7 ve 1983 yılında %4,7. 1983 yılının Kasım ayının sonunda kayıtlı işsizlerin sayısı 136.240'a çıktı. 19 ile 25 yaş arasındaki gençler arasında 1983 yılının Kasım ayının sonunda işsizlerin oranı %6,7'ye ulaştı, yani yaklaşık 35 bin.

■ Kanada'da Haziran 1981'de işsiz emekçi sayısı 291 bin iken, bu oran Eylül 1983 yılında 14 hafta ve daha çok süre ile iş bulamayanların sayısı 741 bine ulaştı. 82 binden fazla Kanadalı, iş bulma umudunu yitirerek, iş aramaktan vazgeçtiler. Hükümet bu gibileri işsizler listesine almıyor. Bundan başka, Federal İstatistik Bürosu'nun resmi verilerine göre, tam gün çalışmayan, hatta haftada bir saat da çalışsa 582 bin emekçi (işsiz diye sayılmıyor) işsizler listesine girmiyor. Bunun için Komünist Partisi bugün çalışabilir nüfusun %18'inin, yani 2 milyon Kanadalının işsiz olduğunu iddia ediyor.

■ Portekiz'de 1983 yılının sonunda işsizlerin sayısı 500 bin idi. Bunlardan %62'si 25 yaşına kadar olan gençlerdir. 420 bin insan (özellikle bunlar kuruculuk alanında çalışan işçilerdir) veya %11'i ücretli emekle

geçici anlaşmalara dayanarak, hukuksal savunmadan yoksun, sürekli atılım korkusuyla çalışmaktadır. İşsizlik yardımı çalışma olanağından yoksun bırakılanların yalnız % 18'ine ödenmektedir.

■ OECD uzmanlarının hesaplarına göre, yalnız gelişmiş kapitalist ülkelerde, işsizlik nedeniyle 340 milyar dolar emek kaybı olmuştur, yani Fransa gibi bir ülkenin gayri safi milli hasılasının yarısına eşittir.

■ ABD'de işsizliğin ulusal çapta % 1 yükselmesi, 37 bin insanın ölümlüne neden olmakta, buna ek olarak 920 intihar ve 630 cinayet, devlet ruh hastalıkları hastanesinde bulunan 4 bin, hapiste yatan 3.300 kişi de eklenmelidir.

«New York Times» gazetesine göre, Pentagon'un harcadığı her bir milyar dolarla 28 bin işyeri yaratılabilir, eğer aynı miktar kamu ulaşımına yatırılırsa 32 bin, ücretlilerin ve maaşlıların kişisel tüketimi için harcanırsa 57 bin, eğitim alanına harcanırsa 71 bin işyeri yaratılmış olur.

■ İtalyan FIAT firması yöneticilerine göre, beşduyu robotları gelecek 10 yıl içinde işgücü ihtiyacını yüzde 90 azaltacaktır. Amerikan İmalat Sanayi Mühendisleri Derneği tahminlerine göre, ABD'de otomobillerin yarısı 1988 yılında otomatik olarak üretilecektir. Amerikan Maliye Bakanlığı, 1990 yılında banka ve sigorta şirketlerinde bugünkü işi yapacak yüzde 30 daha az memura ihtiyaç duyulacağı kanısındadır.

■ OECD tarafından yapılan araştırmalara göre, ekonomik alanda gelişmiş kapitalist ülkelerde işsizliğin daha da artmasını önlemek için GSMH'nın yüzde 3, işsizliğin azaltılması için en az yüzde 4 olması gerekiyor. Gerçek artışın ise yılda yüzde 2'yi geçmesi şüpheli.

■ Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sekreterliğince açıklanan araştırmalarda, şu anda OECD üyesi ülkelerde yüzde 10 oranındaki işsizlik, olduğu gibi kalacaktır. Batı Avrupa ülkelerinde ise yüzde 12'ye çıkacaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nun uzmanları, Doğu Avrupa ülkelerinin çoğunun anayasalarında tam çalışma hakkının yazılı olduğunu ve bunun pratikte de uygulandığını yazıyorlar.

Latin Amerika ile ABD arasında çelişkiler artıyor

HAVANA KONFERANSININ SONUÇLARI ÜSTÜNE (1)

Raul Valdes Vivo

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi

Büyük Fransız romancısı Honore de Balzac yakınlarını acımasızca eze-
rek, sömürerek, ısrarla zenginlik yığan bir tefeci tipi yaratmıştır.

ABD artık 150 yılı aşkın bir süredir Latin Amerika'yla çelişkileri «birik-
tiriyor», Meksika'nın topraklarının yarısını işgalinden beri Latin Amerika'-
ya karşı aşağılayıcı, küçümseyici bir tutum izliyor. (2)

ABD'nin büyük ekonomik gücü, önemli ölçüde sürekli olarak Amerikan
emperyalizminin açgözlülük ve bencilliğinin kurbanları olan az gelişmiş
Latin Amerika ülkeleri soyularak, yağmalanarak sağlanmıştır.

Küba halkının ulusal kurtuluş savaşını yöneten büyük önderi Jose Marti
daha 1889 yılında şu uyarıyı yapmıştır: Bizim yarım küremizde en önemli
sorun, Latin Amerika halkları ile ABD arasındaki antagonizmdir. J. Marti,
«Amerika'nın tüm kuzeyinin kendilerinin olduğunu ilan eden ve güneydeki
topraklar üzerinde de imparatorluk hakkı olduğunu tanımasını iste-
yen» (3) ABD yöneticilerinin içyüzünü ortaya koymuştur.

Jose Marti'nin bu sözleri söylemesinden tam 70 yıl sonra Küba Dev-
rimi'nin etkisiyle, yine onun öngördüğü yeni aşama, «ikinci bağımsız-
lık» için savaşım çağı başladı. Bu kez sözkonusu olan İspanyol ya da
Portekiz, İngiliz ya da Fransız sömürgecilik boyunduruğunu atmamak değil,
ABD emperyalizminin insafsız, gaddar egemenliğine son vermektir.

Sosyal kurtuluş, elbette tam ulusal bağımsızlığı kazanmakla sıkı sıkıya
bağlıdır. Sosyalist Küba'nın deneyimi de bunu kanıtıyor.

ABD emperyalizminin bugün dünyada barışın bir numaralı düşmanı
olduğu gözönünde bulundurularak, iki yanlı kurtuluş savaşı (hem yabancı
zulmüne hem de sınıfsal sömürüye karşı), nükleer savaş tehlikesi karşı-
sında dünya halklarının bu tehlikeyi önlemeye seferber edilmesinde ana
öğelerden biri haline gelmiştir.

(1) Bu konferans Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi ile «Barış ve
Sosyalizm Sorunları» dergisi tarafından ortaklaşa düzenlendi. 18-21
Ekim 1983 günlerinde yapılan konferansın çalışmalarına 80'den fazla
parti ve örgütün temsilcileri katıldı.

(2) ABD 1845'te Teksas'ı ilhak etti, 1846-1948 yıllarındaki Amerikan-
Meksika savaşında Meksika topraklarının yarısından fazlasına el koy-
du. (Not Red.)

(3) Jose Marti, Obras escogidas, c. 2, Havana 1979, s. 494.

Anakaramızın komünist ve işçi partileri ve öteki devrimci örgütleri tarafından daha önceleri formüle edilen ve bugünkü duruma uygun olan bu önemli görüşler, Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ile ABD arasındaki çelişkiler konusunda Havana'da yapılan teorik konferansın çalışmalarının temelini oluşturdular.

Biz burada bu son derece önemli ve geniş katılımlı bilimsel forum üzerine hesap vermeyi amaçlamıyoruz. Çünkü bu foruma 150'den fazla rapor ve daha başka belge sunuldu. Tüm bu rapor ve belgeler Küba Komünist Partisi'nin konferansın sona ermesinden hemen sonra yayınladığı derlemede yer almaktadır. (4) Biz burada sadece kolektif tartışmaya katılanların tümünün paylaştığı ortak görüşleri belirtmeye çalışacağız.

Konferansın kapanışı sırasında Grenada Başbakanı Maurice Bishop'un, bu ülkenin devrimci halk hareketinin tanınmış yöneticisinin öldürüldüğü haberi geldi. Konferansa katılanlar onun anısı önünde saygı duruşunda bulundular. Trajik olaylar halklarımızın kurtuluş savaşının geliştiği zor koşullarla ilgili teorik ve politik analizin önemini bir kez daha ortaya koydu. Ve bundan birkaç gün sonra, 25 Ekimde, ABD'nin Karayipler bölgesindeki bu küçük adayı işgali bir kez daha şu gerçeği son derece kesin biçimde ortaya koydu: Latin Amerika ile ABD emperyalizmi arasındaki çelişkilerin aşılması, ortadan kaldırılması olanaksızdır.

HALKLARIN ORTAK DÜŞMANI

Tartışmaya katılanlar şu görüşte birleştiler: Latin Amerika ve Karayipler bölgesi halklarının ve sıradan ABD yurttaşlarının bir ortak düşmanı vardır. Bu da onları köleleştiren ve Pentagon'la birlikte Washington'un politikasını yönlendiren emperyalist tekeller erkidir.

Konferanstan birkaç gün sonra Fidel Castro, Grenada'da kuruculuk işlerinde çalışanların ve bu ülkedeki görevlilerin, kahramanca savaşım veren ve şehit düşen Kübalıların anısı önünde son saygı duruşunda bulunurken, halklarımızın ABD emekçileriyle dayanışma duygularını dile getirdi, çok geç olmadan onların da eyleme geçmeleri gerektiğini belirtti. Ve şöyle dedi: «Anakaramızda oluşan şimdiki durumda ABD'nin her hangi bir Latin Amerika devletine karşı başlattığı bir savaş, tüm Latin Amerika halklarının buna karşı koyma, direnme maneviyatını yükseltebilir, tümünün saldırganı kınamasına yol açabilir. O zaman aynı yarımkürede bulunan, aralarında işbirliği yapmak, barış ve huzur içinde, dostluk ve karşılıklı saygı ortamında yaşamakla yükümlü olan devletler arasında dibi görünmeyen uçurum ortadan kalkabilir. (5)

Konferansta konuşanlar çeşitli veriler ve örneklerle şimdiki durumun

(4) Conferencia teorica internacional. Memorias. Havana, 18–20 Ekim 1983.

(5) Granada, el mundo contra el crimen. Havana 1983, s. 254.

şu ana niteliğini ortaya koydular: Halklarımızın emperyalizme karşı savaşımı, kendine özgü niteliklerini, biçimlerini, gelişme hızını koruyarak, sürekli geliyor. Bu savaşım Simon Bolivar ve Jose Marti zamanının, aynı zamanda Augusto Cezar Sandino zamanının kahramanlık geleneklerini sürdüren genel bir kurtuluş süreci çerçevesinde geliyor. Bugün bu sürecin başlıca itici gücü, antiemperyalist savaşım veren tüm bağlaşıklarıyla birlikte devrimci işçi sınıfıdır.

ABD emperyalizmi, özellikle saldırgan, macera heveslisi, kendisinde büyük sermaye egemenliğinin tüm en gerici öğelerini simgeleştiren Reagan yönetiminin Beyaz Saray'a yerleşmesinden sonra, demokrasi güçlerini, Orta Amerika'da silahlı müdahalelerle ve Güney koni ülkelerindeki faşist diktatörlükleri destekleyerek geriletmek istiyor. Küba Komünist Partisi MK Politik Büro aday üyesi Antonio Perez Herrero konferansa katılanları selamlarken, halklarımızın verdiği özverili savaşımın yalnız kendi yazgıları için değil, aynı zamanda yeryüzündeki tüm insanların yazgısı için büyük önem taşıdığını belirtti. Washington'un uyguladığı «güce dayanan» emperyalist, terörist, çılgınlık politikası bunlara karşı yöneliktir ve bunları tehdit etmektedir.

Antonio Perez Herrero devamla şöyle dedi: «Latin Amerika'nın yazgısı, dünyanın öteki bölgelerindeki politik gelişmeleri güçlü bir şekilde etkiliyor. Emperyalizmin egemenliğinden kurtulmuş bir Latin Amerika'nın, Bolivar'ın birleşik büyük anakara yurdunun oluşturulması arzusunun gerçekleşmesinin, dünya için, tüm dünya tarihsel süreci için ne denli büyük önem taşıyacağını tasavvur edebilmek için Küba'nın kurtuluşunun bizim anakaramızda ve onun sınırları dışında yaptığı etkiyi anımsamak yeterlidir.»⁽⁶⁾

Antonio Perez Herrero konferansta tartışılan sorunun, yani ABD ile Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ülkeleri arasındaki temel çelişki nedir? sorusunun yanıtını yaşamın kendisinin verdiğini belirtti ve şöyle dedi: «ABD, Latin Amerika'da yalnız yeni-sömürgecilik ezgisini (Puerto Riko'da sömürge ezgisini) korumak değil, aynı zamanda tüm gücüyle bunu anakaramız üzerinde egemenlik kurma global stratejisinin bir ögesi haline getirmek istiyor.»⁽⁷⁾ Kübalı yönetici, ABD'deki Cumhuriyetçi Parti'nin bir tür «Mein Kampf»ı olan ve Washington'un Latin Amerika'ya karşı bugün uyguladığı politikanın ilkelerinin yer aldığı «Santa Fe Belgesi»nin içyüzünü sergiledi.

DEVİRİMCİ SAVAŞIMIMIZIN MERKEZİ

Konferansta, Reagan'ın Batı yarımküresindeki «antikomünist haçlı seferi»ni haklı göstermek için ileri sürdüğü yalan ortaya kondu. ABD, ana-

⁽⁶⁾ Conferencia teorica internacional, ... s. 3.

⁽⁷⁾ Agy.

karamızdaki ölkelerin ve halkların Amerikan egemenliğine karşı artan direnişinin, Sovyetler Birliği ve Küba'nın bir komplosu olduğu yolunda tamamen saçma bir iddiada bulunuyor. Küba Devrimi, ithal ya da ihraç edilmemiştir. Antonio Perez Herrero'nun da belirttiği gibi, biz böyle bir uygulamanın her zaman karşısında yer aldık ve sürekli olarak Latin Amerika'daki ve tüm dünyadaki halkların her birinin kendi yazgısını kendisinin belirlemesinden yana olduk. Bu tutum, Sovyetler Birliği'ni ve tüm sosyalist ölkeler topluluğunu ulusal kurtuluş hareketiyle, yeryüzünde barış uğrunda savaşımları veren her kesle yakınlaştıran başlıca öğedir.

Konferansa katılanlar, anakaramızdaki ölkeler ile onların ortak tarihsel düşmanı olan ABD emperyalizmi arasındaki şimdiki temel çelişkiyi analize ederken, Washington'un kendilerine karşı saldırı planları hazırladığı kahraman Nikaragua, El Salvador ve Küba halklarının verdikleri savaşımları içtenlikle desteklediklerini belirttiler. «Kissinger Komisyonu»nun raporu adındaki belgenin amacı, bu planların gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktır. Bunun böyle olduğunu Latin Amerika burjuvazisi kampındaki ayık düşünceli politikacılar bile açıkça belirtiyorlar. Vietnam'a kahpece, sinsice savaş açanlardan, Şili'de Cumhurbaşkanı Allende'yi devirmeyi ve öldürmeyi planlayıp örgütleyenlerden başka ne beklenebilir?

Emperyalizm, Sandinistlerin Nikaraguası hakkında, o yeni bir Küba olduğu için değil, Fidel Castro'nun belirttiği gibi, bu ölkede utkuya götüren şanlı yolunda ilerleyerek, «yeni Nikaragua» haline geldiği için idam kararı vermek istiyor. Nikaragua'da erk artık Washington'un eski uşağı, kanlı Somoza soppunun elinde değil, egemen halkın elindedir. Bu cumhuriyette ulusal yeniden doğuş hükümeti, 25 yıldır Küba'ya karşı uygulananın benzeri olan emperyalist ablukaya karşı, toprak reformu da dahil, köklü dönüşümler yapıyor, ekonomiyi başarıyla geliştiriyor, halk yığınlılarının ezelden beri içinde bulundukları yoksulluğu, işsizliği, okuma yazma bilmezliği adım adım ortadan kaldırma yolunda önemli başarılar sağlıyor.

Konferans, «Cantadora Grubu»nun Orta Amerika'da barışın sağlanmasına ve bu bölge halklarının kendi yazgılarını özgürce kendilerinin belirlemesine yönelik olan ve Orta Amerika'da bunların sağlanmasını istemeyen ABD tarafından sürekli engellenen girişim ve çabalarını selamladı. Bu girişim ve çabalar arasında Managua hükümetince ve El Salvador yurtsever güçlerince, Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Devrimci Demokratik Cephe sıralarında savaşımları veren ve ölkede topraklarının üçte birinden fazlasını kontrollerinde bulunduran yurtsever güçlerce formüle edilen ve sorunların onurlu biçimde çözümünün öngören öneriler de yer alıyor.

Öte yandan ABD militaristleri aslında Honduras'ı işgal ediyorlar,

onu bir zamanlar Güney Vietnam'ın durumuna getirmeye çalışıyorlar. Bu ülkedeki gerici rejimin, İsrail ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin bölgelerinde oynadıkları rolü Güney Amerika'da oynamasına kendi gücü yetmediği için emperyalistler açık olarak kendi askerlerini savaşa sürmek zorunda kalacaklarını bilerek, Honduras'ı özgür Nikaragua'ya karşı kışkırtmaları artırma yoluna itiyorlar. Çok sayıdaki ABD «danışmanı» aslında çoktandır Nikaragua'da işlenen cinayetlere, El Salvador ve Guatemala'da, geniş halk yığınlarının kurtuluş savaşı verdikleri bu ülkelerde işlenen soykırıma doğrudan katılıyorlar.

Kosta Rika halkı, ülke topraklarında, ülkenin kuzey sınırı bölgesinde, Kosta Rikalıları bile öldüren silahlı Nikaragua karşıdevrimci çetelerinin bulunmasından tedirgindir ve emperyalizmin onu kardeş kanı akıtılacak bir savaşa itme planlarına, ki ABD, Orta Amerika'da sürekli güçlenen ulusal kurtuluş hareketine karşı böyle bir alternatif hazırlıyor, kesinlikle karşı çıkıyor.

Eğer Washington çılgınca serüvenlere girer ve Nikaragua ve El Salvador topraklarına dalarsa, ya da milyonları bulan iyi silahlı ve hazırlıklı savaşçısı olan Küba'ya saldırırsa, karşısında ikinci bir Grenada'yı değil, ikinci bir Vietnam'ı bulacaktır.

Reagan'ın Latin Amerika'da artan saldırganlığının sonul amacının Küba devrimini yok etmek olduğu, hiç kimse için bir sır değildir. Emperyalistler Küba'nın çeyrek yüzyıldır, çağımızın ana içeriğinin kapitalizmden sosyalizme geçiş olduğu tezinin Batı yarımküresi için de geçerli olduğunu göstermesini bir türlü içlerine sığdıramıyorlar. Bir zamanlar sömürge Puerto Riko'dan sonra her bakımdan ABD'ye en çok bağımlı bir ülke olan Küba'da şimdi sosyalizm her alanda tam utkuya ulaşmıştır. Tamamen bağımsız ve egemen olan Küba halkı yaşamın tüm alanlarında olağanüstü büyük başarılar sağlamıştır ve 21. yüzyıla kadar uzanan bir gelişme programı vardır. Anakaramızda böyle bir şeyi hiç bir başka devlet hayal bile edemez. Tüm bunlar emperyalistlerde panik yaratıcı korkuya yol açıyor. Emperyalistler, Küba'nın yaptığı gibi Latin Amerikalılara ezgiden, işsizlikten, gerikalmıştan, yarına güvensizlikten kurtulacak bir yol öneremiyorlar. Tarihsel açıdan onların geleceği yoktur.

Emperyalist yöntemlerle özgürlük isteyen Karayipler bölgesi halklarının çetin sosyal-ekonomik sorunlarını çözmek olanaksızdır. ABD deniz piyadelerinin küstahça bölgeye dalıp yerleşmesinden sonra durum daha da gerginleşti. Bu, nerede böyle olmuyor ki! ABD deniz piyadeleri nereye ayak bassalar, Lübnan'a yada dünyanın başka bir noktasına, aynı şey oluyor: ABD militaristleri ulusal egemenliği kabaca çiğniyorlar, küstah, kibirli, burnu gökte davranıyorlar, açgözlü tekellerin «çevik kuvvetleri» olarak hareket ediyorlar.

ABD deniz piyadelerinin Grenada'yı işgali, emperyalizmin korkunç, conovar özünü, niteliğini ortaya koyan yeni bir kanıttır. Karayipler'deki bu küçük devlete saldıran Reagan, benzetmeli konuşursak, yaralı ve tamamen güçten düşmüş küçük bir kuş yavrusunu ateşe tutmuştur. Bu ülkede devrimci dönüşümler, yalnızca ülkenin başbakanının öldürülmesi nedeniyle değil, aynı zamanda son yıllarda partinin yönetiminde ve hükümet içinde ciddi görüş ayrılıklarının belirmesi (bunlardan CIA ajanları yararlanmıştı) nedeniyle kesintiye uğramıştır. Tüm bunlara karşın adanın sıradan savunucularının ve aynı zamanda adada kuruculuk işleminde çalışan Kübalı işçilerin ve uzmanların eylemleri, şanlı Grenada devriminin, eğer güçlerini korumayı başarabilseydi, ne denli büyük olaklara sahip olduğunu gösterdi.

Orta Amerika halkları bu trajediden şu dersi çıkarmalıdır: Tüm düzeylerde birliği mutlaka korumak, uyanıklığı sürekli artırmak, emperyalist düşmanın saldırısını silah elde püskürtmeye hazır olmak, emperyalist düşmanın gaddarlığını ve sinsiliğini, onun insanlığın en ilkel yasalarını çiğneyeceğini hiç bir zaman unutmamak gerek.

Grenada'ya yapılan saldırı, adanın işgali, Reagan yönetiminin Karayip denizini «Kuzey Amerika gölü» haline getirmek istediğini gösterdi. Bunun için Reagan yönetimi bu adaları kendi askersel üsleriyle donatmaya çalışıyor, Grenada saldırısı sırasında açık olarak kullandığı Jamayka, Barbados, Dominik, Cent Lucia, Cent Vinsent'teki gerici rejimleri destekliyor. Şimdi Washington, Grenada devriminin ezilmesi ve adanın işgali sonucu elde ettiği geçici üstünlükten yarar sağlamak için celloatlarını, dolarlarını, terör ve demagogiyi işe karıştırmaya hazırlanıyor.

Karayip ülkeleri devrimci ve demokratik güçleri kuvvetlerini yeni mevzilere yerleştirmeye, Grenada olaylarından gerekli dersleri çıkararak, kaybedilen konumları yeniden ele geçirmeye hazırlanıyorlar.

Bölgemizin haritasında öteden beri son derece önemli iki nokta vardır: Puerto Riko ve Panama.

85 yıldır süren ve Puerto Riko'luların yüzde 40'nın nefret ettikleri metropole göç etmek zorunda bırakıldıkları sömürgecilik egemenliği ve onların kültürlerine (dillerine, geleneklerine, hatta bir Latin Amerika ülkesi olan ve öyle kalmak isteyen ülkelerinin tarihine) yönelik sürekli saldırı, Puerto Riko'nun acıklı yazgısında en kötü olanı değildir. Şimdi Washington hiç utanmadan yeniden bu adayı ABD'nin bir eyaleti haline getirme, Puerto Riko ulusunu tamamen asimile etme planlarını açıklıyor. Ne var ki, Puerto Riko halkının en iyi, en yiğit evlatları, ülkelerinin kurtuluşu için savaşımı aralıksız sürdürüyorlar.

Panama halkı da ülkenin kalbi olan kanal bölgesinde ABD sömürgecilerinin bulunmasına karşı haklı savaşımını sürdürüyor. Beyaz Saray'a yerleşen aşırı sağcı Reagan yönetimi Torrijos ile Carter arasında imza-

lanan ve kanalın yasal sahibine geri verilmesini öngören anlaşmanın yaşama geçirilmesini baltalamaya devam ediyor. Son zamanlarda Panama'da demokratik güçlerin kararlı biçimde barış ve bağılantısızlık politikası uygulanması ve halkın istemlerinin yerine getirilmesi için savaşım verdikleri karmaşık bir süreç geliyor.

Karayipler bölgesinde, Haiti adasında, birbirinden çok farklı iki gelişme görülüyor. Bir yanda gerçek bağımsızlığına kavuşmak için savaşım veren, yabancı sermayenin ve yerli oligarşinin egemen olduğu her toplum için karakteristik olan güçlükleri yenmeğe çalışan Dominik halkı. Öte yanda koyu gericiliğin ve zorbalığın uzun karanlık gecesine itilmiş Haiti halkı, her türlü direnişin acımasızca ezildiği, politik eylemlere katılanların tutuklandığı ve yığınsal kırımların düzenlendiği Haiti.

Havana konferansında tüm konuşmacılar, anakarada devrimci savaşımın merkezinde yer alan Orta Amerika halklarının emperyalist saldırıları püskürtebileceklerine olan inançlarını dile getirdiler.

GÜNEY KONİ ÜZERİNDE ESEN DEĞİŞİMLER RÜZGARLARI

Konferansta, anakarada sosyal değişimler için savaşım veren güçler için yeni, ümit verici bir durumun meydana geldiği belirtildi. Bilindiği gibi önceleri durum şöyleydi: Orta Amerika'da devrimci süreç yükseliş gösterdiği zaman, güney konideki ülkelerde emperyalizm yanlısı karşı-devrim geçici olarak gerici ya da tipik faşist rejimler kurmayı başarıyordu.

Şimdi kurtuluş savaşımının düzeylerindeki bu fark artık tarihe karışmıştır. Anakaranın güney bölgesindeki halklar da 70'li yıllardaki faşist dalğanın verdiği zararları sardılar, Bolivya'da, Arjantin'de, Uruguay'da, Şili'de ve Brezilya'da diktatörlüklere karşı, demokratik dönüşümler için eylemler yürüttükleri geniş bir yola çıktılar.

Bolivya, generallerin geleneksel darbelerinin, emperyalizm tarafından şu veya bu biçimde kısıktılan darbelerin ürünü olmayan bir hükümete sahip olma hakkı kazandı. Şimdi bu ülkede «narkotik gorilleri» – ABD'nde uyuşturucu madde satarak zenginleşen askerler erkten uzaklaştırıldı. Faşist diktatörlükten miras kalan derin bunalım ve sağcı güçlerin baltalama eylemleri karşısında komünistler ve onların erkteki politik blok içindeki bağlaşıkları, çabalarını halkın birliğini güçlendirme, demokratik gelişmeyi hızlandırma, ekonomik güçlükleri yenme ve halkın desteklediği antiemperyalist programı gerçekleştirme ve daha ilerilere götürme yönünde yoğunlaştırıyorlar.

Arjantin halkı, İngiltere'nin kendine özgü bir «Grenada operasyonu» olan ve Reagan tarafından desteklenen saldırıda, Malvin adaları üzerinde egemenliği koruma yeteneği gösteremeyen askersel diktatörlük

rejimini alaşağı edebilme olanağına kavuştu. Arjantin emekçileri, darbeler ve kaos dönemine kesinlikle son verecek olan demokrasinin güçlendirilmesi için zorlu savaşımlı, ekonomik bunalımın yükünün halkın sırtından indirilmesi ve emperyalizme bağımlılığa son verilmesi istemiyle bağliyorlar.

Uruguay, en önde işçi sınıfının yürüdüğü, tüm halkın yiğitçe, uyumlu eylemlerde bulunduğı bir arenaya döndü. Bu yılın Ocak ayı ortalarında yapılan ve «Derhal demokrasiye geçilmelidir» belgisi altında geçen görkemli genel grev bunu kanıtladı. Diktatörlüğün günleri sayılıdır.

Şili için de aynı şeyler söylenebilir. Şimdi son kararı Washington'un himayesindeki, kanlı erki terör yardımıyla biraz daha sürdürse bile, faşist cunta değil, halk yığınları verecektir.

Brezilya'da işçilerin, köylülerin, memurların açlığa, yoksulluğa, dayanılmaz hayat pahalılığına karşı protestolarına, gerçek demokrasi için, ABD emperyalizminden tamamen bağımsız bir iç ve dış politika uygulanması için savaşıma tüm halk katmanlarının seferber edilmesi eşlik ediyor.

Hatta baştan başa bir kapalı cezaevine dönüştürülen Paraguay da Güney koni bölgesini sarsan ve anakaradaki tüm ülkelerde durumun ayırdedici çizgisi olan güçlü halk hareketinin etkisinin dışında kalmadı. Demokratik özgürlüklerin sağlanması, teröre son verilmesi, Paraguay komünistlerinin yiğit önderi Antonio Maidana'nın kurtarılması istemleri çok sayıda direniş eylemine dönüşüyor ve faşizmin yıkılacağını müjdeliyor.

Venezüela, Kolombiya, Ekvador, Peru gibi burjuva demokrasisinin ege-men olduğu ülkelerdeki duruma baktığımızda burada da halkların emperyalizmin diktasına boyun eğmek istemediğinin şu veya bu biçimde politik yaşama damgasını vurduğunu görürüz.

Bugün Latin Amerika'daki utanç verici para hızsızlıklarının, devletin parasını ve malını yimenin ve emperyalizme verilen ödünlerin kemirip aşındırdığı burjuva demokrasisi ülkelerinin karakteristik yanı aşırı derecedeki kararsızlıktır. Bu ülkelerde genel olarak IMF dayatmalarına boyun eğmeme ve ABD'nin iflas etmiş olan yayılcılık politikasını desteklememe yönünde belirli bir gelişme olmasına karşın durum böyledir.

Örneğin, Peru komünistleri, anayasal sahte demokratik rejim biçimi ile şimdiki rejimin gerçek özü arasındaki çelişkinin günümüzde her zamankinden daha açık bir şekilde görüldüğünü belirtiyorlar. Ve komünistler, gericiliğe verilen ödünlerin aşırı gericici darbeler yapma olasılığını artırdığı için bu durumdan endişe duyuyorlar. (Kolombiya, Arjantin ve Brezilya'daki durumla ilgili olarak da aynı şeyler söylenebilir.)

Politik istikrarsızlığın arttığı koşullarda en sık rastlanan iki çizgi görülüyor. Birincisi, emperyalist çizgidir. Bu, faşist diktatörlükleri koruma denemelerini içeriyor. Bu, bazen bu diktatörlüklerin gerçek yüzü gizlenerek ya da ardıcıl olmayan burjuva demokrasisi kendi çıkarlarına kullanılarak yapılıyor. İkincisi, antiemperyalist çizgidir. Bu, her şeyden önce faşizme karşı direniştir ve aynı zamanda halkın köklü, kurtuluşçu, gerçekten ilerici dönüşümler yapma hakkını kazanması için savaşımdır.

Komünistler ve öteki devrimci güçler ikinci çizgiyi savunuyorlar. Bu, Havana konferansında tüm açıklığıyla görüldü.

Halk yığınları giderek şunu daha açık olarak kavıyorlar: Ancak onların birliği ve somut eylemleri, emperyalizmin sarsılan egemenliğini ya kaba güç yardımıyla ya da bunu anayasal biçimlerle ve bazı özgürlüklerle bağlayarak, koruyabileceğini ileri süren «teori»yi tuzla buz etme olanağı verecektir. Halk yığınları ancak savaşımı güçlendirerek, kendi demokrasi görüşlerinin, Marksistlerin-Leninistlerin uğrunda en ön sıralarda savaşmışları bu demokrasinin gerçekleşmesini sağlayabilirler.

Konferans, «demokrasi» ya da «panamerikanizm» üzerine yapılan la-kırdıların ABD emperyalizminin egemenliğinin doğurduğu korkunç sonuçları, yani milyonları bulan işsizler ordusunu, ağır bunalımları, çok büyük ölçüdeki dış borçları, oluşan bu durumda her hangi bir gelişme perspektifinin olmadığını gizleyemeyeceğini ortaya koydu. Tüm bunlar dönüşümler yapılmasını ve bu durumdan kurtulmak isteyen halk yığınlarının savaşımına yansıyor, bilinç düzeyinin yükselmesine yardım ediyor.

Bölgemizde gelişme süreci elbette doğru bir hat üzerinde ilerlemiyor. Başarıları geçici yenilgiler izliyor (Grenada da olduğu gibi) yahutta beklendiği kadar büyük başarılar sağlanamıyor. Ama bir bütün olarak Latin Amerika'daki antiemperyalist savaşım ileriye doğru geliyor, sonucu olumludur.

Bu sürecin itici gücü olan partiler ve örgütler arasındaki görüş değiş tokuşu şu önemli sonucun çıkarılmasına olanak verdi: Anakaramızda şimdiki boyutlara yükselen kurtuluş savaşı koşullarında Washington, artık Orta Amerika'da kışkırttığı savaşla ilgili olarak bunu «Latin Amerikalılaştırma» hayalleri besleyemez.

ABD'nin potansiyel başlaştığı olan gerici Arjantin diktatörlüğüne, İngiltere'nin Malvin saldırısı sırasında açıkca ihanet etmesinden sonra, tüm ülkelerde yığınların devrimci savaşımının yükseldiği koşullarda hiç bir Latin Amerika ülkesi kolay kolay kendi askerlerini Nikaragua'ya ya da El Salvador'a öldürmek ve ölmek için göndermeyecektir. Orta Amerika ile Güney Amerika'da savaşım düzeyi birbirinden tamamen farklı

olduğu dönemde gerçekleşebilir gibi görünen bu tür planlar, şimdi gerçekleştirilemez. İşte bu yüzden şimdi doğrudan ABD'nin askersel saldırısı tehlikesi artıyor.

EKONOMİK ZİNCİRLERİ KOPARMAK GEREK

Latin Amerika'daki tüm ulusların ortak tarihi, coğrafyası, kültürü, geleneklerinin yanı sıra, çeşitli ülke ve bölgelerin kendi özelliklerini göz önünde bulundurarak, bunları birleştiren nesnel bir faktör de şudur: Bu anakaradaki ülkelerin çoğunda yabancıların imparatorluk hakimiyeti, cız ve çelişkili gelişen yerli sakat kapitalizme bağımlı bir nitelik kazandırmıştır.

Konferansta, bu bağımlılığın, ABD tekellerinin Latin Amerika ülkelerinin doğal zenginliklerini devamlı olarak yağma etmesini ve Latin Amerika halklarını, potansiyeli bakımından çok zengin ülkelerde yaşayan bu yoksul insanları acımasızca sömürmesini sağlayan bir araç olduğu belirtildi.

Bu sömürü, ezgi aracının daha ne kadar ömrü vardır?

Tam ulusal ve sosyal kurtuluşa kavuşma sorunu son derece karmaşık ve güçlüklerle dolu olmasına karşın, Küba'nın ve bazı Orta Amerika ülkelerinin deneyimi ve kıtamazdaki tüm ülkelerde şimdi meydana gelen olaylar, gelişmeler gösteriyor ki, tarihsel açıdan kapitalizmin geleceği yoktur.

ABD emperyalistlerinin bağımlılık durumundan, bu araçtan aşırı kâr sağlama ve Washington'un dünya egemenliği kurma yönündeki global stratejisine uygun olarak Latin Amerika'yı tamamen kendine bağlamak için yararlanma çabaları, bizim koşullarımızda büyük sermaye ve büyük toprak sahipleri oligarşisi erkine dayalı toplumsal düzenin zayıflaması sürecini hızlandırıyor.

Havana konferansında emperyalist egemenliğin en önemli alandaki, yani ekonomi alanındaki sonuçları üzerinde geniş olarak duruldu. Tüm konuşmacılar bununla ilgili olarak özellikle iki noktaya dikkati çektiler. Birincisi, artan mali sömürü, ABD'nin açık olarak uyguladığı yeni sömürgecilik yöntemleri yalnız işçi sınıfı için değil, tüm halklar için dayanılmaz duruma gelmiştir. İkincisi, ABD, kendi ekonomik bunalımının yükünü, Latin Amerika ülkeleri de dahil, tüm «üçüncü dünya» ya yüklemek, Latin Amerika ülkelerini çılgınca sürdürdüğü silahlanma yarışına yapılan harcamaları karşılamak zorunda bırakmak için elinden geleni yapıyor. Konferansta emperyalistlerin 1970–1980 yılları arasında genellikle ABD tekelleri aracılığıyla Latin Amerika'ya yapılan 33 milyar 437 milyon dolarlık yatırıma karşılık Latin Amerika'yı sömürerek 38 milyar 642 milyon dolar safi kâr sağladıkları ortaya kondu.

Konferansta haklı olarak belirtildi ki, ekonomik saldırı küstahça yapılan işçilere karışmalar ve askersel müdahaleler politikasının bir parçasıdır.

Bu son derece sinsi, «sessiz», acımasız saldırı mekanizması nasıl çalışıyor? Bununla ilgili olarak başlıca şu dört faktör belirtildi.

Birincisi, ülkelerimizin ithal ettiği malların fiyatları artarken, ihraç ettiği başlıca malların fiyatlarının görece düşüşü. Ucuza satıyoruz, pahalıya alıyoruz.

İkincisi, çok büyük ölçüdeki dış borçlarımız, sürekli artan faiz oranları. Latin Amerika ülkeleri sadece 1983 yılında faiz oranlarını kapatmak için 34 milyar dolar ödediler. Buna karşın onların dış borçları artmaya devam ediyor.

Üçüncüsü, Washington, Latin Amerika ülkelerinin ürettikleri sanayi mallarına karşı koruyucu önlemler alıyor.

Dördüncüsü, artan gıda malları bağımlılığı (temel gıda malları yetersiz olan halklar için bu gerçek bir trajedidir). Böylece açlık, yoksulluk artıyor ve ülkelerimiz ile ABD arasındaki ticaret bilançosu da bizim zararımıza bozuluyor.

Latin Amerika'yı korkunç mali bunalımın içine sürükleyen ve borçlarının, tüm «üçüncü dünya»nınin yarısını aşarak 314 milyar dolara yükselmesine yolaçan etmenler, işte bunlardır.

Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ile ilgili veriler Latin Amerika devletlerinde kapitalist ekonominin kritik durumunu ortaya koyuyor.

70'li yıllar boyunca Latin Amerika'da GSMH ortalama %0 5,5 artış kaydedebiliyordu. Ne ki, onun başlıca tüketicisi, sefalet içinde bir yaşam sürdüren emekçiler değildi. Ekonomik-sosyal sorunlar ciddiyetini koruyor ve bunlara yenileri ekleniyordu. Yine de, elde edilen sonuç, GSMH'nın genel olarak %0 3'ün biraz üstünde artış gösterdiği kapitalist ülkelerin göstergelerinden daha iyiydi. ⁽⁸⁾ O yıllarda «Brezilya mucizesi'nden çok sözediliyor, anakaradaki öteki ülkelerin burjuvazisi bunun rüyasını görüyordu. Faşizm çirkin, ama «etkin», Amerika Birleşik Devletleri ile bağlaşıklık ise itibarı oldukça artırıcı görülüyordu.

80'li yılların başlaması ile hayaller dağılmaya başladı.

Daha 1981 yılında Latin Amerika'da GSMH yalnızca ortalama %0 1,5 oranında arttı. Üstelik bu gösterge değişik ülkeler için farklıydı. 1982 yılında, «antimucize», yani daha önce ulaşılan düzeye göre GSMH'da düşüş anlamına gelen ve burjuva iktisatçıların alaylı bir biçimde «eksi artış» dediği olgu başgösterdi. Böylesi bir şey 1929-1933 dünya ekonomik bunalımından bu yana görülmemişti. Bir dizi ülkede bu düşüş kritik bir nitelik aldı. Arjantin'deki %0 5'lik oran ile Şili'deki %0 15'lik oran arasında de-
ğ-

⁽⁸⁾ Agy, s. 67.

şir oldu. ⁽⁹⁾ «Brezilya mucizesi», örneğin, 100 milyar dolarlık dış borç, milyonlarca işsiz, aç çocuklarını doyurabilme umudunu yitirip ticaret merkezlerine akın eden ev kadınlarından başka geriye birşey kalmadı.

Havana konferansında bu verilerin açıklanmasından hemen sonra, söz konusu rakamlar, BMÖ Latin Amerika Ekonomi Komisyonu (LAEK)'nin 1983 raporunda, doğrulandı. Resmi verilere göre geçen yıl GSMH % 3,3 oranında, kişi başına ise % 5,6 oranında azaldı. ⁽¹⁰⁾ Ve bunun tersi bir örnek olarak, söz konusu raporda da kabul edildiği gibi, Küba ekonomisi % 5,5'lik bir büyüme kaydetti.

1983 yılında Latin Amerika'da ekonomik gelişmeyi belirleyen iki ana etmen şu oldu: Birincisi, 70'li yılların sonunda ve 80'li yılların başındaki bunalımın derinleşmesi ve ikincisi, çoğu ülkelerin giriştiği sözümona «düzenleme» çabaları. Bu tür «düzenleme»nin ne anlama geldiği bilinmemektedir: İşletmelerin kapatılması, koskoca ekonomi kollarının yıkılması, çalışma haftasının uzatılması, sömürünün yoğunlaşması, temel tüketim mallarının pahalılaşması ve sonuç olarak emperyalizmin hizmetinde bulunan Uluslararası Para Fonu'nun dayattığı sözümona «islah edici» önlemlerin uygulanması.

Havana konferansında belirtildiği gibi, bu boğucu ortamda yerli burjuvazi Amerika Birleşik Devletleri ile çelişkilerle dolu ağır görüşmelere girmek zorunda kalıyor. Ve ülkelerimizin bu görüşmelerde birlikte hareket etmesi sorunu ortaya konuyor. Latin Amerika Ekonomi Sistemi Konseyi (LAESK)'nin Eylül 1983 toplantısı ve Ekvador Cumhurbaşkanı Hurtado Larrea'nın girişimiyle yapılan Latin Amerika devlet ve hükümet başkanları ya da temsilcilerinin katıldığı 1984 Ocak Kito Ekonomik Konferansı bu eğilimin bir yansıması oldu. Bundan da öte, ekonomik işbirliğini aktifleştirmek, az gelişmiş ekonomileri güçlendirmek, ödemeler dengesini iyileştirmek, dış satımı finanse etmek ve kendi temel ürünlerine adil fiyat uygulamak için yeni yöntem ve araçlar araştırma hedeflerinde birleşme gereğini, bölge ülkelerinin yöneticileri bile giderek daha iyi kavıyor. Sosyalist Küba böylesi çabaları selamlıyor.

Kimi hükümetler çekinerek, kimileri daha kararlı bir biçimde Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası vb. kuruluşlar aracılığı ile Amerika Birleşik Devletleri'nin imparatorca bir küstahlıkla uyguladığı politikaya alternatif olabilecek öneriler getiriyorlar.

Havana konferansı oldukça önemli bir olguya ışık tuttu: 70'li yıllardan farklı olarak bugün, «üçüncü dünya» denilen ülkelerde hiç kimse, ABD emperyalizminin soygun dolaplarının sonuçlarındandır kurtulacak durumda

⁽⁹⁾ Agy.

⁽¹⁰⁾ Agencia Latinoamericana de informacion (ALAI), Montreal, Şubat 194, № 51, s. 801.

değildir. Petrol üreten ülkeler bu yasallık içinde bir istisna değil midir? Bugün artık, hayır.

Venezuela da görelî bir gelişmeden sonra bugün artık kara günler yaşıyor. Baş göstermesinin ve derinleşmesinin sorumluluğu ABD tekelci sermayesine ait olan ciddi bir mali bunalım bu ülkeyi sarstı. Sonuç, 37 milyar dolarlık bir dış borç oldu.

Meksika ekonomisinde son yarım yüzyılda ilk kez gerileme oldu. 1983 yılında enflasyon oranı % 100'e ulaştı. Bu ülkenin dış kredi kaynaklarına olan borcu, bu anakaradaki en yüksek oranlardan birine yükseldi. Mali açık rekor düzeye tırmandı. Meksika ile Amerika Birleşik Devletleri arasında milyonlarca Çıkanos ⁽¹¹⁾ konusundaki geleneksel çelişkiler durumu daha da kötüleştiriyor. Kuzeyde bunlar, Puerto-Rikolular ve Kuzey Amerikalı zenciler gibi, ayrıma uğramakla kalmıyor, aynı zamanda gaddarca bir muamele görüyorlar. Ve bütün bunlar, bir zamanlar Meksika'ya ait olan ve kendisine utanmadan «iyi komşu» deyenlerce koparılıp alınan topraklarda oluyor!

Brezilya'dan hemen sonra Ekvador da «ikinci ekonomik mucize»nin beton döşeli toprak defnelerine adaydı ama bugün acı bir tabloyu andırıyor. Başta Kuzey Amerika olmak üzere, yabancı mali sermayesiyle bağlı olan yerli oligarşi, ekonomiyi Uluslararası Para Fonu'nun ağır dayatmalarına uygun hale getirerek, ülkeyi sarsan iç bunalımı hafifletmeye çalışıyor. Bu, Ekvador için dış kredi borçlarının artması (7 Milyar dolar) özel sektörün borçlarının Merkez Bankası'na aktarılması, iç pazarın ABD malları ve sermayesine açılması, küçük ve orta dereceli işletme sahipleri için kredilerin pahalılaşması, emekçilerin maaş ve ücretlerinin dondurulması, sağlık, konut ve eğitim için sosyal harcamaların azaltılması demektir.

Bu yıl yapılan seçimlerde Ekvador halkı (ihtiyatlı davranarak zaman zaman oligarşiye ve emperyalizme karşı çıkmış ve Latin Amerika Ekonomi Konferansı'nın girişimciliğini yapmış olsa bile) oligarşinin ve emperyalizmin uşağı Hristiyan Demokrat hükümeti politik sahneden sildi. Hristiyan Demokrat'lar oyların yalnızca % 3,7'sini alabildi. Seçmenler dışa bağımlılığa karşı savaşım sorununu ortaya koyan sosyal-demokrat adayların belgilerini ikircimsiz destekledi.

BARIŞ VE TOPLUMSAL İLERLEME BİRBİRİNDEN AYRILAMAZ

Konferansa katılanların birçoğu yaptıkları konuşmalarda, barış savaşımını artırma gereğini belirtti. Konferansta şu vurgulandı: «Yaşam, ülkelerimizin her birinde ve bütün olarak anakarada halkın utkusu için gerekli koşul, Latin Amerika çapında ortak dayanışma, bölgede ve dünyada

(11) Çıkanos, ABD'de ücret karşılığı çalıştırılan Meksika asıllılardır. (Not Red.)

barış için kararlı savaşım olduğunu gösteriyor. Emperyalistlerin Avrupa'da ve Malvin adalarındaki roketleri hepimize karşı yöneliktir. Günümüzde barış için savaşım, sosyalizme giden yolda gerçek ve kalıcı demokrasi uğrunda kavgada emperyalizm ve onun kuyrukçuları üzerindeki utkunun her zamankinden daha zorunlu bir koşulu olmuştur». ⁽¹²⁾ Aynı görüş, başka konuşmalarda da dile getirildi: «... barışın ve bizzat insanlığın varlığının korunması gibi en önemli konuda tüm Latin Amerika açıkça ABD'nin karşısında yeralıyor.». ⁽¹³⁾

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi Başredaktörü Y. A. Sklarov, konferansın kapanış konuşmasında şöyle dedi: «Halkların önünde duran öteki global sorunların çözümünü, günümüz koşullarında tüm insanlık için en önemli sorun olan savaş ve barış sorununun çözümüne bağlıdır». ⁽¹⁴⁾ Sklarov, antiemperyalist güçlerin dünyadaki toplumsal gelişmenin ana doğrultularında; barışın güçlenmesi ve toplumsal ilerleme uğrunda yürüttükleri savaşımında reel sosyalizmin oynadığı çözümleyici rolü vurguladı.

Latin Amerika ile ABD emperyalizmi arasındaki uzlaşmaz çelişkiler Havana forumunda büyük bir kesinlikle bir kez daha gözler önüne serildi. Konferansa katılanlar, Washington'un antikomünizm bayrağı altında toplamaya çalıştığı emperyalist gericiliğe karşı kavga veren devrimci güçlerin birliğinin güçlendirilmesinden yana gür sesini duyurdular.

Kuzey Amerika emperyalizmi ile Latin Amerika halkları arasındaki tarihsel uzlaşmazlık nesnel, sürekli bir nitelik taşıyor, ulusal yaşamın tüm alanlarında kendini gösteriyor. ABD'nin yalnız askersel serüvenleri değil, kapitalist korporasyonlara ve tekellere boyun eğmenin getirdiği ağır zincirler de bu uzlaşmazlığın ifadesidir. Bunların uzattığı eller, ana-karanın henüz «ikinci bağımsızlığını» kazanamamış ülkelerin boğazına değişik ölçüde ve biçimlerde sarılıyor, bunları boğuyor. Bununla birlikte, Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ABD'nin «arka bahçesi» olma durumundan çoktan çıktı. Oysa Reagan bunu hayal ediyor, bu uğurda çaba harcıyor. Küba devriminin etkisi ile bölgemiz gerçek kurtuluş yoluna girdi. Nikaragua'daki Sandinist devrim Latin Amerikalıların özgürlük için savaşımında yeni bir aşamayı oluşturuyor. Gerçek demokrasi, kendi yazgısını belirleme hakkı, ulusal ve sosyal kurtuluş için değişik koşullarda savaşım yürüten halklarla dayanışma genişliyor. Emperyalizmin saldırı ve dikta politikasına karşı çıkan güçlerin etkinliği artıyor.

Konferans şunu yeniden doğruladı ki, kurtuluş savaşımında geçici başarısızlıklara karşın Reagan yönetiminin tehlikeli planlarına başarıyla karşı koyabilmek için gerekli nesnel sosyal taban genişliyor. Emperyalizm, devrimci güçlerin birlik ve beraberlik eğilimini engellemek için, sal-

⁽¹²⁾ Confederencia teorica internacional, s. 131.

⁽¹³⁾ Agy, s. 421.

⁽¹⁴⁾ Agy, s. 460.

dırıya, şantaja ve baskıya başvurarak demokratik, ilerici, kurtuluşçu, halkçı hareketlerin her başarısını sıfıra indirmeye çalışıyor. Komünistler, emperyalist soyguna uğrayanların en geniş bağlaşıklığını kurma gereğini çok iyi anlıyorlar. Onlar, kendi kazanımlarını savunma ve güçlendirmeye kesin karar vermiş, halk yığınlarının emperyalist planları suya düşürmesinin güvencesi olarak karşılıklı dayanışmadan yana çıkıyorlar.

Emperyalizm ile Latin Amerika ve Karayipler bölgesi halkları arasındaki nesnel çelişkiler sorunu, ancak halkların demokrasi ulusal ve sosyal kurtuluş için önu alınmaz hareketine emperyalist karışmalara son verme başarılabilirdikten sonra gündemden inebilir. Bağımlılık zincirlerini kırarak onlar bölgede ve dünyada barışı sağlama davasına en büyük katkılarını yapacaklardır.

Yaygarayla reklamı yapılan iyileşme mi, yoksa bunalımın süregelmesi mi?

Hans Kalt

*Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi
Politik Büro üyesi*

Pekçok burjuva iktisatçısı, dünya kapitalist ekonomisinin geleceği konusunda oldukça ihtiyatlı değerlendirmeler yapıyorlar. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) yayınladığı bir raporda bu ihtiyatlı oluşun nedeni şöyle izah ediliyor:

Kapitalist ekonomi, yüksek faiz hadlerinin, doların kambiyo kurununun gerçek değerinin çok üzerinde oluşunun gelişmiş kapitalist ülkelerin dış ticaretinde korumacılık eğilimin güçlenmesinin, gelişmekte olan ülkelerin borçlarının durmadan artmasının olumsuz etkisi altındadır. (1)

Bu etmenler, gerçekten olumsuz bir rol oynuyor. Ancak OECD uzmanları, başka bir dizi bellibaşlı konuyu gözden kaçırmışlardır. Bunlar arasında yalnızca üretim fazlasına ilişkin tüm kapitalist bunalımlara özgü geleneksel süreçler yer almakla kalmıyor. Aynı zamanda, kapitalizmin genel bunalımıyla ve kapitalizmin uzun erimli yapısal bunalımlarıyla şimdiki yönlerinin içiçe geçmesi sonucu ortaya çıkan yeni sorunlar da vardır.

Bu bir dizi etmen ve sürecin ışığında, hem devresel bunalımın şimdiki aşaması, hem de kapitalist ekonominin genel olarak geleceği konusunda nesnel bir değerlendirme yapmak gerekiyor.

EKONOMİK CANLANMANIN ÖZGÜL YANLARI

1983 yılında Birleşik Amerika'da ekonomide bir canlanma oldu ve bu canlanma, öteki sanayileşmiş kapitalist ülkelere de sıçramaya başlamıştır. Resmi OECD verileri, ekonomik durum konusunda oldukça iyi bir fikir veriyor. Burjuva istatistiklerinin hatalarına ve Birleşik Amerika'da yaratılan yapay iyimserliğe karşın, 1983 yılının sonlarında sanayi üretimi, 1979'daki bunalım öncesi düzeyin ötesine geçemedi.

Gerçi OECD rakamları, son dört bunalım yılı içinde, 1982 yılı başlarında, bir kez daha Amerikan sanayiinin bu düzeye ulaştığını da gösteriyor. Ancak bu «geçici iyileşme»den sonra, Amerikan sanayii 1982 sonları ve 1983 başlarında daha da derin bir çukura yuvarlandı.

Bu sırada, Avrupa'daki OECD ülkelerinde, geçen yıl sanayi üretimi

(1) OECD Economic Outlook, Sayı 34, Aralık 1983, s. 8.

yaklaşık yüzde 6 oranında artmasına karşın bunalım öncesindeki 1979 yılı düzeyine hâlâ ulaşulamamıştır. Sanayi üretimi yalnızca Japonya'da 1983 yılında bir ölçüde artarak 1979/1980 düzeyinin ve «geçici iyileşme»nin olduğu 1981/1982 düzeyinin üzerine çıktı. Uzmanlar, 1983 yılında OECD ülkelerinde ekonomik büyümenin yüzde 3,5 olacağı tahmininde bulundular. 1982 yılının en düşük noktasına oranla, üretimin yüzde 9,75 arttığı OECD ülkelerinde bu iyileşme, daha çok 1983'ün ikinci yarısında gerçekleşti. ⁽²⁾ Ancak bu yılın ilk yarısında, sanayi üretiminin yalnızca % 4,25, ikinci yarısında da % 3,75 artması bekleniyor. ⁽³⁾

OECD iktisatçıları, gayrisafi milli hasılanın (GSMA) artışında da benzeri bir eğilim gözleneceği kanısındadırlar. Onların hesaplarına göre, gayrisafi milli hasılada 1983 yılının ilk yarısındaki artış, Birleşik Amerika'da % 7,5, OECD ülkelerinde ise % 4,75 olmuştur. OECD iktisatçıları, bu yılın ilk yarısında, bu oranın Birleşik Amerika'da % 4,75'e, OECD ülkelerinde ise % 3,25'e düşmesini bekliyorlar. ⁽⁴⁾

Ekonomik gelişmenin çelişkili yapısı, kapitalist dünyadaki ticari hareketlerde de kendini gösteriyor. Avusturya Ekonomik Araştırma Enstitüsü, en son bunalımın başlangıcından bu yana, 1980'li yıllar için dünya ticaretindeki daralma eğilimini yansıtan veriler ortaya koyuyor. ⁽⁵⁾ Raporu kaleme alanlar, kimi iyileşmeler beklemekle birlikte, onların 1 trilyon 977 milyar dolar diye öngördükleri ticaret hacmi, 1980 rakamından daha düşüktür. OECD istatistiklerine göre, 1982'ye göre, 1983 yılında ticarete % 4,75'lik bir yükselme ve Avrupalı OECD ülkelerinin Birleşik Amerika'ya ihracatında bir artış olduğu doğrudur. Bunun yanı sıra, Birleşik Amerika içinde, dört yıllık bunalımdan sonra enflasyonun devam etmesine karşın 1983 yılında fiyat artışında yaklaşık % 3'e düşen bir azalma olmuştur.

Ama ne Batı Avrupa ülkelerindeki ihracat temeline dayanan ekonomik canlanma, ne de Birleşik Amerika'da tüketici talebenin özgüllüklerinin (daha ileride ayrıntılarıyla ele alacağız) ortaya çıkardığı benzeri eğilimler, kapitalist dünya ekonomisindeki belirleyici bir iyileşmenin, canlanmanın göstergeleri sayılamaz.

Herhangi bir ekonomik canlanmanın sağlam olup olmadığı, en iyi biçimde pazarların doyum noktasına ulaşip ulaymamasıyla yani potansiyel talep düzeyiyle belirlenir. Öyleyse, en geniş pazarın, yani Amerikan

⁽²⁾ Rakamın yüksekliği, her şeyden önce, 1982 yılının üretiminin çok düşük olduğu altı ayıyla mukayise edilmesinden ötürüdür.

⁽³⁾ OECD Economic Outlook, Sayı 34, Aralık 1983, s. 7 ve 18.

⁽⁴⁾ Agy, s. 18.

⁽⁵⁾ Bu rapora göre, dünya ticaret hacmindeki rakamlar son yıllarda şöyle: 1980 1 trilyon 985 milyar dolar, 1981: 1 trilyon 970 milyar dolar, 1982: 1 trilyon 840 milyar dolar ve 1983 1 trilyon 822 milyar dolar. Bak: Studie des Österreichischen Instituts für Wirtschaftsforschung, sayı 11/83, s. 708.

iç pazarının durumu nedir? Bunun yanıtı, iki ana göstergenin değerlendirilmesinden çıkıyor: Yatırımlar ve kişisel tüketim.

1982 yılında toplam yatırım hacminde $\frac{0}{10}$ 6,9'luk bir düşüşten sonra, geçen yıl $\frac{0}{10}$ 7,75'lik bir artış oldu. Ancak konut yapımındaki yatırımlar bu sayıdan çıkarılırsa, geçen yıl üretken yatırımların yalnızca $\frac{0}{10}$ 0,25 arttığı görülecektir. Bu rakam ise, 1981 yatırımlarından çok daha düşüktür. Geçen yılın eş dönemlerine kıyasla, tahminlere göre bu yılın ilk yarısında $\frac{0}{10}$ 11,25, ikinci yarısında ise sadece $\frac{0}{10}$ 6,75 oranında bir artış olacak. ⁽⁶⁾ Burjuva uzmanlar bile, bu tür dalgalanmalar karşısında, Birleşik Amerika'da yatırımlar konusunda istikrarlı ve elverişli bir perspektif beklemenin zor olduğunu belirtiyorlar. Bu arada, 1983 yılında üretken yatırımlar Japonya, Fransa ve İtalya'da bir daralma gösterdi. Federal Almanya ve Büyük Britanya'da ise belli belirsiz bir artış oldu.

Maddi stokların düzeyi yatırımların bir başka önemli göstergesidir. Geçen yıl, bir dizi bellibaşlı kapitalist ülkede, iç talep henüz önemli bir stok artışına yol açmadı. Japonya ve Federal Almanya'da stoklar düşmeye ya da en iyimser bir deyişle artmamaya devam etti. Sonuç olarak, genel olarak yatırımların durumunda, en azından 1984 yılının ilk birkaç ayında, yatırımların genel bir ekonomik yükselişe yol açacağını gösterir hiçbir belirti yoktur.

Kişisel tüketim etmenine gelince: Son birkaç yılda Birleşik Amerika'da yığınsal süregelen işsizliğe karşın, işçi sınıfı değişik biçimlerde ücret artışları için savaşım yürütüyor. Ama fiyatlar 1980 yılında $\frac{0}{10}$ 13,5, 1982 yılında da $\frac{0}{10}$ 6,1 artarak brüt ücret artışını geride bıraktı. Gerçek ücretler düştü.

Bununla birlikte, 1983 yılında ülkede fiyat artışları yaklaşık $\frac{0}{10}$ 3 dolayında oldu. 1982 Ekimi ile 1983 Ekimi arasında nominal ücretler $\frac{0}{10}$ 4,1 arttı. Böylece gerçek ücretlerde de bir artış oldu. Bu da, kişisel tüketimde bir ölçüde artışa yol açtı. Bu, kısmen hükümetin para arzını teşvikinin, kimi tüketim malları için dış ticarete korumacı önlemlerin sonucu, kısmen de ertelemiş talep, bunda bir etmen oldu. Şimdi çokçası vadeli tasarruflardan ayrılıp alınan dayanıklı tüketim mallarına talep dört buncam yılı boyunca çok azdı.

Özellikle konut yapımında ki $\frac{0}{10}$ 40'lık artıştan görülebileceği gibi (1982'de $\frac{0}{10}$ 15,3'lük bir düşüş olmuştu), bütün bunlar, 1983'te tüketici talebinde bir yükselişe yol açtı.

Elbette, Birleşik Amerika'da geçen yıl yaklaşık $\frac{0}{10}$ 4 dolayında gerçekleşen kişisel tüketim abartılmamalıdır. Çünkü gerçek ücretlerde düşüş biçimindeki uzun süreli eğilim hâlâ açıkça varlığını sürdürüyor.

1979'da $\frac{0}{10}$ 5,8 olan işsizliğin 1983'de $\frac{0}{10}$ 10'a çıkması ve sosyal gereksinimler için ayrılan ödeneklerdeki kısıntılar, milyonlarca Amerikan yurt-

(6) OECD Economic Outlook, Sayı 34, Aralık 1983, s. 55, 59, 70.

taşının yaşam koşullarında kötüleşmeye yol açtı. Fiyat artışlarındaki yeni hızlanmalar ve nominal ücretlerin artışındaki yavaşlama karşısında, ülkede geçen yıl ortasındaki kişisel tüketim artışında bir kez daha durgunluğa girildiğinin kesin kanıtları vardır. Bunun yanı sıra, tasarruflardan aktarma yoluyla satınalma gücündeki artış da, hep sürüp gidemez. Bundan ötürü, genelinde, 1983 yılında fiyat artışlarındaki azalmanın daha çok psikolojik bir etkisi olduğunu ve kişisel tüketim düzeyine olumsuz etkisi olan süreçleri geçici olarak kırdığını belirtmek yanlış olmayacaktır.

Burjuvazinin savunucuları, 1983 yılının ortalarından bu yana, Birleşik Amerika'da kendinden pervaneli, kendi kendine işleyen bir ekonomik iyileşme eğiliminin egemen olduğunu öne sürüyorlar. Buna kanıt olarak da yatırımların artmasını ve canlanan iş dünyasının yeniden stokları çoğaltmaya başlamasını, işsizlerin sayısının bir ölçüde azalmasını vb. gösteriyorlar. Ancak yılın ikinci yarısında genel olarak kapitalist ekonominin canlanmasına yardımcı olan etmenlerin daha 1984 ve 1985 yılları içinde artık işlemez olabileceğini hesapdışı tutmamak gerekiyor. Dahası, bu etmenlerden bir bölümünün ekonomik büyümede bir düşüşe yol açması da bekleniyor. Bu, başka şeylerin yanı sıra, resmi «Toplu Ekonomik Göstergeler Endeksi»nden de anlaşılabilir. (7) 1982 Kasımından bu yana, yani son 18 ay içinde ilk kez, yukarı doğru değil, yeniden aşağı doğru bir eğilim görülmeye başlandı.

Bu varsayımlar şu sonucu getiriyor: Canlanma evresinde, sonunda belirleyici önemi olan etmen (yatırımlar için elverişli olan talep) bu kez yeterince güçlü işler gözükmüyor.

DÖNGÜNÜN DEVLETÇE DÜZENLENMESİ VE TEKELLERİN EKONOMİK STRATEJİSİ

Devresel bunalım çevresinde şimdi kendini gösteren bu kısa «teneffüs» sırasında, günümüzde süregelen ekonomik çöküntünün uzun erimli yapısal etmenleri daha bir ağırlıkla vurgulanıyor. Burada para ve kredi sisteminin derin bunalımın ve ana ekonomik sektörlerin devletçe düzenlenmesinin özel bir rolü vardır.

Burada, 1945'ten sonra, başında Birleşik Amerika'nın bulunduğu emperyalist güçlerin, devlet tekелci düzenlemeler için ulusal ve uluslararası düzeyde geniş bir önlemler yelpazesi geliştirdiğini hatırlamak gerekiyor. Bu önlemler, yalnızca tekeller için azami kâr sağlama girişimi olmakla kalmıyor, aynı zamanda genişletilmiş kapitalist yeniden üretimi tehlikeli çalkantılardan koruma amacı da güdüyor.

(7) Satışlar, yatırımlar, vb. gibi göstergelere dayanarak ekonomik çöküntü ya da iyileşmenin genel bir tablosunu yansıtmaya amacı günden endeksler.

Nedir ki, bu düzenlemenin kapitalizm için kaçınılmaz kötü bir yanı var: Ekonominin bir alanında kimi olumsuz süreçlerin üstesinden gelmede şu ya da bu ölçüde etkili olan önemler bile, bir başka ekonomik alanda kaçınılmazlıkla bunalım olgusunun ve çelişkilerin keskinleşmesine yol açıyor.

Ekonomik döngünün şimdiki gidişi üzerinde kredilerden alınan *faiz hadlerinin* büyük bir etkisi vardır. Son birkaç yıl boyunca, Birleşik Amerika'da faiz hadlerinin $0,5$ yükseldiğini, yani çok yüksek olduğunu hatırdan çıkarmayalım. Demokratik Alman Cumhuriyeti'nden tanınmış iktisatçı Jürgen Kuczinski, 9 Aralık 1983'de Birleşik Amerika'da gerçek faiz hadlerinin $0,6,76$ 'yı gösterdiği tahmininde bulundu. ⁽⁸⁾ Hemen hemen bütün kapitalist ülkeler kural olarak hükümet sübvansiyonları, vergi kolaylıkları ve başka önlemlerle sermaye yatırımlarını teşvik etmelerine rağmen, ortalama kâr haddinin faiz hadlerinden belli belirsiz yüksek olduğu ya da zaman zaman bunun altına düşme eğilimi gösterdiği şimdiki koşullarda, pekçok küçük ve ortaboy işletme, gerekli yatırımları yapamaz durumdadır. Tekelci sermayeye gelince, en güçlü tekel kuruluşlarının, en başta da uluslarüstü tekellerin kendi bankaları var ve bunlar yatırım yapma riskine girerken bankacılık işlemlerinin kârlarıyla kendilerini sağlama bağlayabiliyorlar.

Sonuç olarak, bir yandan sanayi ve banka sermayesinin kaynaşması olan finans kapital, görece ekonomik gücünü artırma yolundadır. Öte yandan, yüzbünlerce küçük ve orta işletme, «Amerikan iş dünyası»nın işlemesi ve özellikle öteki kapitalist ülkeler için hâlâ önemli olduğundan, istikrarlı bir ekonomik büyüme, ancak bu işletmelerin çoğunluğunun gerekli yatırımları yapabileceği durumda gerçekleşebilir.

Ancak işletme ve iş dünyası çevrelerinde şimdi ağır basın eğilim, üretim sermayesi yerinde, değişik hisse senetlerine fonlar sürekli yatırılabilirsin diye, para sermayesi biriktirmektir. Çünkü böylece kapitalistler, az bir riskle yüksek faizler elde etmekte ve bu durumun uzun bir süre böyle gideceğini ummaktadırlar.

Silahlanma politikası sonucunda ABD'de bütçe açığının büyümesiyle faiz hadleri de böylesi yüksek bir düzeyde tutuluyor. Açık vermeyecek bir bütçe vaadleriyle başkanlık seçimi kampanyasını yürüten Reagan, yönetimde bulunduğu 4 yıl içinde bütçe açığını Birleşik Amerika tarihinde görülen en yüksek düzeye tırmadı. Öteki sanyileşmiş kapitalist ülkelerde de durum Birleşik Amerika'dakinden farklı değil. Hükümetlerin sürekli olarak kamu borçlanması mekanizmasına başvurma ve kağıt para basarak bütçe açıklarını kapamak zorunda olmaları nedeniyle faiz hadleri yüksek düzeyde tutulabiliyor.

(⁸) Bak: Horizont, Sayı 1, 1984, s. 9.

Finans kapital faiz hadlerini bugünkü başdöndürücü düzeyde tutmayı son derece kârlı buluyor. Kimi hükümetlerin yatırım yapmaya hazır olan işletmelere sağladıkları subvansiyonu artırma girişimlerinin, bütçe olanaklarının sınırlı olması nedeniyle etkili olmadığı görüldü. Son dönemde tüm kapitalist ülkelerde devlet borçlarının belirgin bir biçimde yükseldiği düşünülürse, bu borçları karşılayacak miktar-ana para ve faiz ödemesi-giderek her yerde bütçe fonlarının daha büyük bir bölümünü oluşturuyor. Sonuçta, devletin kapitalistlere sağladığı subvansiyonlarla ekonomik işleyişi düzenlemede manevra alanı giderek daralıyor.

Bütçe açığı çıkmazından hiçbir biçimde kurtulma belirtisi yoktur ve bu da teorik anlamda iyiye işaret değildir. ABD ve Batı Avrupa dergilerinde yazan «katı» Keynesçiler haklı olarak büyük bir hazla şunu belirttiler: Eğer Reagan yönetimi, onun destekçisi monetaristler 3 yıl önce söyledikleri gibi 1984'e kadar bütçeyi denkleştirseydi, silahlanma yarışı politikası ABD'de satın alma gücünü o denli azaltacaktı ki, bugün gözlenen küçük canlanma bile olmayacaktı. Canlanma sadece bir nedenle oldu. Bu da Reagan'ın «kendi» politikasını yürütmekten geri durmak ve eski Keynesçilerin devlet borçlarını artırma yönündeki tedavi önlemlerine başvurmak zorunda kalmasıydı. Bu ise, herkesin bildiği gibi, istikrarlı bir ekonomik büyüme sağlamak için yeterli değildir.

Doların kambiyo kurunun gerçek değerinin çok üzerinde oluşu ve sonuçta dış ticarete rekabetin keskinleşmesi ekonomiyi belirsiz yapan etmenlerden biridir. Geçen birkaç yılda ABD'de belirlenen yüksek faiz hadleri, öteki paralar karşısında doların değişim oranını yükseltti. Böylece öteki ülkelerde pazarlanan Amerikan mallarının fiyatı göreceli olarak yükseldi, ABD'ye ihraç edilen mallar ucuzladı. ABD üreticilerinin kendi mallarını dış pazarlarda satmada zorluk çekerken, Reagan yönetiminin koruyucu önlemlerine karşın, dış ülkelerde yapılan malların ABD'ye aktığı bir durum oluştu. Bu ABD'de ticaret açığının büyümesi sonucunu getirdi. Ekonomistler bu ticaret açığının 1983 yılında 100 milyar doları aştığını belirtiyorlar. Hiç kuşkusuz, ticaret açığındaki artışın ABD'de üretim üzerinde olumsuz etkisi olacaktır. ABD ile ihracatı genişletme olanakları bazı sanayileşmiş ülkelerin üretimlerinin artmasına neden oldu. Eğer bu kendi kendine ilerleyen bir ekonomik iyileşle getirebilseydi, ABD ekonomisi döngünün bugünkü aşamasında kalsa bile, dünya kapitalist ekonomisinin canlanması için bir temel oluşturacaktı. Ancak Birleşik Amerika'nın faiz hadlerini yüksek tutma politikası öteki ülkelerin büyüme ana etmeni harekete geçirme, yani üretim alanına yatırım yapma çabalarına karşı ciddi bir engel oluşturuyor.

Son olarak, gelişmekte olan ülkelerin kredi ve mali borçları 1980'lerde ciddi bir ekonomik sıçramayı önleyen en önemli etmendir.

Geçen 10 yılda petrol gelirlerinin hızla artması, petrol üreten ülkelerin

kârlarının büyük bir bölümünü uluslararası bankalara göreceli olarak elverişli koşullarda yatırımlarına olanak sağladı, ötekilerin yanısıra, «eşik» devleti denen («sanayileşmiş» klubün eşiğindeki ülkeler) ülkelerle, o zaman hâlâ düşük olan faiz hadleriyle kredi anlaşmaları yapıldı. Sonuçta, petrol ihraç etmeyen gelişmekte olan ülkelerin büyük ölçüde kredi teminde olan ithalatı 1977 yılında 144 milyar dolarken, 1981 yılında 316 milyar dolara çıktı. Ancak uluslararası finans kapital yüksek faiz hadleri politikasına geçtiğinde, 1983 yılında gelişmekte olan ülkelerin 810 milyar dolara ulaşan borçları, sadece onlar için değil, aynı zamanda sanayileşmiş kapitalist ülkelerin ekonomileri için de dayanılmaz bir yük haline geldi. Gelişmekte olan ülkelere (ötekilerin yanısıra özellikle Brezilya, Meksiko, Şili ve Arjantin) uluslarüstü şirketlerin sağladığı doğrudan kârlara ek olarak devasa borçlarının ono para ve faizlerini olmak sadece onların yaşam koşullarını tümüyle kötüleştirerek olanaklıydı. Bu ülkeler ithalatlarını büyük ölçüde azaltmak ve ne pahasına olursa olsun ihracatlarını artırmak zorunda kaldılar. Sanayileşmiş ülkelerin belirlediği ithalat-ihracat kotalarıyla bu ülkelerin sömürü oranı da arttı.

Sonuçta milyonlarca insanın açlık ve yoksulluğa mahkum olmasına karşın, kapitalist ekonominin dümenindekiler bundan hiç mi hiç kaygı duymadılar. Onları üzen tek şey gelişmekte olan ülkelerin borçlarını ödeyemez hale, daha doğrusu iflas haline gelmeleriydi. Bunun resmen açıklanması, kaçınılmazlıkla Amerikan bankalarını ve öteki finans merkezleri çökertecekti. İşte bu nedenle, kimi gelişmekte olan ülkelerin mali durumunda bir bunalım kendini göstermeye başladığından beri uluslararası finans ve kredi kuruluşları onların kredilerini finanse ederek, ya da borçlarını erteleyerek, İMF fonlarını artırarak vb. yollarla iflaslarını önlemek için yoğun çaba harcamaya başladılar.

Şimdiye dek yürütülen politika budur. Ancak bu süre içinde bu politika gelişmekte olan ülkeleri dünya pazarında büyük ve borçlarını ödeyen ülkeler haline getirmede ve yakın gelecekte de getirmesi beklenemez. Bu ülkelerin satın alma gücü yükseltilmedikçe, 1974–1975 aşırı üretim bunalımından sonra, 1970'li yılların ikinci yarısında dünya kapitalist ekonomisinin içine girdiği fazla etkili olmayan yükselme dönemine benzer bir döneme girmesi bile olanaksızdır.

Bu durum etkileri ABD'de bile kendini hissettirmektedir. ABD uluslarüstü şirketlerin egemenliği ve ABD'nin politik etkisi nedeniyle Birleşik Amerika'da dışsatım yüzde 40'ı gelişmekte olan ülkelere yapılmaktadır. Doların yüksek kambyo kuruna ve bunun sonucunda Amerikan ihraç mallarının fiyatlarının artmasına karşın bu durum sürüyor. Çünkü gelişmekte olan ülkeler, bağımlılıkları ve gerilikleri nedeniyle bu malları almak zorundalar. Gelişmekte olan ülkelerin giderek büyüyen borçlarını ödeyememe durumu, ABD mallarının pazarlanmasına büyük ölçüde olum-

suz etki yapmakla kalmıyor, aynı zamanda daha geniş karmaşıklıklar doğuruyor.

Birincisi, bu durum gelişmekte olan ülkelerin çoğunu özellikle kendi ekonomik gelişmelerini kendi çıkarlarına göre düzenleme çabalarını uzun bir süre engelleyecektir. İkincisi, bunalım kapitalist sistemin sanayileşmiş merkezleri ile gelişmekte olan ülkeler arasında her alandaki çelişkiyi belirgin bir biçimde keskinleştirdi. Bu çelişkiler elverişli pazar süreçleri sonucu genel bir ekonomik yükselmeye bile işlerliğini koruyacaktır. ⁽⁹⁾

Yüksek faiz hadleri ve doların kambiyo kuru, bütçe ve ticaret açıkları, gelişmekte olan ülkelerin devasa borçları, tümü ekonomik sıçramayı önleyici çelişkiler düğümü yaratacaktır. Zaman geçtikçe ABD ve NATO ülkeleri silahlanma yarısına büyük meblağlar harcadıkça bu çelişkiler keskinleşiyor. Örneğin, ABD'de askersel harcamalardaki artış, silah şirketlerinin bulunduğu bölgelerde belli bir gelişme için bir kıvılcım olabilir, ama ülkede bugünkü ekonominin canlanması için gerekli etkiyi yapmayacaktır. Silahlanma, kısmi ya da bölgesel iyileşmeye yol açan uzun erimli ve genel bir sıçrama için başlıca engeli oluşturmaktadır.

Tanınmış Federal Alman Sosyal Demokrati Erhard Eppler, bir zamanlar Batı Avrupa ülkeleri açısından yüksek faiz politikasının ABD'nin bağlaşıklarının, (bu arada öteki ülkelerin de) ABD'nin aşırı askersel harcamalarını finanse edecek fonları emdiğini söylemişti. Bu doğrudur, ancak gerçeğin tümü değildir. Reagan yönetiminin aşırı silahlanma politikası yüksek faiz hadlerinin ve öteki benzer önlemlerin ivedi hızlandırıcısıdır ve bu nedenle Batı Avrupa ülkeleri için de ekonomik zorluklar doğurmaktadır. İşte bunun için, geleneksel kapitalist yeniden üretim döngüsüne uygun olarak Batı Avrupa bölgesinde ve dünya kapitalist ekonomisinin tümünde bugünkü belli belirsiz canlanmadan ekonomik bir iyileşmeye geçme perspektifi yoktur.

Böylesi bir ekonomik iyileşmeyi önleyen bir etmen de gelişmekte olan ülkelerin geriliğidir ve askersel harcamalar bu sorunu derinleştirmektedir. Eğer bugünkü silahlanma politikası sürdürülürse, önde gelen kapitalist devletlere borçlu olan ülkelerin borç koşullarını kolaylaştırıcı, herhangi bir temel önlem, onların bütçe açıklarında daha büyük ve çok tehlikeli bir patlamaya yol açabilir. Finans kapital bu bütçe açığını kapamak için bir kez daha faiz hadlerini yükseltmek zorunda kalacak. Bu da kendi açısından devresel ekonomik büyüme olanaklarını daha da sınır-

⁽⁹⁾ Bu bağlamda bir başka önemli sorun, gelişmiş ve gelişmekte olan kapitalist ülkeler arasında oluşan gerginliğin liberal ekonomistleri ve sağ kanat Sosyal Demokratları, gelişmekte olan ülkeler için yeni bir çeşit «Marshall Planı» hazırlamaya ve böylece durumu düzeltmeye, bu ülkeleri belli başlı alıcılar olarak dünya pazarına döndürme çabalarına zorluyor. Bunalıma karşı dünya çapında kampanyanın yeni bir çeşit adımı olarak bu da göz önüne alınmamazlık edilemez.

layacaktır. Gelişmekte olan ülkeler için kapsamlı kurtarma operasyonları sadece askersel harcamaların ivedilikle ve köklü bir biçimde kesilmesiyle gerçekleştirilebilir. Emperyalizmin izlediği politika gözönünde tutulursa, böyle bir şeyi yakın bir gelecekte beklemek zordur.

Görülüyor ki, temel ekonomik yapılar devletin düzenleyici mekanizması, ABD ve öteki emperyalist güçlerin izlemekte olduğu silahlanma politikası, yeniden üretim süreçlerini düzelterek ve gerçeklere uygun bir uluslararası işbölümü sistemi yaratacak koşulların oluşmasını önlemektedir.

FINANS KAPITALIN ASALAKLIĞI

Ekonomik bunalımın bugünkü evresi, dünya çapında yeniden üretim sürecinin Karl Marks'ın *fiktif* sermaye olarak adlandırdığı sermayenin devasa yüküyle hareketsiz hale gelme derecesini göstermektedir. Çeşitli tahvillere (devlet istikrazları, senetler ve tahviller) yatırılan bu sermaye «devlet borçlarında olduğu gibi, para ya da sermaye değeri, hiçbir şeyi temsil etmeyen, ya da temsil ettiği gerçek sermayenin değerinden bağımsız olarak düzenlenen, gelecekteki üretime senet ya da yasal etiketlerden başka hiçbir şey vaatmemektedir.»⁽¹⁰⁾

Çağdaş ekonomik evrede fiktif sermayenin istikrarsızlaştırma rolü bu sermayenin büyüklüğü nedeniyle, oldukça fazladır.⁽¹¹⁾ Bunun etkileri, örneğin, enflasyonsuz faiz hadleriyle bile borç ödenmesi ve bunlar üzerindeki faizin, yatırımlara gidebilecek gelirlerin büyük bir bölümünü yutmasında görülebilir. Finans kapitalin ulusal gelirin büyük bir bölümüne el koymasında ve tekel kârlarının toplam şirket kazancından düşülmesinden sonraki faiz hadleriyle, kapitalist üretimin tekel dışı kesimi yatırım için giderek azalan kâr miktarı ile kaldı.

Geçmişte, sermayenin yeniden üretim döngüsünde faiz hadlerinin rolü sadece ikincildi.⁽¹²⁾ Dolaşımdaki borç senetleri varolan sermayenin değerinden küçükken bu böyleydi. Faiz, yeniden üretim sürecini etkilemesizin artı değer toplamından çekiliyordu.

Şimdi bu alanda durum değişti. Her kapitalist aşırı üretim bunalımından sonra yeni evresel yükselişi hazırlayan, sermayenin değer kaybetmesi olayı şimdi daha farklı olmakta ve fiktif sermayenin tümünü etkilemektedir. Bugün önemli olan hisse alım satım değerlerindeki düşüşün kapitalizmin en güçlü gruplarını, uluslararası şirketleri ve bunlarla işbirliğindeki

⁽¹⁰⁾ K. Marks ve F. Engels, *Yapıtlar*, c. 25, s. 11

⁽¹¹⁾ ABD'de devlet birlik, şirket ve korporasyonlar tarafından yapılan önemli borçlanmalar dışında, sadece federal borçlar bir trilyon 100 milyar dolardan fazladır. Benzer durumu öteki kapitalist ülkelerde de görüyoruz.

⁽¹²⁾ Yevgeni Varga, *Kapitalizmin Ekonomi Politikasının Sorunları üzerine Yazılar*, Moskova 1965, s. 340 (Rusça).

ana uluslararası bankaları etkilemesidir. Bunlar çok büyük borçlanma zorunluluğuyla fiktif sermayenin değer kaybetmesinin yükünü başkalarına yüklemeye çalışıyorlar. Bu ise doğal olarak genelde ekonomik istikrar için ve özelde kredi sağlamak için potansiyeli sınırlıyor. Silahlanma politikası ve bunun sonucu bütçe açığı kamu ya da ulusal borçları artırmaya ve böylece finans kapitalin sadece faiz hadlerini yüksek tutmakla kalmayıp aynı zamanda politik etkisini de artırmasına yol açıyor. Kapitalist ülkeler hükümetleri kendilerini artan ölçüde mali çevrelere bağımlılık içinde buluyorlar. Çünkü bunların desteği olmaksızın tek bir bütçe dahi hazırlayamıyorlar.

Gelişmekte olan ülkeler kendilerini korkunç bir darboğazda buluyorlar. Daha düşük emek üretkenliği açısından bunların ulusal gelirleri sanayileşmiş kapitalist ülkelerden daha azdır. Öte yandan gelişmekte olan ülkelerin ulusal gelirlerinin büyük bir bölümü uluslarüstü tekeller tarafından yeni sömürgeci sömürüyle doğrudan emilmektedir. Lenin, sömürge ve bağımlı ülkelerden sermaye ihracı ve borçlanma yoluyla elde edilen kârların ve onların borçlarının «sürekli bir borçluluk» olduğunu belirtiyor. «Şu ya da bu yolla, yaklaşık olarak dünyanın tümü bu uluslararası banker ülkelere ödemek zorunda, borçlu durumdadır, bunlar, ... dünya finans kapitalinin 'tamponlarıdır'»⁽¹³⁾

Gerçekten de emperyalist güçlerin tekellerinin asalaklığı ve yüksek kâr hırsı üretici sermayenin bugünkü çöküş evresinden daha üst evreye yükselmesini önüyor.

Sonuçta, bugün kapitalist yeniden üretim sürecinde, finans kapital ile silahlanma politikası arasındaki bağ kısır bir döngü oluşturuyor. Birisi kamu borçlarının artmasına yol açıyor, ötekisi faiz hadlerini yükseltiyor. Bu ise hükümetin özel sermayeye istediği kâr oranını garantilemesine yardımcı olmak için yaptığı subvansiyonun artmasını getiriyor. Ancak böylesi subvansiyonlar sadece daha fazla kamu borçlanmaları pahasına yapılabilir. Bu ise faiz hadlerini yükseltir.

Bu durumdan öngörülen tüm çıkış yolları ciddi çalkantılar getirmektedir. Tırmanan enflasyon, fiktif sermayenin ve tasarrufların hızla değer kaybetmesi ve öteki bunalım süreçleriyle, ekonomi büyük bir borsa çatlardamasıyla, bankaların çökmesiyle yüzyüze gelebilir. Bu ise emekçi halkın faturasını ödemek zorunda kalacağı muazzam bir uluslararası tekelci devlet kapitalizmi işleyişini örgütlemeyi zorunlu kılacaktır.

Tüm bunlar aşağıdaki sonuçlara götürüyor: Bize göre bunlardan başlıcası, bütününde, savaş sonrası dönemin en uzun devresel ekonomik bunalımının 1983'teki kısmi iyileşmeden sonra aksamadan bir yükselme evresine doğru gittiğine ilişkin bir kanıt yoktur.

⁽¹³⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, Cilt 27, s. 358.

Bu durumu rahatlatacak tek yol (bu kapitalizmin özündeki çelişkileri çözmeyecek olsa bile) askersel harcamaların artırılması politikasından tümüyle vazgeçilmesidir. Ancak kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi ve ABD'nin silahlanma yarışı politikasının sürmesiyle kapitalist ekonominin istikrarlı bir biçimde düzelmesinin önünde duran engellerin hiçbirini kaldıramaz. Tersine, çelişkiler keskinleşmektedir. En başta tüketim alanında, alım gücünün düşme eğilimi ile mal ve hizmetlerini sunusunun artma eğilimi arasındaki çelişki artıyor. Gelişmekte olan ülkelerin borçluluk sorunu çözülmüş değildir. Bütçe açıkları ve bunun sonucu faiz hadleri de yüksek tutulmaya devam ediliyor. Tüm bunlar finans kapitale borç ödeme sonucu yeniden üretim sürecindeki gerginlikle birleşiyor.

İşte bu nedenle bugün ciddi bir iyileşme ve belki de göreceli bir istikrar bile beklemek zordur. Şimdiki yeniden canlanmanın kısa ya da uzun süreli olmasına, bunalım öncesi ekonomik düzeyin aşıp aşılmadığına bakılmaksızın yeniden üretim döngüsünde gelecek çöküş evresi yeni ve daha ölümcül çalkantılarla dünya kapitalist ekonomisini tehdit ediyor.

1 Mayıs'ta sesini yükselt!

İşçiler, tüm emekçiler,

Tüm dünyadaki işçilerin, emekçilerin birlik, dayanışma ve savaşım gününü olan 1 Mayıs kutlu olsun!

TKP bütün tutuklu ya da yurtdışına çıkmak zorunda kalmış sendikacıları, zindanlardaki tüm ilerici, antifaşist tutukluları dayanışma duygularıyla selamlıyor. Bu 1 Mayıs'ta da yalnız değilsiniz.

Darbeci generaller Türkiye halkının 1 Mayıs'ı özgürce kutlamasını yasakladılar. Ama 1 Mayıs ateşini söndüremediler.

Kapitalist sömürünün, işsizliğin görülmedik ölçüde arttığı koşullarda DISK'li, Türk-İş'li işçiler, sendikasız işçiler, birliklerini sağlamak için çalışıyorlar. TKP işçilerin sendikal birliği, sendikalarda demokrasi için, Türk-İş'in kapitalistlere karşı savaş örgütü olması için çalışıyor.

Bu yıl da, işçiler, köylüler, aydınlar, gençler nerede olursa olsun, nasıl olursa olsun az ya da çok biraraya gelecek, barış-demokrasi-iş-ekmek-özgürlük için 1 Mayıs'ı kutlayacaklardır.

Bu 1 Mayıs'ta hepimiz sesimizi yükseltmeliyiz. Evren-Özal ikilisinin demokrasiye geçildiği sözlerinin yalan olduğu son seçimlerde iyice açığa çıkmıştır. Parlamentonun göstermelik olduğu, halkı temsil etmediği ortadadır. Özal hükümeti Evren cuntasının süngüsüne ve Amerikan desteğine dayanıyor. Bunlar şimdi halka karşı en amansız bir saldırı yürütüyorlar.

Ardı arkası kesilmeyen ve kesilmeyecek olan zamlar, sadaka gibi verdikleri ücret ve maaş artışlarını, taban fiyatlarını sildi süpürdü. İşten atılmalar artıyor. Yerli holdingler yabancı parabalalarıyla birlikte şimdi köylünün emeğine, tarlasına, sürüsüne göz diktiler. Devlet işletmeleri yabancı sermayeye teslim ediliyor. Memleketi Amerikan doları için serbest pazara çeviriyorlar. Tüm halkı daha yoksul, daha acılı bir yaşam bekliyor.

Sendikal hak ve özgürlükler işlemez durumdadır. Sıkıyönetim kapitalistlerin çıkarını korumak için işçilere baskıyı sürdürüyor. Askeri cezavlerinde ilerici tutuklular her gün işkence altındalar. Kürt köyleri aralıksız basılıyor. Kürt halkına zulüm yapılıyor. Generaller cuntası, bugün, geçmişte 1 Mayıs'ı yasaklamak için her yola başvurmuş olanlara bile terör uyguluyor. Şimdi, «Hükümetin maceracı gidişi durdurulmalıdır» dediği için, Doğru Yol Partisi'ni bile kapatmak istiyorlar. Evren-Özal ikilisi demokrasinin can düşmanıdır.

Hepimizi bekleyen en büyük tehlike topraklarımıza Amerikan atom roketlerinin yerleştirilmesidir. Hükümet Amerika ile bu konuda gizli pazarlıklar yürütüyor. Amerikan atom roketlerinin gelmesi demek, Amerikan yönetimi bir dünya savaşı başlatma çılgınlığına kapıldığı an, Türkiye'nin yerle bir olması demektir.

Evren-Özal ikilisini durdurmak, savaş tehlikesinden uzak durmak, demokrasiye geçmek, ancak birleşip savaşım vermekle olanaklıdır. En küçük bir hakkı elde etmek için cesaretle inatçı bir direniş göstermek zorunludur. Ekmeğimize, yaşama hakkımıza saldıranlar beklemiyor. Biz de beklemeyelim.

İşçi, emekçi yurttaş!

1 Mayıs'ta birleş, örgütlen, hükümeti protesto et!

Ölüm roketlerine, zamlara, işkencelere karşı, iş için, ücret artışı için, sendikal haklar için, genel af için, barış ve ulusal demokrasi için sesini yükselt. Komünistler vargüçleriyle sana yardımcı olacak, seni destekleyeceklerdir.

**TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ**

12. 4. 1984

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs belgileri

1. Yaşasın 1 Mayıs, uluslararası işçi sınıfının savaşım günü!
2. Selam olsun diktatörlük altında 1 Mayıs'ı kutlayan işçilere, köylülere, aydınlara, gençlere! Selam olsun zindanlardaki yurtseverlere!
3. 1 Mayıs 1977'de öldürülen 34 yurtseveri unutmadık!
4. DISK yöneticilerine özgürlük! Yurtdışındaki sendikacılara özgürce ülkeye dönme hakkı!
5. Emekçiler, durmak bilmeyen zarları protesto için hükümete karşı birleşin!
6. Sendikal özgürlükleri yeniden kazanmak için ileri!
7. YHK kalsın! YHK'nun dayattığı sözleşmeler iptal edilsin! Ücretler derhal artırılsın! Grev ve özgür toplu sözleşme hakkımıza konan yasaklara son!
8. İşçiler! Türk-İş'de birleşin, Türk-İş'i patronlara karşı boyun eğmez bir savaşım örgütü yapın. Sendika ağalarına karşı sendikal demokrasi için savaşın!
9. Gübre zammı kaldırılсын, taban fiyatları yükseltilsin. Küçük ve orta köylülere daha çok ve ucuz kredi!
10. YÖK kaldırılсын, üniversitelerden çıkarılan tüm öğretim üyeleri ve öğrenciler geri dönmelidir!
11. Vergi yükü tekellere, toprak ağalarına!
12. Zindanları boşaltmak için, genel politik af için sesimizi yükseltelim! Tutuklu yakınlarını destekleyelim! Barış Derneği yöneticilerine özgürlük!
13. Amerika'ya üs değil, işsize iş, köylüye toprak!
14. Kürt halkı üzerindeki şoven baskılara son!
15. Amerikan nükleer roketlerine hayır!
16. Roket değil, iş, ekmek, özgürlük!
17. Çirkin Amerikalı, üssünle, silahınla, «yardım»ınla, ajanlarınla defol!

18. Tüm komşularımızla dostluk ve barış! Ortadoğu'da Amerikan jandarmalığına hayır!
19. Sıkıyönetime, olağanüstü hal uygulamasına son!
20. Evren-Özal diktatörlüğünü yıkmak, ulusal demokrasiyi kurmak için: İşçiler, köylüler, aydınlar, gençler, Türk-Kürt tüm emekçiler – BİRLEŞİN, YENECEKSİNİZ!
21. Selam olsun barışın kalesi Sovyetler Birliğine, sosyalist ülkelere, dört kıtada yükselen barış hareketine, emperyalizme, siyonizme, diktatörlüklere karşı savaşılan kardeş halklara!
22. YAŞASIN PROLETER ENTERNASYONALİZMİ!

Çirkin Amerikalı Nikaragua'dan elini çek

Amerikan deniz piyadelerinin desteğiyle Nikaragua halkına karşı başlatılan son saldırı, uluslararası terörizmin ardında hangi çirkin yüzün sırttığını bir kez daha ortaya koydu. Kendisine özgür bir gelecek kurmak ve Amerikan tekellerinin ülkede açtığı yaraları sarmak için gece gündüz uğraş veren Nikaragua halkına karşı işlenen bu terörist suç, ABD emperyalizminin insan haklarının, devletler hukukunun bir tek maddesini bile dikkate almadığının en son kanıtıdır.

Özgür Grenada adasını işgal eden, Lübnan halkına karşı siyonistlerle birlikte saldıran ABD emperyalizminin Nikaragua devrimini boğma çabaları, onun dünya çapında bir nükleer savaş hazırlıklarından bağımsız değildir. Reagan yönetiminin geçen Aralık ayından bu yana bu özgür ülkenin limanlarını terör aracı CIA'ya mayınlatması, tüm dünya kamuoyunda geniş bir tepkiyle karşılanıyor, kendi bağlaştığı en tutucu Batı Avrupa hükümetleri tarafından bile kabul edilemez olarak nitelen-diriliyor.

TKP, ABD emperyalizminin genç Nikaragua devletine yönelttiği bu saldırıyı şiddetle protesto ediyor. TKP tüm yurtsever güçleri, bu saldırıyı kınamaya, halkların özgür iradesini hiçe sayan bu eylemin durdurulması için sesini yükseltmeye çağırıyor.

Evren-Özal ikilisinin halkımıza «dost», «müttefik» diye göstermeye çalıştığı ABD yönetiminin insanlık ve barış düşmanı yüzü apaçık ortadadır. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirildiği, Türkiye de içinde bir dizi ülkeye daha nükleer roket yerleştirilmesine çalışıldığı bir ortamda, «sınırlı nükleer savaş», «ilk nükleer vuruş» doktrinlerinin tutsağı Amerikan çevrelerinin insanlığı toptan yıkıma sürüklemeye politikası durdurulmalıdır. Şimdi özgür halkları yutmak isteyen, insanlığı nükleer ateşe sürüklemeye kalkışan ve Evren-Özal yönetiminin «baş müttefiği» olan ABD emperyalizmine karşı daha güçlü bir protesto gereklidir.

TKP, tüm yurtsever güçleri, yiğit Nikaragua halkıyla dayanışmayı yükseltmeye çağırıyor. Halkımızın özgürlük savaşımının başarısı Nikaragua halkının geleceğinden bağımsız değildir.

Çirkin Amerikalı, Nikaragua'dan elini çek!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi Sekreterliği*

20. 4. 1984

SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaş'a

Çok değerli Konstantin Çernenko yoldaş,

TKP MK, Türkiye komünistleri ve kendi adıma, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanlığına seçilmeniz nedeniyle Sizi candan kutlar, en iyi dileklerimizi iletirim.

Türkiye komünistleri, ülkemiz işçi sınıfı bu sorumlu göreve seçilmenizi, uzun yıllar boyu SBKP saflarında ve sorumlu devlet organlarında Leninici bir önder olarak kazandığınız saygınlığın, Sovyet halkının Size duyduğu derin güvenin bir ifadesi olarak değerlendiriyorlar.

Türkiye komünistleri, SSCB'nin Türkiye halkı ile iyi komşuluk ilişkileri, karşılıklı yarar ve barış içinde yanyana yaşama ilkeleri temelindeki barışçı politikasına yürek değer biçiyor.

Çok değerli Konstantin Çernenko yoldaş,

Size bu sorumlu görevinizde büyük başarılar, sağlık ve esenlik dileriz.

Komünist selamlarımızla

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar KUTLU*

11 Nisan 1984

Filistin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Kardeş Filistin Komünist Partisi'nin 1. Kongresinin başarıyla toplandığı haberini büyük bir sevinçle öğrendik. Kongreniz, ABD emperyalizminin ve NATO başlarının Filistin halkının yasal haklarına, bağımsız devlet kurma hakkına karşı her aracı kullanmaya çalıştığı, İsrail saldırganlığının en hunhar biçimler aldığı, bölgemizdeki çatışmaların her an bir dünya savaşını tutuşturma tehlikesini içerdiği, ulusal kurtuluş hareketinin yeni görevlerle karşı karşıya bulunduğu koşullarda yapıldı. Böylesine karmaşık ve çetin bir ortama, gizlilik koşullarında 1. Kongrenizi başarıyla gerçekleştirdiğiniz için TKP MK, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına Sizleri candan kutlar devrimci savaş selamlarını gönderir.

Değerli yoldaşlar,

ABD emperyalizmi ve NATO'nun Türkiye'yi komşu sosyalist ülkelere karşı sıçrama tahtası, Filistin halkı da içinde bölge halklarına karşı emperyalizmin jandarması, İsrail'in yedeği yapma girişimleri ciddi biçimde yoğunlaştı. Türkiye'de faşist bir rejimin işbaşında bulunması, halklarımız açısından tehlikeleri daha da artırıyor. TKP, vargücüyle Pentagon planlarına karşı çıkıyor, ülkemizdeki en geniş güçlerin Filistin halkıyla dayanışmayı güçlendirmesi için ardıcıl çaba gösteriyor. Partimiz, Filistin Komünist Partisi'nin tüm bölge partileri arasındaki işbirliğini ve dayanışmayı güçlendirme çabalarını destekliyor. Türkiye Komünist Partisi, kardeş Filistin Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde bağlıdır. Size, 1. Kongrede onaylanan programı ve tüm Kongre kararlarını yaşama geçirmede büyük başarılar dileriz.

Komünist selamlarımızla

***Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar KUTLU***

11. 4. 1984

Ortak Çağrı

Türkiye ve Kürdistanlı Emekçiler,

Demokrat ve Barışsever İnsanlar,

Onbinlerce siyasi tutuklu Türkiye cezaevlerinde üç yılı aşkın süredir sistematik işkence ve akıl almaz zulüm altında. Türkiye’de genel ve yerel seçimlerle sözde demokrasiye geçildiğinin söylendiği günlerde, faşist rejim, zindanlardaki yurtseverleri moral ve fiziksel olarak yok etme çabalarını daha da artırdı.

6 Kasım 1983 seçimlerinden bu yana askeri mahkemeler 63 yeni idam ve 80 yeni ömürboyu hapis cezası verdi. Bu dönemde açılan yeni davalarla birlikte idam istemiyle yargılananların sayısı 5000’e yükseldi. Faşist rejimin Genel Kurmay Başkanlığının 2 Nisan 1984 tarihli açıklamasında itiraf edildiği gibi, politik tutukluları fiziksel ve moral olarak yok etmek üzere kurulan «özel» cezaevlerinde «savaş durumu» koşulları uygulanmaktadır. Yine aynı açıklamayla cezaevlerinde 52 kişinin öldüğü itiraf edildi. Gerçek durum ise savaş esiri düşman askerlerine reva görülen çok daha ağır ve insanlık dışıdır.

İşte bu koşulları protesto etmek için, ülkenin dört bir yanında politik tutuklular ölümü göze alarak direnişe geçti. Direnişlerde yüzlerce yurtsever komaya girdi, Diyarbakır Cezaevi’nde 11 Kürt yurtseveri yaşamını yitirdi. Tutuklu eşleri, anaları tehditleri, tutuklanmayı göze alarak yakınlarının kanlı çamaşırları ile hükümetin kapısına dayandılar.

Türkiye ve Kürdistanlı Emekçiler,

Demokrat ve Barışsever İnsanlar,

DİSK, Barış Derneği, TÖB-DER ve diğer ilerici, demokrat parti ve örgütlerin yönetici ve üyeleri, onbinlerce yurtsever, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı’nın ABD’nin nükleer füze rampası, sıçrama tahtası olmasına, IMF’nin ekonomik yıkım dayatmasına ve ülkemizde demokrasinin yok edilmesine karşı direndikleri için cezaevlerindedir. Onların şahsında halklarımızın can güvenliği, ekmeği, özgürlükleri zincir altındadır. Onların şahsında yok edilmek istenen halklarımızın barış, demokrasi ve bağımsızlık hareketidir. Politik tutukluların özgürlüğüne kavuşturulması için mücadele, dünyada barış, ülkemizde demokrasi, halka iş, ekmek için verilen mücadelenin bir parçasıdır. Bu nedenle politik tutukluların salıverilmesi ve geniş kapsamlı bir genel af istemi çeşitli politik görüşten güçlerce ve geniş halk yığınlarınca benimsenmektedir. Zindanlarda, yurt içinde ve dışında bu istemin hayata geçmesi için yoğun çabalar sürmektedir. Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Ko-

münist Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bu istemi ve çabaları destekliyor, sonuç alıcı bir yaygınlığa ve etkinliğe kavuşturmayı görev biliyor. Ülkemizin ve dünyanın tüm barış ve demokrasi güçlerini, halklarını dayanışmaya çağırıyor.

Cezaevlerindeki yurtseverler, tutuklu yakınları birliğinizi ve direnişinizi güçlendirin, yalnız değilsiniz!

Türkiye ve Kürdistanlı emekçiler; Aydınlar, Gençler, Kadınlar; Barış, demokrasi, iş, ekmek istiyorsanız faşist rejimin halklarımızın bu en seçkin, yiğit, namuslu evlâtlarını yok etmesine izin vermeyin, onları kurtarmak için sesinizi yükseltin! Politik tutuklularla ve yakınlarıyla dayanışma gösterin. Politik tutukluların salıverilmesi ve geniş kapsamlı bir af için yürütülen mücadeleye omuz verin!

Tüm demokrat ve barışsever insanlar;

Barış, demokrasi ve insan hakları adına, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki onbinlerce siyasi tutuklunun sistemli işkence ve zulüm altında yok edilmesine göz yummayın, ülkemizdeki politik tutuklularla dayanışma gösterin. Faşist rejimi, onu mali ve politik alanda destekleyen çevreleri protesto edin. İşkencelerin, idamların son bulması, politik tutukluların salıverilmesi için ülkemizdeki demokrasi güçlerine destek olun!

Kürdistan Öncü İşçi Partisi

Türkiye İşçi Partisi

Türkiye Komünist Partisi

Türkiye Komünist Emek Partisi

Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Batı Avrupa'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçı-
lardan sağlayabilirler:

FEDERAL ALMANYA'DA

5100 Aachen

Collectiv-Buchhandlung
Adam Kuckhoff
Annuntiatenbach 1

5060 Bergisch-Gladbach 2

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Bensberger Straße 128

4800 Bielefeld

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Feilenstraße 10

5300 Bonn

Progress-Buchhandlung
Oxfordstraße 17

2800 Bremen 1

Volksbuchhandlung
Richtweg 4

6100 Darmstadt

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Lauteschlägerstraße 3

4600 Dortmund

Buch International
Königswall 22

4000 Düsseldorf

Heinrich-Heine-Buchhandlung
Ackerstraße 3

4300 Essen 1

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
Viehofer Platz 15

6000 Frankfurt/Main 1

collectiv-Buchhandlung
Bornwiesenweg 4

7800 Freiburg i. Br.
Friedrich-Hecker-Buchhandlung
An der Mehlwaage 2

2000 Hamburg 13
Internationale Buchhandlung GmbH
Johnsallee 67

3000 Hannover 1
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Hamburger Allee 37

6900 Heidelberg
Buchhandlung collectiv
Plöck 64a

3500 Kassel
Wissen und Fortschritt
Buchhandelsges. m.b.H.
Werner-Hilpert-Straße 5

2300 Kiel
collectiv-Buchhandlung
Käthe Kollwitz
Muhliusstraße 38

5000 Köln
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Fleischmengergasse 31

6500 Mainz
Anna-Seghers-Buchhandlung
Bilhildisstraße 15

6800 Mannheim
Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
U 2,3

3550 Marburg/L.
collectiv-Buchhandlung
Wilhelm Liebknecht
Wettergasse 19

8000 München 40
Libresso-Buchhandlung
Türkenstraße 66

4400 Münster/Westf.
Collectiv Buchhandlung GmbH
Roggenmarkt 15–16

8500 Nürnberg 1

Libresso-Buchzentrum
Peter-Vischer-Straße 25

2900 Oldenburg

Collectiv-Buchhandlung
Donnerschweerstraße 12

6600 Saarbrücken

Collectiv-Buchhandlung
Lenchen demuth
Berliner Promenade 12

7000 Stuttgart

Collectiv-Buchhandlung
Friedrich Wolf Inh. Anita Laufer
Wilhelmsplatz 1

5600 Wuppertal 1

Friedrich-Engels-Buchhandlung
Gathe 55–57

BATI BERLIN'DE

Das Europäische Buch
Knesebeckstraße 3
1000 Berlin 12

Das Europäische Buch
Thielallee 34
1000 Berlin 33

DANIMARKA'DA

Bogcafe
Frederikssundsvej 64
2400 NV Koebehaun
Danimarka

ISVIÇRE'DE

Buchhandlung Waser
Rumelinplatz 17
4051 Basel
İsviçre

ISVEÇ'TE

Inter-Bok AB
Fleminggatan 85
10028 Stockholm
İsveç

TKP YAYINLARI

1. «ATILIM»
2. «YOL VE AMAÇ»
3. «YENİ ÇAĞ»
4. TKP 5. KONGRE BELGELERİ
 - TKP 5. KONGRESİ'NE SUNULAN MK ÇALIŞMA RAPORU
 - TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAMI
 - MUSTAFA SUPHİ 100. YIL TEZLERİ
5. TKP MERKEZ KOMİTESİ 1. PLENUM RAPORU
6. V. İ. LENİN (BİYOGRAFİSİ)
7. V. İ. LENİN – «İKİ TAKTİK»
8. L. İ. BREJNEV – «SBKP MK'NİN 26. KONGREYE SUNDUĞU ÇALIŞMA RAPORU VE İÇ VE DIŞ POLİTİKA ALANLARINDA PARTİNİN ÖNÜNDE DURAN GÖREVLER»
9. L. İ. BREJNEV – «ANILAR»
10. GEORGI DIMITROF 100 YAŞINDA
11. ERİCH HONECKER – «YAŞAMIMDAN»
12. S. ÜSTÜNGEL – «SAVAŞ YOLU»
13. S. ÜSTÜNGEL – «GÜNEŞLİ DÜNYA»
14. TERÖRİZMİN ARDINDA KİM VAR
15. KARL MARKS VE GÜNÜMÜZ (ULUSLARARASI KONFERANS, BERLİN 1983)

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtalamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozširovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia